

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

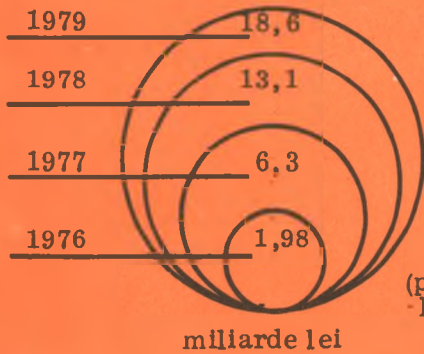
Biblioteca Jud. Huned. Baza
SALA DE LECTURA

O COMPONENTĂ ESENȚIALĂ
A EFICIENȚEI ÎN CONSTRUCȚII

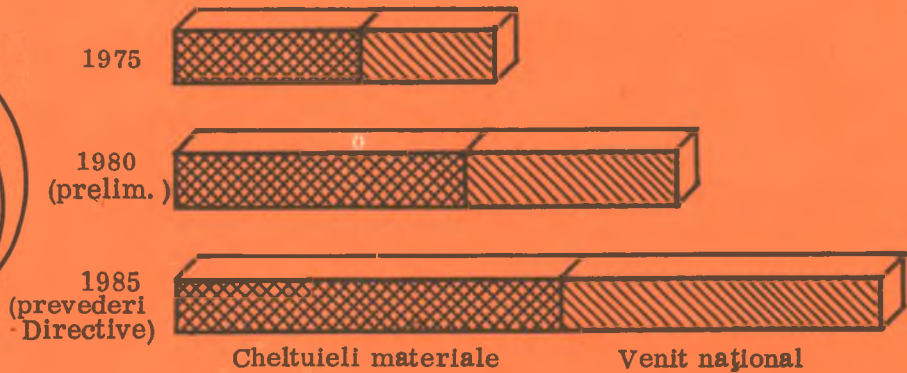
TIPILIZAREA

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE — IMPERATIV AL CREȘTERII EFICIENȚEI

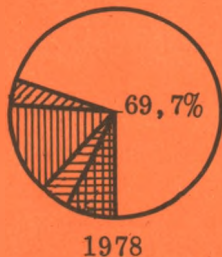
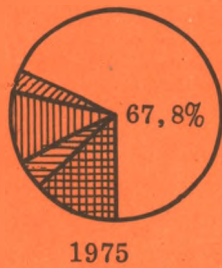
REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE FATA DE 1975 IN INDUSTRIA REPUBLICANA

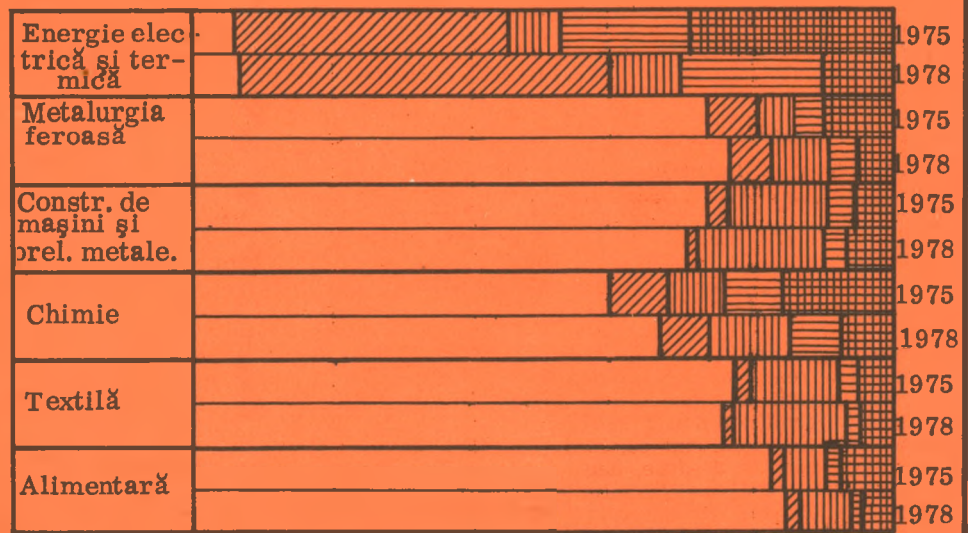
DINAMICA SI STRUCTURA PRODUSULUI SOCIAL

STRUCTURA COSTULUI PRODUCTIEI MARFA IN INDUSTRIA REPUBLICANA

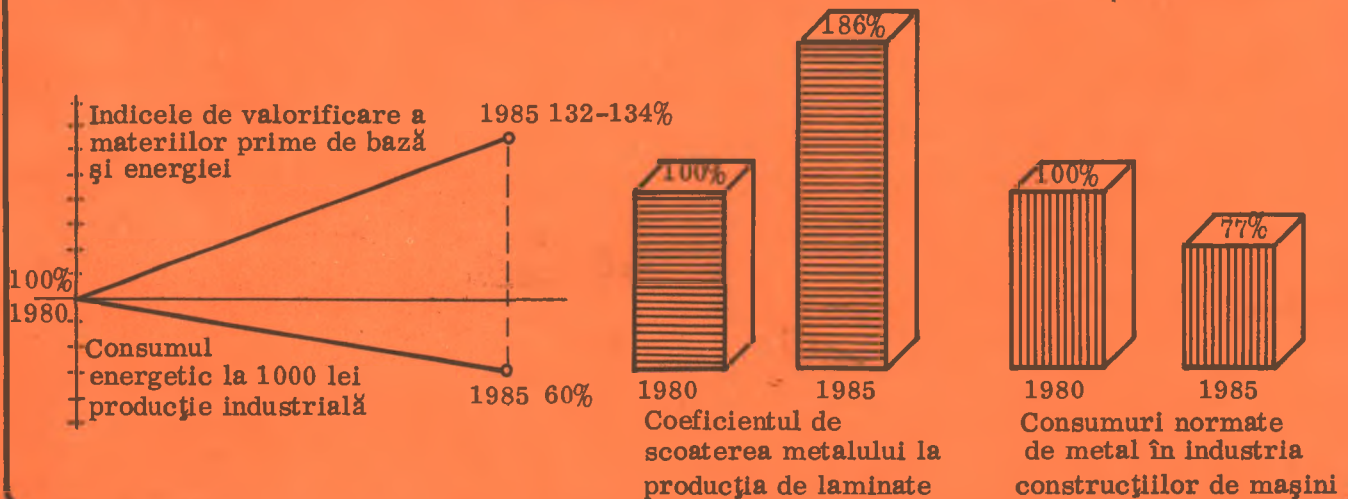

STRUCTURA COSTULUI PRODUCTIEI MARFA IN UNELE RAMURI ALE INDUSTRIEI

materii prime și materiale
 retribuții
 combustibil și energie
 amortizări
 alte cheltuieli

PREVEDERI DIN DIRECTIVELE CONGRESULUI AL XII-lea AL PCR - 1981-1985 -

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

DIVERSIFICAREA SORTIMENTALĂ A PRODUCȚIEI ÎN CONDIȚII DE REDUCERE A COSTURILOR

EXIGENȚELE IMPUSE de funcționarea optimă a mecanismului asigurării bazei materiale a planului de producție în toate sectoarele economiei și de satisfacerea nevoilor de consum ale populației necesită înfăptuirea ritmică, la toate sortimentele și la parametri calitativi corespunzători, a producției fizice planificate. În acest context realizarea nivelurilor prevăzute pe cele 4 luni trecute din acest an la producția fizică, la ceilalți indicatori a constituit o preocupare esențială și continuă în cadrul unităților Centralei industriei pielăriei, cauciucului și încălțăminte (C.I.P.C.I.).

Dimensiuni și determinante ale realizării producției fizice

ÎN ACEST AN planul producției fizice în unitățile centralei prezintă creșteri substanțiale față de realizările din 1979. Astfel, producția de încălțăminte crește cu 13,1%, ceea ce înseamnă un spor de peste 12 milioane perechi, din care 7 milioane se realizează pe seama ridicării productivității și numai 5 milioane datorită capacităților nou intrate în funcțiune. Trebuie menționat că, în 1980, la această grupă de produse, dar și la altele, au intervenit mutații substanțiale în dimensionarea sarcinilor fizice determinate de schimbarea structurii producției și, în primul rând, a resurselor de materii prime și materiale. A crescut substanțial producția de încălțăminte cu fețe din înlocuitori din piele și textile (cu 35% și respectiv dublă față de 1979), într-o gamă foarte variată și în concordanță cu cerințele de modă și sezon. Schimbarea aceasta are o importanță deosebită în reducerea aprovizionării cu piei naturale (dependență de import) cât și în ce privește reducerea costului pe unitatea de produs. Tot în scopul realizării ritmice, la nivelurile prevăzute, a sarcinilor de plan s-a corelat și se realizează în mod corespunzător și producția de semifabricate din cauciuc și mase plastice (piele sintetică și artificială, talpă din cauciuc, poliuretan și PVC) necesară sutelor de sortimente de încălțăminte și confecții care se livrează la fondul pieței și la export.

Utilizarea mai deplină a capacităților de producție existente și a forței de muncă, organizarea la un grad supe-

rior a producției și a muncii, identificarea și mobilizarea mai largă a resurselor interne au condus la obținerea în lunile ianuarie-aprilie a unor rezultate superioare prevederilor: producția marfă 101,1%, producția netă 102,3%, productivitatea muncii — 102%, livrări la fondul pieței 116% etc.

Dacă majoritatea întreprinderilor au adus o contribuție însemnată în această privință, altele însă, și e vorba din păcate de **capacități nou puse în funcțiune**, au rămas datoare în aceste luni cu însemnate cantități de produse. În rîndul acestora, întreprinderile de încălțăminte din Hunedoara și Cîmpulung Moldovenesc și cea de calapoade din Lugoj nu și-au realizat planul decît în proporție de 61—90%. De ce ?

Cauza principală rezidă atît în organizarea deficitară a proceselor tehnologice, cît și în nivelul nesatisfăcător al calificării cadrelor. Se cuvine a fi subliniat faptul că aceste unități, intrate în funcțiune în ultimii doi ani, nu au reușit încă să-și sudeze colectivele de muncă, să-și organizeze formații de lucru stabile, să imprime o disciplină tehnologică și de muncă corespunzătoare. Parte din aceste neajunsuri se datorează insuficienței preocupării pentru recrutarea și pregătirea din timp a forței de muncă. Pentru unitățile respective centrala industrială a luat ce-i drept unele măsuri de asigurare a forței de muncă, nu însă pe măsura nevoilor. De aceea, odată intrate în funcțiune, noile unități au trebuit să recurgă la recrutarea de tineri necalificați pentru completarea necesarului de personal.

În asemenea condiții sarcinile lunare de plan nu au putut fi îndeplinite, rămînînd restante importante. Încercările făcute de către centrală de a sprijini aceste unități în realizarea planului prin trimiterea de delegați permanenți și personal tehnic din unitățile cu experiență nu s-au soldat pînă în prezent cu rezultatele scontate. Pentru crearea unor condiții propice de realizare a sarcinilor de plan în noile unități, considerăm necesar ca atenția compartimentelor de resort să fie orientată spre :

- sprijinirea acestor întreprinderi prin pregătirea în școlile profesionale ale M.I.U. din timp, corelat cu programele de investiții, a personalului de execuție recrutat din localitățile unde se creează sau se dezvoltă noile capacități de producție. Totodată, este nevoie ca întreprinderile respective să ia mă-

suri socioprofesionale corespunzătoare pentru atragerea și stabilizarea personalului calificat pentru toate locurile de muncă, la nivelul tehnicii cu care sînt dotate ;

- corelarea mai judicioasă a indicatorilor de plan, în concordanță cu posibilitățile reale ale întreprinderilor componente, astfel încît să se evite încordarea planului de producție la unele unități (indeosebi la cele noi) în favoarea altora ;

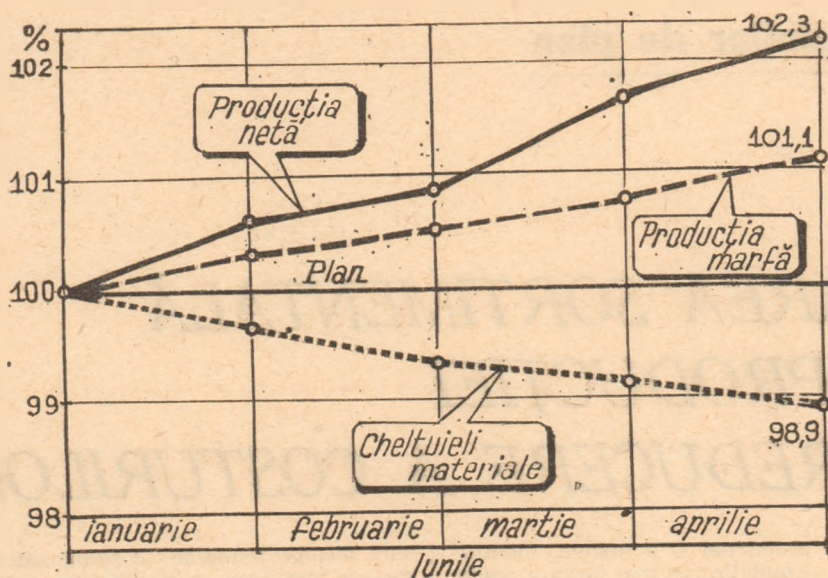
- sprijinirea multilaterală, efectivă a colectivelor noi de către cadre cu experiență și competență din centrală și din întreprinderile cu tradiție, astfel încît acestea să poată să se ridice în cel mai scurt timp la nivelul sarcinilor și răspunderilor ce le sînt atribuite.

Se cere subliniat, de asemenea, că o mare însemnătate pentru realizarea producției fizice în industria de încălțăminte are **aprovizionarea la nivelul contractelor cu diferite materii prime și materiale**. Va trebui, de pildă, ca unii furnizori, mai ales din cadrul Ministerului Industriei Chimice să asigure la timp și integral cantitatea de PVC — emulsie contractată, iar Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare să livreze ritmic cota de piei brute alocate pentru producția din lunile următoare.

Adaptarea la cerințele consumatorilor

SE CUNOAȘTE cît de supusă modei sezoniere este, alături de industria confecțiilor, cea a încălțăminte. Adaptarea la cerințele de gust, vîrstă, anotimp, regiune geografică etc., la posibilitățile reale de satisfacere a acestora nu este deloc simplă. Ca urmare, o mare parte din producție se reînnoiește anual, mii de specialiști fiind antrenați în acțiunea de creație și readaptare a produselor. La nivelul acestui an 59% din valoarea producției marfă a centralei o reprezintă produsele noi și reproiectate (80% la încălțăminte). Pe primele 4 luni nivelul propus a fost depășit (62%), aceasta însemnînd aproape 4 500 produse noi, dintre care 3 500 la încălțăminte.

Procesul de diversificare și modernizare a producției a avut rezultate favorabile și asupra calității și eficienței economice. Ele au la bază realizarea de noi sortimente din piei de porcine pen-

tru fețe de încălțăminte și marochinărie, spalturi din piei de bovine prelucrate superior, noi sortimente de piele sintetică neporomerică, modele noi de tălpi din cauciuc, granule de cauciuc injectabil din pvc, poliuretan etc. Alături de acestea, cele aproape 650 modele de încălțăminte cu fețe textile, circa 100 realizate din materiale refozibile și alte 150 cu fețe combinate din piele sintetică și naturală, prezentate recent la Târgul internațional de primăvară de la București, au permis ridicarea sensibilă a gradului de valorificare a resurselor disponibile. Măsura respectivă are ca efect creșterea producției marfă, reducerea față de plan

a cheltuielilor materiale (cu 6,1 lei la 1 000 lei producție marfă în tim. I) și sporirea peste prevederi cu 2,3% a producției nete (graficul). **Considerăm, totuși, că producția de încălțăminte din înlocuitori, și mai ales textile, nu se situează la nivelul cerințelor actuale și a celor ce se conturează în perspectivă.** Centrala și ministerul tutelar ar trebui să folosească prompt momentul de interes creat în rîndul cumpărătorilor de pe mai multe meridiane. Efectele economice ar putea fi, de asemenea, amplificate prin coordonarea și intensificarea eforturilor în cel puțin două direcții :

1 Realizarea unei producții de calitate și diversificate de materiale textile specifice producerii încălțăminte, mai ales a celei sezoniere din lunile de primăvară, vară și toamnă. Aceasta ar fi posibilă printr-un impuls mai accentuat al conlucrării dintre centrala de resort și ce a industriei bumbacului, a tricotaajelor, a inului și cînepei din cadrul Ministerului Industriei Ușoare. Printr-o colaborare mai operativă și fructuoasă a acestora s-ar putea organiza producerea unor materiale durabile, diversificate și în texturi variate din care s-ar putea realiza încălțăminte atât pentru piața internă cît și la export, unde acest gen de încălțăminte cîștigă și ar putea cîștiga și mai mult teren. În acest fel s-ar realiza și reducerea efortului valutar al țării pentru importul de piei brute;

2 Folosirea operativă și adecvată a unor posibilități de cunoaștere a cererilor de noi modele, și de pătrundere în masele de beneficiari potențiali, înedesebi a celor de încălțăminte cu fețe din textile. Dacă magazinul specializat și Tîrgul de primăvară de la București au confirmat interesul pentru asemenea produse, ar trebui ca astfel de magazine sau standuri cu vînzare să funcționeze și în alte orașe mari ale țării și, neapărat, din acest sezon, pe litoral, în mai multe stațiuni unde se perindă ațîția turiști români și străini. Desigur pentru aceasta centrala trebuie să accelereze acțiunile de colaborare cu rețeaua comercială și, în funcție de cererea ce se va înregistra, să organizeze producția și aprovizionarea promptă la nivelul cerințelor.

Gh. DRĂGHICI

NOTE

Corelări optime între actualizarea planului și a contractelor

REALIZAREA unei corelări optime între actualizarea planului și a contractelor reprezintă o problemă esențială pentru asigurarea ritmică, din vreme, a bazei tehnico-materiale a activității productive.

În prezent, Legea nr. 1/1979 prevede că definitivarea, respectiv actualizarea, contractelor se face în decursul a 90 de zile de la apariția decretului de actualizare a planului, iar Legea 3/1979 — pentru modificarea și completarea Legii contractelor economice — stipulează faptul că contractele economice se actualizează în decurs de 90 zile de la data primirii repartițiilor. Or, nu trebuie uitat faptul că există un număr de trei activități de bază care, în mod obligatoriu, se interpun între perioada de promulgare a planului actualizat și cea de emitere a repartițiilor. Acestea sînt: transmiterea cotelor, transmiterea desfășurătoarelor cu specificații, elaborarea balanței analitice — inclusiv programul de fabricație și optimizarea transporturilor pe an și trimestre, fără de care după părerea noastră, nu este posibilă emiterea repartițiilor.

În schimb, Legea 3 include în calculul timpului și rezolvarea neînțelegerilor și timpul de restituire a actului adițional la contract, acestea însumînd 40 zile. De asemenea, se acordă 20 de zile pentru emiterea comenzilor — timp care, după opinia mea, este prea mare, dat fiind că repartițiile nu sosesc toate o dată, ci la intervale de timp în raport de complexitatea balanțelor analitice (prin complexitate înțelegîndu-se un număr mare de sortimente, de furnizori și de beneficiari).

Apresiasi noastră este că, dacă s-ar reduce la numai 10 zile timpul afectat în prezent pentru emiterea comenzilor și s-ar scoate din calcul activitatea de rezolvare a neînțelegerilor — precum și timpul pentru restituirea actului adițional — și s-ar alocă numai 20 de zile (în loc de 30) pentru emiterea actelor adiționale de către furnizori — pe considerentul că și acestea se emit pe măsura primirii repartițiilor — s-ar putea corela mai bine Legea 1 cu Legea 3 și respectiv actualizarea planului cu cea a contractelor economice. Consider că realizabilă această idee, deoarece :

- neînțelegeri contractuale apar numai la balanțele care — din cauze obiective sau subiective — nu reflectă uneori cu destulă fidelitate nevoile economiei și, de regulă, acestea sînt cazuri izolate;

- în intervalul de 90 zile afectat actualizării contractelor, termenii propuse reprezintă limite maxime, pentru produsele de complexitate ridicată, cu balanțe analitice mari și cu transporturi optimizate. Pentru că, de fapt, în intervalul acestor termene, repartițiile, comenzile și actele adiționale ale produselor de complexitate medie și care sînt în volum mare, se emit pe măsura elaborării balanțelor analitice;

- în vederea elaborării mai operative a balanței analitice de către coordonatorul de balanță este posibil — după părerea noastră — ca centralele beneficiare să depună desfășurătoarele cu specificații la ministerul tutelar, acesta să le verifice dacă au respectat cotele alocate pe an și pe trimestre, apoi, fără nici o centralizare, să le depună pe toate odată la coordonatorul de balanță. În acest fel s-ar cîștiga un timp substanțial, dat fiind că în prezent, coordonatorul de balanță consumă un timp apreciabil cu urmărirea primirii și verificarea desfășurătoarelor, care, fie că nu sosesc la termen, fie că se abat de la cotele alocate, mai ales pe trimestre.

Stelu ȘERBAN

TIPIZAREA – O COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A EFICIENȚEI ÎN CONSTRUCȚII

● Importantă acțiune în sprijinul reducerii consumurilor de materiale și energetice ● Creșterea gradului de utilizare a proiectelor tip de la 50 – 60% în 1979, la 90 – 95% în 1980 ● Măsuri ce se impun pentru generalizarea tipizării la toate construcțiile industriale

PRACTICA a dovedit pe deplin că una din căile cele mai eficiente pentru realizarea în termene scurte și cu consumuri materiale substanțial reduse a investițiilor o constituie tipizarea maximă a construcțiilor. La Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din aprilie a.c., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a indicat să se treacă fără întârziere la tipizarea construcțiilor și materialelor de construcții, pentru a se evita în acest fel proiectele supradimensionate, consumurile exagerate de materiale, și a se reduce substanțial costul investițiilor.

În lumina acestor indicații, organele implicate au trecut la luarea unor măsuri concrete pe multiple planuri, astfel ca acțiunea de tipizare a construcțiilor să capete, încă în acest an, o generalizare maximă. Dacă pînă în 1976–1977 procentul mediu de utilizare a proiectelor tip de nivel republican în proiectarea investițiilor industriale nu depășea 20–25%, începînd din iulie 1979 curba gradului de utilizare a proiectelor tip a urcat brusc la 50–60%, datorită sporirii substanțiale a numărului de proiecte tip departamentale. Pentru acest an se poate aprecia că, începînd cu data de 1 iulie, acest procent se va ridica la 90–95%.

Realizarea în fapt a acestui procent de utilizare a proiectelor tip republicane și departamentale, considerat ca principalul mijloc capabil să conducă la o mai rațională utilizare a forței de muncă și a mijloacelor de producție, la eliminarea risipei în realizarea investițiilor industriale, presupune, la rîndul său, asigurarea unor condiții între care: tipizarea tehnologiilor, a materialelor și produselor pentru construcții, inclusiv a materiilor prime și a materialelor auxiliare care intră în alcătuirea lor, stabilirea materialelor ce pot fi folosite pentru realizarea investițiilor industriale, pe tipuri de construcții și zone geografice, elaborarea de cataloage de materiale și de cataloage de proiecte tip, inclusiv pentru normele de consumuri materiale.

Corelarea între proiectarea departamentală și cea republicană

CUNOSCÎND FAPTUL că proiectele tip republicane cuprind rezolvări și soluții constructive și de instalații comune mai multor ramuri industriale, iar proiectele tip departamentale rezolvă integral problemele investițiilor industriale specifice fiecă-

rei ramuri în parte, vom încerca să prezentăm modul în care aceste două categorii de proiecte tip se corelează între ele, precum și felul în care diferitele soluții constructive tipizate au acoperire în producția de materiale tipizate de construcții.

În decursul anilor s-a modelat un anumit mecanism în rezolvarea sarcinilor de tipizare a construcțiilor. Practic institutele de proiectare ale departamentelor transmit la I.P.C.T. sau forului său tutelar I.C.C.P.D.C. — cerințele de a se tipiza anumite obiecte, soluții, subansamble, elemente și detalii de execuție pentru construcții și instalații. Apoi I.P.C.T. și forul său tutelar analizează și seriază aceste necesități și parametrii lor și, în măsura în care constată un grad ridicat de generalizare și repetabilitate a acestora, trece la tipizarea lor pe fluxul „proiect tehnic — proiect experimental — experimentare-cercetare (prin INCERC) — proiect de execuție și detalii de execuție”. În final, proiectele tip republicane revin proiectanților de investiții care le prevăd în proiectele de investiții, respectiv în proiectele-tip departamentale, cu adaptările corespunzătoare amplasamentului geografic și condițiilor specifice respectivei tehnologii sau fără adaptări — în cazul detaliilor tip de execuție.

Colaborarea devenită tradițională dintre elaboratorii de proiecte tip și proiectanții de investiții a atins în prezent un asemenea nivel încît specialiștii din circa 20 de institute de proiectare din București și filiale din provincie ale acestora pot transmite și pot primi date tehnico-economice, observații și sugestii reciproce care asigură o rezolvare corespunzătoare și în timp foarte scurt a diferitelor probleme. Acest mod de a colabora a dat rezultate bune și el trebuie păstrat și în continuare. Apreciem însă că se impune din ce în ce mai acut implementarea unui sistem organizat de informație permanentă și continuă care să cuprindă — pe lângă tipizator și proiectant de investiții — toți factorii implicați în activitatea de investiții-construcții, respectiv beneficiarii, producătorii de materiale, cercetarea, execuția, directivarea. Ar fi totodată util ca Institutul de directivare a construcțiilor să organizeze o bancă de date pentru informații necesare în domenii care să dea posibilitatea adoptării operative de decizii în tipizarea construcțiilor corespunzător ritmului cerut de dezvoltarea economică a țării. Organizarea și implementarea unui astfel de sistem, evident, nu se poate face de azi pe mâine. Dar rezolvarea sa nu poate fi prea mult aminată.

Proiectele tip și materialele necesare

DIN UNELE date privind construcțiile industriale realizate în anii anteriori, rezultă că, anual, se execută cca. 4—5 milioane m² hale și clădiri industriale (arie desfășurată) care înseamnă o suprafață echivalentă de acoperișuri și planșee, hale și clădiri care se închid cu 2—2,5 milioane m² pereți exteriori parțial vitrați — parțial opaci și în care se prevăd cca. 1—1,5 milioane m² compartimentări interioare. Separat de acestea, se construiesc sute de construcții cu caracter ingineresc sau tehnologic ca: rezervoare, coșuri de fum, estacade, turnuri de răcire etc. Aproape toate aceste obiecte industriale (90—95% cum arătam mai înainte) necesită, a fi realizate în baza proiectelor tip republicane și departamentale, proiecte care trebuie definitivitate până la sfârșitul acestui semestru. Care este deci stadiul elaborării acestor proiecte-tip?

Din septembrie 1979 și până în prezent au fost elaborate și aprobate peste 200 de proiecte tip republicane, din care aproape 100 sînt elaborate de I.P.C.T., proiecte tip care se referă la două categorii de construcții industriale: obiecte comune mai multor ramuri (rezervoare, decantoare, case poartă, clădiri pentru formații PCI etc.) și module asamblabile comune mai multor ramuri (hale parter, clădiri etajate de producție, clădiri anexe și de depozitare, pereți interiori și exteriori). În prezent se lucrează la verificarea acestor proiecte și completarea lor în conformitate cu indicațiile primite și se continuă activitatea de elaborare a detaliilor tip de execuție. În aceeași perioadă, institutele de proiectare investiții industriale au elaborat cca. 800 de proiecte-tip departamentale pentru obiective și obiecte specifice ramurilor respective, proiecte în a căror rezolvare sînt cuprinse atît soluțiile din proiectele tip republicane, cît și soluții specifice respectivului departament. De asemenea, atît I.C.C.P.D.C. cît și departamentele economice au elaborat și defintivează „măsurile-directive“ care vor sta la baza activităților specifice și realizării investițiilor proprii.

Pentru transpunerea în fapt a acestor proiecte tip este necesară asigurarea bazei materiale și a forței de muncă. Dacă în privința forței de muncă, prin sistarea unor lucrări și prin concentrarea a aproape 1 milion persoane ocupate în ramura construcții la obiectivele industriale de primă importanță și la locuințe, se creează condiții favorabile executării investițiilor, unele aspecte privind asigurarea cu materiale și produse pentru construcții sînt, cel puțin pînă în prezent, total sau parțial neclarificate.

O serie de proiecte tip, de pildă, nu au rezolvată problema materialelor și nici a produselor tipizate cu care trebuie termoizolate construcțiile avînd în vedere măsurile de economisire a combustibilului consumat în exploatare. Se pun probleme legate de stabilirea unor materiale ce se pot folosi în locul polistirenului și vatei minerale, a căror utilizare este strict limitată. De asemenea, cu ce materiale tipizate se vor termoizola acoperișurile și pereții exterior ai halelor și clădirilor industriale? Care vor fi producătorii acestor materiale și ce zone geografice vor acoperi? Care vor fi capacitățile de producție pe care se va conta și începînd de cînd? Care este sau va fi costul acestor materiale? Ce parametri fizico-mecanici, de durabilitate, de energie înglobată caracterizează aceste materiale? Cum trebuie ele puse în operă și în ce condiții specifice anume? Există resurse de materii prime și materiale auxiliare necesare producerii acestor materiale termoizolatoare?

Să nu se înțeleagă că, în așteptarea răspunsurilor la aceste întrebări, nu s-a acționat în nici un fel. Din partea proiectării și cercetării, cît și din a executantului — deopotrivă de interesați în a găsi răspunsuri și rezolvări corespunzătoare acestor întrebări — au fost prezentate numeroase propuneri de materiale termoizolatoare. Institutul de cercetare și proiectare pentru industria materialelor de construcții, Institutul de cercetare și

proiectare pentru industria lemnului, Trustul de izolații pentru lucrări industriale București, Trustul de lucrări speciale București, Institutul de cercetare pentru construcții tipizate au făcut un inventar și dispun de unele mostre cuprinzînd cîteva zeci de astfel de materiale atît dintre cele folosite în trecut cît și materiale noi posibil a fi realizate cu resurse existente în țară, precum și soluții de principiu privind modul și domeniul lor de utilizare.

Faptul că există însă acest inventar nu înseamnă că problema este rezolvată. Se cer desfășurate acțiuni legate de trierea materialelor inventariate ca posibile să înlocuiască pe cele energointensive (deșeuri de piele și de poliuretan de la confecțiile de marochinărie și încălțăminte, deșeuri din lemn și lemn decalcat, talaș, deșeuri textile, puzderie de in și cîneapă, turbă, stuf amestecat cu alte plante de deltă, perlit și ceramică expandate, coajă de copac etc). Urmează după aceasta faza în care se cer stabilite procedeele tehnologice de realizare a noilor materiale și, în paralel, să se elaboreze norme interne care să caracterizeze aceste produse.

Firește, nu mai puțin importantă este și faza în care ar urma să fie stabilite prețurile de livrare. Indicația este ca aceste materiale să fie foarte ieftine, la prețuri mult mai reduse decît ale polistirenului și vatei minerale, fapt ce implică multe căutări de soluții care să asigure această măsură.

Cu materialele termoizolatoare noi care vor putea fi utilizate în tipizarea construcțiilor industriale vor putea fi menținute și chiar îmbunătățite consumurile de ciment, oțel și energie înglobată în elementele de structură, dar aceste materiale vor trebui ca, pe lîngă condițiile de preț și energie înglobată, să îndeplinească cel puțin și următoarele deziderate:

- greutatea lor să nu depășească 30 kg/m² la acoperișuri și 60 kg/m² la pereții exteriori, în condițiile asigurării unei protecții termice minime care să prevină apariția condensului;

- alcătuirea și consistența lor să permită să fie utilizate, de regulă, fără a necesita protecție cu diferite tipuri de plăci pe ambele fețe;

- gradul lor de industrializare să fie suficient de ridicat pentru a nu necesita volume suplimentare de manoperă pe șantier.

Ținînd seama de faptul că proiectele-tip de toate felurile trebuie în curînd definitivitate (pînă la 30 iunie a.c.) și că ele trebuie să cuprindă și lista de materiale care intră în alcătuirea soluțiilor, precum și consumurile fizice de materiale, rezultă că, pînă în acest moment, **proiectanții și departamentele ar fi trebuit să fie în posesia listelor și cataloagelor cu toate materialele tipizate de construcții care pot fi utilizate.** Deși aceste liste și cataloage nu au fost încă primite, totuși multe proiecte-tip pot fi elaborate și fără aceste liste, pentru că se știe ceea ce se poate utiliza în mod curent (elemente de structură din beton armat și precomprimat, produse din azbociment și beton celular autoclavizat, din sticlă, din PAS, din profile cu pereți subțiri, unele materiale locale pentru zidării, cenușă de termocentrală și zgură de furnal sau turnătorie și multe altele). Se știe, de asemenea, și ceea ce nu este admis a se utiliza deloc sau se admite doar în cîteva cazuri speciale și în cantități reduse (polistiren, vată minerală, azbopan, confecții metalice și tablă cutată — în general materiale energointensive sau dependente de importuri).

Eforturile comune ale specialiștilor din institutele de specialitate, ale producătorilor de materiale cît și ale constructorilor — sînt de natură să asigure realizarea în practică a sarcinii trasate de conducerea partidului ca încă în acest an marea majoritate a noilor obiective de investiții să fie realizate după proiecte tip și cu materiale tipizate.

Ștefan BARTHON

Institutul de proiectare
pentru construcții tipizate

Îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe din unitățile zootehnice de tip industrial

RITMUL accelerat al modernizării zootehniei noastre în ultimul deceniu s-a realizat și ca urmare a dezvoltării fără precedent a fondurilor fixe, factor hotărâtor în acțiunea de concentrare și specializare a producției agricole.

Așa cum a fost prevăzut în **Programul național de dezvoltare a zootehniei și creșterea producției animale**, la baza procesului de intensificare a zootehniei stau trei orientări fundamentale: industrializarea producției, concentrarea efectivelor de animale în complexe ce asigură aplicarea unor tehnologii de

producție moderne și intensive, sprijinul material și organizatoric al statului. Numărul mare de obiective de tip industrial cu profil zootehnic realizate de întreprinderile agricole de stat, de cooperativele agricole și asociațiile economice intercooperatiste au contribuit substanțial la sporirea volumului producției animale în țara noastră.

Extinderea în continuare a sistemului industrial de producție în zootehnie constituie o caracteristică a dinamismului imprimat întregii noastre agriculturi de către conducerea partidului și un

temei sigur pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. pentru cincinalul care urmează.

În importanta cuvântare rostită de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25—26 februarie a.c. a fost subliniată încă odată necesitatea transformării unor activități din agricultură, inclusiv a zootehniei, în variante ale muncii industriale: **„De fapt, activitatea din zootehnie, ca de altfel și din alte ramuri ale agriculturii, trebuie să capete un caracter industrial“**.

număr mare de complexe și că la unele dintre acestea se obțin rezultate foarte bune, care pot fi comparate cu rezultatele obținute pe plan mondial, încă nu se generalizează suficient de hotărât și continuu experiența pozitivă existentă pe plan național: **„Avem unități de stat și cooperatiste de tot felul, care sînt un model; dacă generalizăm experiența lor, într-un an, doi vom face din agricultura noastră o agricultură exemplară“**.

În producția zootehnică de tip industrial, un loc bine stabilit îl ocupă sectorul asociațiilor economice intercooperatiste, care înglobează pînă în prezent activitatea a 572 de unități zootehnice. Complexele industriale specializate ale asociațiilor realizează un volum important de produse agroalimentare de origine animală. Dacă ne referim numai la producția de carne, asociațiile economice intercooperatiste contribuie cu cca. 15% la producția totală de carne în viu și dețin aproape 60% din totalul cărnii livrate de către agricultura cooperatistă la fondul de stat.

O opțiune fermă: dezvoltarea și modernizarea

PARTE INTEGRANTĂ a importanțului volum de investiții pentru agricultură în cincinalul următor (155 miliarde lei), eforturile investiționale pentru zootehnie trebuie să se materializeze nu numai în sporuri însemnate ale producției animale, ci și prin ridicarea gradului de eficiență a utilizării fondurilor fixe. Aceasta constituie una din laturile esențiale ale eficienței în zootehnie, fiind în același timp o condiție hotărâtoare pentru accelerarea ritmului dezvoltării avînd la bază procesul de intensificare și modernizare — a acestui important sector al agriculturii.

Înfăptuirea amplului program de investiții agricole prevăzute pentru cincinalul viitor va determina accelerarea creșterii, modernizării și reînnoirii fondurilor fixe, atît în producția vegetală cît și în zootehnie. Totodată, pornind de la faptul că în zootehnie majoritatea fondurilor fixe aflate în funcțiune sînt relativ noi, bazate pe cuceririle științei și tehnicii din acest domeniu, se impune acordarea unei atenții speciale utilizării cît mai eficiente a acestor valori materiale capitale, studiindu-se și generalizîndu-se experiența pozitivă a unor unități fruntașe în gospodărirea judicioasă a fondurilor fixe.

Comparativ cu creșterea tradițională a animalelor, în zootehnia industrială alocarea de fonduri pentru investiții asigură obținerea unor însemnate sporuri de producție cu cheltuieli minime și, totodată, scurtarea timpului de muncă și producție.

În condițiile actualei crize a energiei și materiilor prime, industrializarea zootehniei și continuarea acestui proces deține un loc aparte. El trebuie apreciat prin prisma efectelor pozitive (materiale, valorice și sociale) generate de creșterea bazei tehnico-ma-

teriale a zootehniei. Creșterea continuă a efectivelor de animale, a producțiilor și a contribuției zootehniei la realizarea fondului central de produse agroalimentare, ca și implicațiile profunde în mutațiile calitative ale structurilor de producție din agricultură sînt în strînsă și directă corelație cu creșterea ponderii sistemului industrial de producție în zootehnie.

Este semnificativ faptul că în anul 1978, producția totală de carne în viu a fost de 2,5 ori mai mare decît cea realizată în anul 1960, producția de lapte a crescut în aceeași perioadă de 1,7 ori, cea de lînă de 1,6 ori, iar cea de ouă de 2,8 ori. În acest fel, în anul 1978 zootehnia a atins o pondere de 44,3% în totalul producției globale agricole, față de numai 33% în anul 1960. Este cert că sistemul industrial de producție a fost acela care a contribuit la dinamizarea ritmurilor de creștere a producției și eficienței în toate sectoarele de activitate ale zootehniei.

În prezent, complexele zootehnice de tip industrial furnizează întreaga producție avicolă, peste 90 la sută din carnea de ovină, 83 la sută din carnea de porc și 65 la sută din carnea de bovină, ce se obține în sectorul socialist al agriculturii.

Aportul factorilor intensivi la creșterea producției se concretizează, și în zootehnie, nu numai în sporirea volumului de produse agroalimentare (crescînd implicit și rolul acestui sector în ridicarea bunăstării întregului popor), ci și prin îmbunătățirea parametrilor care exprimă eficiența economică, deci economisirea muncii sociale.

Sporirea eficienței economice în zootehnie cere ca în primul rînd să **sporească gradul de utilizare a fondurilor fixe**; obținerea unei producții maxime la fiecare leu investit trebuie să constituie condiția elementară a saltului către o nouă calitate în zootehnia industrială.

Secretarul general al partidului a atras atenția că, deși a fost creat un

O primă cale de acțiune: îmbunătățirea structurii fondurilor fixe

URMÎND indicațiile și recomandările prețioase făcute de secretarul general al partidului cu ocazia vizitelor de lucru efectuate în complexele zootehnice, de a fi găsite cele mai bune soluții pentru reducerea investiției specifice, creșterea producției nete și a venitului net la o mie de lei fonduri fixe, unitățile economice intercooperatiste cu profil zootehnic, și-au propus ca, odată cu sporirea producției, să asigure ridicarea gradului de utilizare a fondurilor fixe.

O primă reorientare a fost aceea de a se **îmbunătăți structura fondurilor fixe**, care în zootehnie este caracterizată prin ponderea ridicată a clădirilor și construcțiilor speciale, cerute de natura predominant biologică a producției.

Această acțiune s-a orientat spre extinderea în continuare a capacităților de producție pe modulul obiectivului inițial, dar utilizîndu-se cu maximum de raționalitate și randament construcțiile speciale, mașinile și mijloacele de transport deja existente. De subliniat că prin mărirea capacităților de producție, într-o serie de unități zootehnice s-a realizat o mai bună utilizare a tuturor resurselor materiale și financiare, s-au redus consumurile specifice la combustibil și carburanți, au crescut indicii de utilizare a mașinilor și agregatelor și eficiența muncii personalului tehnic-administrativ.

Alocarea de noi fonduri pentru mărirea capacităților direct productive a avut loc numai în acele unități care au realizat producția și au asigurat gospodărirea fondurilor fixe cu un grad ridicat de eficiență economică pe în-

Tabelul nr. 1
Premisele și efectele creșterii capacităților de producție la asociația economică intercooperatistă Orăștie — Hunedoara.

Specificare	— % —				
	Proiectant	Realizări după 5 ani de funcționare	+	Realizări după extindere	+ față de proiect
Fonduri fixe — total	100	136	+ 36	240	+ 148
Capacitatea de producție (nr. de locuri)	100	100	0	185	+ 85
Structura fondurilor fixe % — total	100	100	×	100	×
din care :					
— clădiri	68,0	69,0	+ 1,0	61	— 7,0
— construcții speciale	19,0	18,0	— 1,0	22	+ 3,0
— mașini și utilaje	4,5	4,5	0	8,3	+ 3,8
— aparate și instrumente de măsură și control, unelte accesorii	1,0	1,5	+ 0,5	0,7	— 0,3
— mijloace de transport	7,5	7,0	— 0,5	0,7	+ 0,5
Capacitatea de producție :					
— număr de locuri	100	100	0	200	100
Prod. marfă fizică	100	111	+ 11	155	+ 55
Venitul net	100	207	+ 107	240	+ 140
Durata de recuperare a investiției — ani	9,5	4,3	5,2	6,5	— 3
Eficiența fondurilor fixe	15	22	+ 7	17	+ 2
Venit net la 1000 lei fonduri fixe	100	148	+ 48	115	+ 15
Producția netă la 1000 lei fonduri fixe	100	150	+ 50	121	+ 21

treaga perioadă de funcționare a complexului zootehnic respectiv.

Exemplul asociației economice intercooperatiste Orăștie — jud. Hunedoara, unitate cu tradiție în aplicarea riguroasă a tehnologiei intensive de îngrășare a bovinelor, cu preocupări permanente pentru asigurarea bazei furajere și cu rezultate financiare constant pozitive și menținute la un nivel superior demonstrează că buna organizare a producției și gospodărirea judicioasă a fondurilor fixe poate asigura rentabilitatea producției pe o perioadă îndelungată, chiar și în condițiile unor creșteri inevitabile ale prețurilor la o serie de materii prime și materiale.

Într-o perioadă de numai șapte ani, această unitate a livrat la fondul de stat peste 15 000 tone carne în viu, obținând un volum însemnat de beneficii. Exploatându-se rațional capacitățile de producție, aplicându-se măsuri tehnico-economice ce au dus la indici superiori de utilizare a suprafețelor construite, aici s-au realizat însemnate sporuri de producție. Ca urmare a unei înzestrări tehnice corespunzătoare și a realizării unor randamente superioare (cca. 1 kg spor în greutate pe zi și pe animal), productivitatea muncii a crescut an de an, atingând anul trecut nivelul de 450 mii lei pe un muncitor.

Coefficientul mediu de eficiență a fondurilor fixe a fost în primii 5 ani de la intrarea în funcțiune de 0,22, investiția inițială fiind recuperată în numai 4,3 ani, față de 9,5 ani, cât era proiectat.

În aceste condiții, extinderea capacităților de producție a fost considerată ca o cale sigură de creștere a eficienței economice și de sporire a volumului producției marfă.

Premisele și efectul punerii în practică a acestei soluții de creștere economică se reflectă în nivelul și dina-

mica principalilor indicatori de eficiență economică a producției și investițiilor (tabelul nr. 1). Rezultatele obținute de complexul Orăștie încă din primul an după intrarea în funcțiune a capacităților suplimentare de producție sînt o garanție sigură pentru sporirea în continuare a volumului producției nete, a producției marfă și a veniturilor. De altfel, la sfîrșitul anului 1979, din volumul total al investițiilor destinate producției de carne de

la a tuturor fondurilor fixe existente și a cheltuielilor materiale, în structura cărora principalul loc îl ocupă furajele (tabelul nr. 2) — și alte unități au realizat capacități noi, pentru obținerea unui volum sporit de producție. Astfel, asociația economică intercooperatistă Lumina (județul Constanța), care a creat o puternică unitate economică specializată în producția de ouă, realizează, după numai 4,5 ani de funcționare la întreaga capacitate recuperarea investiției inițiale și începe construcția unui complex pentru creșterea puilor broiler, cu o capacitate anuală de 863 tone de carne. O altă asociație, Mihail Kogălniceanu—Constanța, specializată în producția cârnii de ovine, realizînd anual în medie 2500 tone carne în viu și un nivel ridicat de eficiență a producției și a utilizării fondurilor fixe, recuperează valoarea inițială a investiției în primii 5 ani de funcționare; ulterior își extinde activitatea, realizînd o fermă de elită pentru ovine din rasa Merinos de Stavropol, cu o capacitate de 5 000 locuri.

Creșterea capacităților de producție pe baza reproducerii lărgite a mijloacelor de producție și îmbunătățirea pe această cale a structurii fondurilor fixe constituie trecerea la o nouă calitate în activitatea unităților zootehnice de tip industrial. Alocarea de noi fonduri pentru dezvoltare, numai după testarea prealabilă a capacității organizatorice și a condițiilor de realizare a producției este un act de conducere cu adevărat științifică, deciziile luate avînd drept scop, exclusiv creșterea economică eficientă.

În situațiile analizate, o importanță deosebită are semnificația amortizării mijloacelor fixe. Funcția amortizării depășește aici limita reproducerii simple a mijloacelor de producție și contribuie nemijlocit la realizarea reproducerii lărgite, datorită reducerii pe-

Tabelul nr. 2
Structura cheltuielilor de producție în complexe diferit specializate — realizat % —

Categoriile de cheltuieli	Complexele industriale pentru				
	Porcine carne	Ovine carne	Păsări carne	Vaci lapte	Bovine carne
Cheltuieli de producție — total	100	100	100	100	100
din care :					
Forța de muncă	6,0	7,5	5,4	18,2	7,5
Furaje	72,2	69,5	70,5	60,2	64,5
Medicamente	1,8	0,8	1,2	0,5	1,0
Amortizări	1,7	1,5	2,1	1,3	2,8
Reparații curente + capitale	1,1	1,8	2,3	1,2	1,3
Carburanți, lubrifianți	0,5	2,3	1,5	0,3	2,5
Alte cheltuieli directe	6,2	5,8	5,2	9,2	8,7
Cheltuieli indirecte	10,5	10,8	11,3	9,3	11,7

bovine la această asociație se recuperează 77%.

Gospodărirea rațională a fondurilor fixe și cheltuielilor materiale

PORNIND de la aceleași cerințe și măsuri — și anume, scurtarea perioadei de recuperare a investiției inițiale prin gospodărirea eficientă și raționa-

rioadei de recuperare și prelungirii duratei de funcționare a fondurilor fixe. Prin îmbunătățirea structurii fondurilor fixe, în sensul creșterii ponderii mașinilor și utilajelor și ridicării gradului de înzestrare tehnică a muncii, se creează premise pentru sporirea în continuare a producției și productivității muncii.

Maria STROE
Ștefan DANCUI
Gheorghe IOSIF

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

Îndeplinirea indicatorilor economico-financiarilor, condiție a aplicării principiilor autogestiei

- Realizarea ritmică și integrală a producției nete și fizice la baza constituirii fondurilor proprii
- Valorificarea superioară a întregului potențial material și uman
- Participarea oamenilor muncii la beneficii în funcție de rezultatele obținute și realizarea sarcinilor de plan.

APLICAREA noului mecanism economico-financiar presupune în primul rând realizarea sarcinilor de plan privind producția netă și producția fizică, a beneficiilor planificate; numai pe această bază se pot constitui fondurile pentru dezvoltarea societății, pentru participarea oamenilor muncii la beneficii. Fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și implicat creșterea posibilităților pentru personalul muncitor de a avea cîștiguri mai mari sînt legate nemijlocit de munca depusă și rezultatele obținute în realizarea sarcinilor de producție, în reducerea cheltuielilor materiale, asigurarea corespunzătoare a exportului și creșterea eficienței întregii activități economice.

Transformarea cantității într-o nouă calitate, obiectiv central al activității economico-sociale în etapa actuală, presupune în mod obiectiv situarea pe prim plan a criteriului eficienței economice, funcționarea în cele mai bune condiții a noului mecanism economico-financiar. Un rol important în acest context îl ocupă creșterea rolului beneficiului în întreaga viață economică și socială.

CA PARTE din valoarea nou creată în activitatea productivă a unităților economice, beneficiul se determină prin deducerea din rezultatele financiare ale acestora a prelevării pentru societate a unei părți din valoarea producției nete în condițiile stabilite de lege, precum și a cheltuielilor ce se suportă direct din rezultate. În esență, rezultatele financiare depind de veniturile și cheltuielile pe care le are fiecare unitate într-o anumită perioadă. Veniturile fiecărei unități se formează din încasările acesteia din producția marfă realizată, lucrările de construcții-montaj, prestări de servicii, desfaceri de mărfuri sau alte activități, iar cheltuielile reprezintă totalitatea consumurilor materiale și bănești — costuri de producție sau de circulație — efectuate pentru realizarea încasărilor respective.

Valoarea producției nete, cuprinzînd valoarea nou creată în activitatea productivă, are ca elemente principale: prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea nou creată, retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi ale acestuia, cheltuielile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea a progresului tehnic, impozitul pe fondul total de retribuție, contribuția pentru asigurări sociale și alte cheltuieli cu munca vie, beneficiul. În mod practic, valoarea producției nete reprezintă diferența dintre valoarea producției globale și cheltuielile materiale.

Se desprinde în mod clar că, prin conținut și elemente componente, **producția netă sintetizează efectul creșterii producției fizice și cel al folosirii resurselor materiale pentru obținerea acestei producții fizice.** În aceste condiții căile de realizare și sporire a producției nete se concretizează în creșterea eforturilor pentru:

- **sporirea cantităților suplimentare de produse fizice destinate unor nevoi sociale concrete:** fondul pieții, asigurarea materiilor prime și a materialelor necesare producției, asigurarea materialelor și utilajelor necesare realizării investițiilor, export;

- **economisirea și valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor și combustibililor, folosirea cit mai intensivă a fondurilor fixe.**

Pe lângă sporirea cantităților de produse fizice fabricate, adică realizarea producției marfă, un rol important în creșterea producției nete îl au o serie de alți factori, care sînt de natura creșterii calitative a muncii și anume: folosirea judicioasă a forței de muncă și creșterea productivității muncii, calitatea înaltă a produselor și serviciilor, promovarea progresului tehnic și aplicarea rezultatelor cercetării științifice în scopul modernizării producției; respectarea normelor și normativelor de consum; reducerea continuă a costurilor de producție și a cheltuielilor de circulație, gospodărirea cu maximă eficiență a fondurilor materiale și bănești,

asigurarea unui regim strict de economii și întărirea disciplinei de plan și financiare în toate sectoarele de activitate.

Exprimînd volumul de activitate utilă, creatoare de valoare din fiecare unitate, valoarea producției nete constituie un instrument al autogestiei și autofinanțării deoarece:

- scoate în evidență, pentru fiecare colectiv de muncă aportul la creșterea venitului național, la sporirea averii naționale;

- constituie sursa de acoperire a unor cheltuieli ale întreprinderii, cum sînt cele privind plata retribuțiilor.

- reprezintă sursa de formare a fondurilor proprii ale întreprinderii, a unor fonduri ale societății, precum și a celor de cointeresare a oamenilor muncii în desfășurarea unei activități eficiente și rentabile. Beneficiul, ca element component al valorii producției nete, sintetizează această sursă.

FOLOSIREA indicatorilor valoarea producției nete și a producției fizice, ca indicatori de bază pentru urmărirea unei eficiențe superioare reclamă, ca în activitatea lor, unitățile să acorde, în acest context, o atenție deosebită indicatorilor: producția marfă, producția de construcții-montaj, volumul prestărilor de servicii, desfacerilor de mărfuri, care sînt destinați să măsoare volumul produselor, lucrărilor și serviciilor executate pentru circuitul economic național, pentru export. În aceste condiții **determinant**

pentru fiecare unitate economică în desfășurarea cit mai eficientă a activității economice îl constituie faptul că în folosirea potențialului economic de care dispune, în concordanță cu prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială, să stabilească și să realizeze producția și serviciile în structura fizică corespunzătoare cerințelor pieței interne și externe, determinate prin contracte economice sau comenzi ferme.

Urmărirea realizării încasărilor, a producției marfă vândută și încasată, care în final — împreună cu nivelul cheltuielilor efectuate — determină concret beneficiul realizat, trebuie să constituie de asemenea un obiectiv central al activității organelor de conducere din fiecare unitate economică. Încasările, indicatorul producției marfă vândută și încasată, permit comensurarea sintetică a activității economice a fiecărei unități, recunoscută ca socialmente utilă.

Beneficiul exprimă în mod sintetic rezultatele muncii desfășurate de unitățile economice, modul de gospodărire a fondurilor, reducerea cheltuielilor materiale și creșterea productivității muncii, eforturile depuse pentru sporirea continuă a valorii nou create. El reprezintă resursa de bază pentru formarea fondului de dezvoltare economico-socială și a fondului de consum social. Realizarea unui volum sporit de beneficii, corespunzător eforturilor făcute pentru dotarea tehnico-materială a unităților economice constituie o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea economico-socială a țării.

Expresie sintetică a rezultatelor economico-financiare ale fiecărei unități economice, **beneficiul exprimă eforturile colectivului de muncă în domeniul realizării producției fizice, a calității acesteia, a organizării aprovizionării tehnico-materiale, producției, desfacerii și încasării, a progreselor obținute în creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție și promovarea progresului tehnic.**

Prin funcțiile sale de: resursă principală a reproducției lărgite, a autogestunii economico-financiare și a autofinanțării întreprinderilor, mijloc de cointeresare a colectivelor de muncă în folosirea cât mai eficientă a fondurilor încredințate de societate, indicator sintetic de apreciere a eficienței activității desfășurate și instrument de control

asupra modului de conducere a activității și gospodăririi mijloacelor materiale și bănești, **beneficiul constituie, la nivel macroeconomic sau microeconomic, indicatorul care reflectă modul de îndeplinire a sarcinilor ce decurg din aplicarea noului mecanism economico-financiar.**

Beneficiul determină în principal conținutul noțiunii de autogestione economico-financiară, potrivit căreia unitățile economice trebuie să-și desfășoare activitatea pentru îndeplinirea sarcinilor prevăzute în planul național unic și în bugetul de stat, astfel în cât să-și acopere cheltuielile din venituri proprii și să aibă beneficii din care să restituie sumele avansate de societate, să asigure fondurile necesare propriei dezvoltări, să asigure cointeresarea materială a personalului muncitor și să contribuie la formarea resurselor centralizate ale statului, destinate finanțării unor obiective și acțiuni de interes general.

Prin modul de reglementare a repartizării beneficiului se asigură înlăturarea obiectivelor urmărite prin creșterea rolului acestuia în dezvoltarea economică și socială. Astfel, beneficiile realizate în cadrul planului se repartizează, în principal, pentru fondul de dezvoltare economică al întreprinderii; fondul mijloacelor circulante; fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social; fondul pentru acțiuni sociale; fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii; vărsăminte la bugetul de stat.

O PARTE însemnată din beneficiul peste plan se repartizează pentru fondul de dezvoltare al întreprinderii și pentru suplimentarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii.

Unitățile economice sînt obligate ca o parte din beneficiile realizate în cadrul planului să fie vărsate pentru restituirea sumelor primite de la societate.

Vărsămintele la buget și cele în contul sumelor primite de la societate corespund cerinței ca fiecare unitate economică să aducă o contribuție sporită la formarea fondurilor generale de dezvoltare economică.

În această concepție, promovată de partidul și statul nostru, **beneficiul devine un mijloc de dezvoltare a societății și de creștere a veniturilor fiecărei om al muncii din unitatea economică, reflectînd o armonizare a intereselor generale cu cele ale fiecărei întreprinderi, precum și cu cele directe ale participanților la realizarea beneficiilor.** Constituirea fondurilor proprii ale întreprinderii din beneficiile realizate în cadrul planului și peste plan, precum și sporirea veniturilor directe ale oamenilor muncii pe seama beneficiilor realizate de întreprinderea în care își desfășoară activitatea determină întărirea autoconducerii muncitorești, a autogestunii economico-financiare, a cointeresării întreprinderilor și colectivelor de muncă în bună organizare a producției, în gospodărirea eficientă a mijloacelor materiale și bănești.

Stimulativă pentru colectivele de oameni ai muncii s-a dovedit instituționalizarea participării la beneficii a acestora, ca o cale de sporire directă a veniturilor lor.

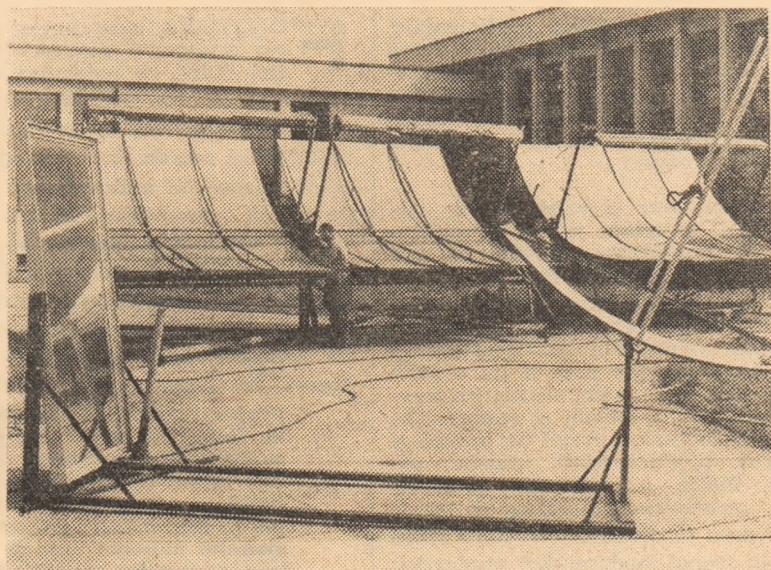
Atît fondurile întreprinderilor cît și fondul de participare la beneficiile realizate se constituie integral în cazul realizării sarcinilor de plan privind producția fizică și producția netă, a volumului de încasări planificat, precum și în condițiile realizării integrale a beneficiului planificat. Nerealizările se reflectă în mărirea fondului de participare. Depășirea sarcinilor stabilite conduce la majorarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii pe seama beneficiului realizat peste plan.

Ca instrument de bază la îndemîna organelor de conducere colectivă din fiecare unitate economică pentru întărirea autogestunii economico-financiare și a autofinanțării, pentru planificarea și urmărirea realizării beneficiului a fost introdus **bugetul de venituri și cheltuieli**, care reprezintă o sinteză, în expresie bănească, a activității economice și sociale din fiecare unitate, a modului de gospodărire a fondurilor materiale și bănești, a rezultatelor obținute și a gradului de eficiență a activității desfășurate.

Bugetul de venituri și cheltuieli trebuie folosit de către fiecare unitate socialistă ca instrument de planificare a activității financiare, ca instrument de analiză a execuției financiare și a echilibrului financiar, a echilibrului între încasări și plăți, ca instrument de control și conducere a activității economico-financiare. Analiza periodică în cadrul organelor de conducere colectivă a modului de îndeplinire a prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli trebuie să conducă la luarea măsurilor necesare pentru recuperarea eventualelor rămăneri în urmă în activitatea compartimentelor unității și îndeosebi la producția fizică, producția netă, costuri și beneficii.

Gh. BOULESCU

director în Ministerul Finanțelor

Printre colectivele care desfășoară cercetări în domeniul utilizării energiei solare se numără și cel al catedrei de Termotehnică și mașini termice, de la Facultatea de mecanică a Institutului politehnic București. Instalația de captare din fotografie, realizată la politehnică bucuresteană, este prevăzută cu oglinzi parabolice totalizînd o suprafață de 40 m p.

Cum putem promova relații directe, eficiente între producători și comerț

UNA DINTRE CERINȚELE creșterii eficienței activității comerciale și realizării funcției sale sociale, de satisfacere a normelor raționale de consum ale populației, o constituie reducerea perioadei de timp dintre momentul lansării în fabricație a unui produs și desfacerea lui cumpărătorilor prin rețeaua comercială. În acest sens, perfecționarea relațiilor industrie-comerț, presupune între altele și dezvoltarea tranzitului de mărfuri direct de la producător la unitatea comercială.

Problema dimensionării volumului și ponderii optime a tranzitului în totalul fondului de marfă devine, în contextul actual, un aspect de strategie comercială ce trebuie să aibă permanent în vedere situația internă și externă, prezentă și de perspectivă a întreprinderii. În cuvântarea la Consfătuirea pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „trebuie să asigurăm aprovizionarea directă de la producție la magazinul de desfacere” — iar în Raportul la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R. preciza: „este necesar ca toți oamenii muncii, toate organizațiile de partid să facă totul pentru ca întreaga noastră activitate economică să se desfășoare cu cea mai înaltă eficiență, asigurând creșterea continuă a bogăției naționale, baza sigură

— și singura bază — pentru dezvoltarea continuă a patriei, ridicarea bunăstării poporului”.

În acest sens, prin recentul Decret al Consiliului de Stat privind recuperarea și valorificarea resurselor materiale refolosibile, utilizarea și circulația ambalajelor (nr. 465/1979) au fost luate o serie de măsuri care obligă ministerele, celelalte organe centrale sau locale, centralele, întreprinderile, toate unitățile socialiste, să asigure circulația mărfurilor ambalate și a ambalajelor după utilizare în relații de transport optimizate, cu reducerea la strictul necesar a operațiilor de manipulare și depozitare și cu eliminarea verigilor intermediare. Ne-am propus ca pentru I.C.S. Romarta să analizăm în profunzime, științific, această problemă, complexitatea sa depășind cadrul dat de indicatorul rabat comercial a cărui creștere poate fi asigurată prin simpla majorare a volumului de mărfuri aprovizionat în tranzit.

Vom încerca să delimităm atât cauzele care, în contextul activității întreprinderii Romarta, au determinat diminuarea ponderii tranzitului în totalul fondului de mărfuri aprovizionat în perioada 1973—1979 comparativ cu anii 1955—1965, cât și măsurile necesare pentru continua creștere a volumului și ponderii acestuia în anii următori în condiții de asigurare a unei eficiențe economice înalte.

Dimensionarea optimă a tranzitului direct

EXPERIENȚA întreprinderii noastre arată că pentru dimensionarea volumului și ponderii optime a tranzitului direct în totalul fondului de mărfuri aprovizionat trebuie avute în vedere o serie de elemente (factori) și anume: capacitatea de depozitare; necesitatea asigurării unui fond de marfă cu parametri superiori, a unui sortiment comercial complet, într-o

structură corespunzătoare cererii; necesitatea asigurării la timpul optim a fondului de marfă, în general și a celui cu caracter sezonier, în special; reducerea cheltuielilor de circulație.

Înainte de a trece la analiza acestor elemente pentru perioada 1973—1979 (pe baza suportului de informații din tabelul nr. 1) vom preciza că în perioada 1955—1965 ponderea tranzitului în totalul fondului de mărfuri era de circa 65% (la sectorul textile-încălțăminte de 75%); la încălțăminte și tricotaje aprovizionarea se realiza aproape 100% de la fabricile producătoare, iar

acestora ajungând în anul 1979 la un raport între suprafața depozitelor de repartizare și suprafața de vânzare de 34,2%, superior majorității magazinelor universale din țară. Că asigurarea capacității de depozitare este o condiție necesară, dar nu și suficientă, o dovedește dinamica desfacerilor de mărfuri, inferioară dinamicii aprovizionării. Deși suprafața de vânzare crește în ultimii patru ani cu 22% (+1158 mp) desfacerile sînt la nivelul anului 1975. Ca urmare, se înregistrează fenomenul de creștere mai accentuată a stocurilor, iar viteza de circulație se încetinește de la 93,1 de zile în 1974, la 104,3 în 1976, la 134,8 în 1977 și 98,3 în 1979. Pondereea cea mai mare a stocurilor se află în depozitele de repartizare (aceasta a oscilat în perioada 1973—1979 între 61,5% și 54,5%) evidențiind faptul că reducerea tranzitului se datorează numai structurii mărfurilor primite și nu a fost o orientare subiectivă a întreprinderii.

Tabelul nr. 1

Evoluția suprafeței de depozitare și volumului mărfurilor aprovizionate în tranzit pe total I.C.S. Romarta, în perioada 1973—1979

Anii	Volumul desfacerii	Suprafața de depozitare	Volumul total al aprovizionării	Volumul aprovizionării în tranzit	Pondereea (%) tranzitului în totalul aprovizionării
1973	100,0	100,0	100,0	100,0	47,4
1974	101,0	99,6	109,3	111,1	48,2
1975	110,0	113,6	111,7	115,4	49,0
1976	107,0	114,4	114,5	125,8	52,1
1977	96,0	117,5	101,3	97,8	45,8
1978	108,0	121,8	105,4	99,7	44,9
1979	110,0	128,3	109,8	120,1	51,9

la confecții și galanterie în proporție de 85—90%. La atingerea acestor niveluri un rol deosebit de important l-a avut asigurarea de către unele fabrici, prin secțiile lor de calitate (fostele fabrici Guban și Arta Modei, Dimbovița și Tricotajul Roșu etc.) a întregului volum de mărfuri, specific firmei Romarta, cu caracter de unicat, serie scurtă, exclusivitate.

Capacitatea de depozitare reprezintă unul din elementele principale ale angajării fondului de marfă prin tranzit. În majoritatea cazurilor, întreprinderile comerciale cu amănuntul nu dispun de spații de depozitare care să le permită o aprovizionare sporită prin tranzit. I.C.S. Romarta și-a dezvoltat paralel cu rețeaua de unități și pe cea a depozitelor de repartizare, suprafața

Mărfuri adecvate imaginii comerciale a firmei „Romarta”

ASIGURAREA unui fond de marfă cu parametri calitativi superiori, cel de al doilea factor considerat, apare din analiză ca o cerință prioritară în dimensionarea proporției de acoperire cu mărfuri a planului de desfacere prin tranzit.

Ceea ce am încercat să stabilim este pînă la ce punct aprovizionarea în

tranzit răspunde scopului de îmbunătățire a fondului de marfă și de unde ea începe să influențeze negativ promovarea vânzărilor și asigurarea eficienței economice. Contribuție sau nu tranzitul la asigurarea unui fond de marfă cu parametrii calitativi superiori și implicit la promovarea vânzărilor? Răspunsul este afirmativ; lăsând la o parte unele neajunsuri, se poate arăta că a existat străduința factorilor comerciali să selecteze în cadrul aprovizionării prin tranzit unele din cele mai bune produse, cu caracteristici calitative superioare, sigur, în limitele în care a găsit înțelegere din partea producătorilor.

Parametrii calitativi ai ofertei prezentate în unitățile întreprinderii noastre depind în bună măsură și de asigurarea unui sortiment comercial complet în cadrul profilului stabilit, într-o structură corespunzătoare cererii segmentului de cumpărători care se adresează pieței Romarta. În îndeplinirea acestei cerințe acționează în prezent o serie de factori restrictivi și anume: suprafața limitată de depozitare, improprie pentru desfășurarea unei munci de asortare; (în condițiile I.C.S. Romarta putem considera că actuala suprafață de depozitare reprezintă și o limită maximă, apreciere justificată de raportul acesteia față de suprafața de vânzare și de amplasarea întreprinderii în centrul capitalei); posibilitățile limitate ale industriei de a realiza în ultimii ani, produse în serii scurte și exclusivități potrivit cerințelor comerțului, în general, și ale Romartei, în special. În același timp, potențial există numeroase direcții de îmbunătățire a servicii consumatorilor pe care le generează relațiile directe ale întreprinderii cu producătorii. Menționăm numai realizarea pentru prima dată în 1979 de Romarta în colaborare cu Centrala pielăriei și încălțămintei, cu sprijinul nemijlocit al MCI, a unor livrări de încălțăminte și articole de marochinărie (poșetă, cordon, mănuși) constituie în seturi (același material, culoare, design), ceea ce înseamnă deja un nou mod de abordare a cererii populației. Dar evoluția volumului desfacilor demonstrează că preponderente în prezent sînt limitele, cu consecința firească: se reduce numărul de articole achiziționate, multiplicându-se cantitățile oferite din același produs. Tendința continuă în structura detaliată a produselor: se acceptă astfel și o gamă limitată de sortimente (modele, poziții coloristice, mărimi etc.). Această tendință determină ca tranzitul, în aceste condiții, să comporte următoarele riscuri: achiziționarea unui sortiment limitat de produse față de gama largă oferită de industrie; nu mai poate fi vorba deci de formarea unui sortiment comercial complet; probabilitatea neconcordanței dintre cerințele cumpărătorilor și produsele oferite de întreprinderea comercială cu amănuntul, crește materializându-se în ultimă instanță, în

creșterea stocurilor (fie prin dezsortări, fie ca urmare a cantităților achiziționate supradimensionate); creșterea valorii dobînzilor pentru mărfurile aflate în stoc sau a cheltuielilor neeconomicoase pentru dobînzile penalizatoare la mărfurile greu vandabile, din această categorie. Numai în trei ani (1975—1977) dobînzile penalizatoare s-au ridicat la două milioane lei:

Putem aprecia, deci, că în activitatea din ultimii ani a întreprinderii riscurile semnalate mai sus privind aprovizionarea în tranzit nu au fost numai potențiale, ci s-au manifestat în realitate. Diminuarea ponderii tranzitului în anii 1977—1978 a fost o consecință firească a condițiilor prezentate, ca de altfel în întreaga perioadă analizată față de perioada 1955—1965.

S-ar putea afirma că aceste riscuri apar oricum: și în cazul aprovizionării de la întreprinderile comerțului cu ridicata; și pentru faptul că fenomenul de uzură morală a unor produse, îndeosebi a celor cu un pronunțat caracter de modă, este obiectiv și că el ar constitui cauza principală a stocurilor supranormative; și pentru că dezsortările sînt inerente în activitatea comercială. Proporțiile de manifestare a riscurilor respective sînt însă diferite de la o formă de aprovizionare la alta: dacă aprovizionarea de la comerțul cu ridicata se realizează în partizi mici și cu o frecvență ridicată, avînd astfel posibilități sporite de a se realiza concordanța între cerere și ofertă, cantitativ și structural, în condițiile tranzitului nu pot fi operate modificări substanțiale ale contractelor practicate în prezent. Astfel, în cazul achiziționării unor produse în cantități supradimensionate apare concomitent necesitatea restrîngerii sortimentale și a volumului aprovizionării la o serie de alte sortimente, unele chiar cu caracter de nouitate. Asemenea cazuri nu numai că au existat, dar s-au mai repetat la confecții bărbați și confecții femei. Putem conchide deci, că uneori fenomenul de uzură morală, de demodare a unor produse este accentuat prin cadrul dat de aprovizionare în tranzit, dacă aceasta nu este dimensionată corespunzător în volum și structură. La fel dezsortările se produc, este adevărat inerent, dar proporțiile diferă de la o formă de aprovizionare la alta; stocurile provenite din dezsortări în cazul produselor achiziționate în tranzit predomină.

Fără a ignora avantajele economice ale aprovizionării în tranzit, rezultă că nerespectarea anumitor condiții și proporții poate deveni o cauză a diminuării desfacilor, frînînd procesul de promovare al vânzărilor.

Marfă potrivită, la momentul potrivit

UN AL TREILEA FACTOR determinant pentru eficiența tranzitului este asigurarea ritmicității aprovizionării

cu mărfuri, în general, și cu produse de sezon, în special. Prin contractele încheiate se stabilesc, de comun acord, termene de livrare care să satisfacă o aprovizionare ritmică și la timp. În practică, în procesul de realizare a contractelor, apar unele fenomene cu consecințe nefavorabile, printre care: — industria nu livrează la termenul stabilit un articol sau altul, în gama de mărimi și poziții coloristice stabilite, din motive obiective ce țin de organizarea procesului său de producție și a materiilor prime și materialelor asigurate, dereglîndu-se astfel corelarea stabilită cu alți furnizori pentru asigurarea sortimentului comercial în vânzarea produselor; — pentru unele produse industria efectuează livrări în avans, cu sau fără consimțămîntul întreprinderii comerciale, fenomen care declanșează creșterea stocurilor și plata unor dobînzii neplanificate; — produsele ajung la destinație cu întîrziere din vina cărăușului; — unele produse livrate fără respectarea condițiilor contractuale, de calitate necorespunzătoare sau chiar necontractate, blochează spațiile de depozitare pînă la soluționarea divergențelor cu furnizorii, îngustînd astfel posibilitățile de aprovizionare cu alte produse (volumul mărfurilor din această categorie se ridică la peste două milioane lei trimestrial); sînt cazuri în care unele produse se epuizează la vânzare înainte de termenele stabilite, iar reasortarea se poate realiza mai repede prin comerțul cu ridicata decît din producția curentă (prin tranzit).

Iată deci alte riscuri manifestate în tranzitul direct cu aceleași consecințe: diminuarea volumului vânzărilor, afectarea eficienței, atît pe calea dobînzilor suplimentare cît și pe calea realizării unui volum scăzut al vânzărilor și în final, dar nu fără importanță, nesatisfacerea corespunzătoare a cererii cumpărătorilor.

Considerăm că pentru asigurarea unei eficiențe maxime a tranzitului, în condițiile de activitate ale anilor imediat următori, aceasta trebuie să se situeze la aproximativ 48—50% din totalul fondului de mărfuri (61—65% la sectorul textile-încălțăminte). Comparativ cu ponderea tranzitului la sectorul textile-încălțăminte pe comerț socialist, de circa 23%, la ICS Romarta aceasta este de 2,6 ori mai mare.

Desigur, însă, că în condițiile în care propunerile făcute privind obiectul tranzitului (cu precădere articolele în serii scurte, unicate și exclusivități intrunind parametri ridicați de calitate și înnoire fiind permanent diminuat tranzitul la produsele de serie mare și de masă care au caracter complementar pentru Romarta, a căror aprovizionare să rămînă în sarcina întreprinderilor comerciale cu ridicata) se vor aplica în practică, volumul și ponderea tranzitului vor fi reanalizate în spiritul unei tendințe de creștere accentuată.

Constantin TUDOSE

Considerații privind utilizarea rațională a timpului de lucru

ÎN FIECARE moment al dezvoltării, progresul economico-social, creșterea avuției naționale, a valorilor sociale, producția bunurilor de orice fel, desfășurarea activităților sociale utile nemateriale au fost și continuă să fie influențate, într-o măsură tot mai mare, de modul în care societatea folosește timpul de care dispune. Timpul, ca o coordonată majoră a existenței și activității oamenilor, prezintă o mărime determinată obiectiv, este ireversibil și instocabil. Orice irosire a sa afectează posibilitățile de progres. Multilateralitatea dezvoltării, atât pentru societate cât și pentru individ, depinde de felul în care se utilizează eficient întreaga cantitate de timp existentă.

Așa cum este cunoscut, reducerea timpului pe unitatea de activitate se obține pe seama creșterii productivității muncii, a eficienței utilizării întregului timp social. Eficiența utilizării timpului, la rândul său, evoluează sub influența conjugată a unui sistem de factori, între care: nivelul dezvoltării mijloacelor de muncă, resursele de materii prime și energie, amploarea descoperirilor în știință și tehnică, volumul populației apte de muncă, gradul de instruire și calificare a producătorilor, natura relațiilor de producție și îndeosebi a proprietății asupra mijloacelor de producție și a sistemului de interese economice generat de aceasta etc.

În prezent, sub influența factorilor tehnico-economici semnificația factorului de timp crește considerabil pentru toate țările lumii. Iar pentru țara noastră, care are de lichidat decalajul ce o desparte de țările dezvoltate din punct de vedere economic și care este angajată plenar în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, factorul timp capătă o importanță excepțională. În actele decizionale, la nivel macro și microeconomic timpul este luat în considerație în toată complexitatea sa. Cu ajutorul planului național unic de dezvoltare economico-socială, se urmăresc stabilirea corectă a dimensiunilor și structuri timpului total de care societatea dispune, repartizarea și utilizarea judicioasă a acestuia pe diferitele compartimente de activitate, astfel încât sistemul nevoilor de consum să poată fi cât mai bine satisfăcut.

Asigurând o triere rațională a sistemului de nevoi, adoptând toate măsurile menite să sporească eficiența cheltuirii timpului social, partidul și statul au imprimat un dinamism deosebit economiei românești. În acest cîmp se estimează realizarea unui ritm mediu anual de creștere de 11,0% la producția industrială, de 5,4—6,0% la producția agrară, de 15% la volumul comerțului exterior, de 8,8% la productivitatea muncii în industria socialistă, de 10,4% la venitul național, o creștere de 30—32% la retribuția reală, de circa 30% la veniturile reale ale țărănimii din producția agricolă. Pe baza unei asemenea intense creșteri, la finele noului cincinal, țara noastră va depăși stadiul de țară socialistă în curs de

dezvoltare și va deveni o țară socialistă cu un nivel mediu de dezvoltare economică, în deceniul următor urmînd să se asigure realizarea, în linii generale, a sarcinilor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Creșterea eficienței folosirii timpului de muncă

STRUCTURAREA timpului pe cele două mari componente ale sale — timp de muncă și timp liber, conținutul și rolul acestora în procesul dezvoltării se prezintă diferit de la o etapă la alta a progresului societății. Nivelul și caracterul dezvoltării forțelor de producție constituie factorul hotărîtor care determină posibilitatea membrilor societății de a afecta o parte, mai mare sau mai mică din timpul total, timpului de muncă sau celui din afara muncii. Pe măsura creșterii productivității muncii sociale apare posibilitatea ca nevoile materiale de trai ale producătorilor să poată fi satisfăcute într-o parte mai mică a zilei lor de muncă și implicit se creează premisa obiectivă a constituirii unui timp sporit în afara muncii.

Timpul din afara muncii se înscrie ca o coordonată a calității vieții numai în strînsă legătură cu timpul de muncă. La baza progresului societății noastre, a dezvoltării armonioase a personalității umane nu poate sta decît munca. Așa cum adeseori a subliniat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fără o dezvoltare economică susținută nu pot fi satisfăcute nici nevoile primare și cu atât mai mult cele menite să contribuie la dezvoltarea plenară a personalității. Trebuie ținut seama de însuși faptul că omul și colectivitatea se realizează ca atare prin muncă, prin inventivitate și creativitate aplicată, fructificată în procesul muncii.

În economia noastră socialistă, natura și conținutul muncii se modifică în mod obiectiv. Timpul de muncă încetează a fi numai o sursă de existență socială și individuală și devine, treptat, principalul cîmp al realizării umane. Lichidînd exploatarea, antrenînd mutații radicale în condițiile de muncă, în starea diviziunii sociale a muncii, în atitudinea omului față de muncă, partidul și statul nostru au asigurat cadrul obiectiv ca munca să devină tot mai mult, pentru fiecare, nu numai un mijloc de asigurare a existenței, ci și o necesitate vitală, organică, o condiție a împlinirii umane, o sursă de satisfacție și bucurie. Așa cum arăta secretarul general al partidului în Raportul la cel de al XII-lea Congres, „munca este uriașul laborator în care se plămădesc personalitățile cu adevărat proeminente, se afirmă talentele autentice, se nasc geniile, se făuresc capodoperele — atît pe planul creației materiale, cît și al culturii”.

În perspectiva cincinalului 1981-1985 în țara noastră sînt prevăzute noi măsuri menite să îmbunătățească în con-

tinuare condițiile de muncă, să sporească și mai mult eficiența economică și socială a timpului de muncă. Crearea sau modernizarea unui număr important de capacități de producție pînă în 1985; încorporarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii; ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a producției în toate ramurile economiei naționale și îndeosebi în agricultură; remodelarea structurii economiei naționale prin dezvoltarea prioritară a ramurilor industriale purtătoare ale progresului tehnic și deopotrivă mici consumatoare de energie, apte să valorifice superior resursele materiale și umane ale țării — toate acestea în condițiile înfăptuirii unui amplu program de investiții; ridicarea pregătirii profesionale corelat cu adîncirea democratismului economic sînt principalele direcții ce jalonează îmbunătățirea condițiilor de producție, creșterea randamentului timpului de muncă — componentă majoră a ridicării calității vieții întregului popor. Tocmai în acest cadru se înscriu măsurile de reducere a duratei săptămîni de lucru în condițiile creșterii productivității muncii, accentul pe care partidul îl pune pe valorificarea tuturor rezervelor respective existente în unitățile economice; această acțiune este menită să contribuie la eliminarea, în domeniul productivității, a decalajelor care ne separă încă de țările dezvoltate economic, la crearea unor disponibilități de timp ce urmează să primească o altă destinație socială.

Desigur, prin timp liber nu se înțelege pur și simplu timpul de inactivitate. El constituie timpul de odihnă al membrilor societății, dar și de satisfacere a unor nevoi social-culturale, de lărgire a orizontului de cunoaștere, de participare conștientă, activă la rezolvarea problemelor de interes obștesc etc. În timpul liber se creează condiții pentru dezvoltarea pe un plan superior a aptitudinilor individuale ale membrilor societății, crearea unei forțe de muncă cu înalte calități morale și profesionale, a unor cetățeni capabili de o mare creativitate și responsabilitate socială, interesați plenar în cunoașterea legităților și contradicțiilor societății în care trăiesc, în măsură să acționeze în consens cu tendințele progresului. Participarea responsabilă a majorității membrilor societății noastre la actul de decizie economică și social-politică este rezultatul atît al perfecționării diviziunii sociale a muncii, a formelor instituționale de conducere, cît și al creșterii nivelului de cultură și conștiință a poporului.

Multiple valențe ale timpului liber

NIVELUL ȘI CONȚINUTUL timpului liber în țara noastră sînt astfel direcționate, încît să permită imbinarea

armonioasă a intereselor generale ale societății cu cele colective și personale. Politica partidului de generalizare, pînă în 1985, a săptămîinii de lucru de 44 de ore se înfăptuiește, așa cum arătam, în condițiile unui înalt dinamism economic, în contextul unui complex de măsuri menite să asigure creșterea substanțială a productivității muncii. Orice creștere a timpului liber fără sporirea corespunzătoare a eficienței timpului de muncă este de natură să afecteze negativ nivelul producției materiale și spirituale și implicit calitatea vieții poporului. În procesul reducerii săptămîinii de lucru, creșterea productivității orare a muncii trebuie să devanseze reducerea timpului de muncă. Nivelul devansării permite — pe lingă compensarea efectelor reducerii timpului de muncă — și sporirea producției sociale.

În paralel cu măsurile de reducere a timpului de lucru săptămînal, societatea organizează condițiile necesare în vederea folosirii raționale a timpului liber al oamenilor muncii, atît pentru odihnă cît și pentru educație, pentru acumularea unei bogate informații științifice și de cultură generală, pentru lărgirea continuă a orizontului lor de cunoaștere. Dimensiunea diferitelor componente ale timpului din afara muncii depinde în mod hotărîtor de starea dezvoltării economiei naționale; fiecare stadiu al dezvoltării impune cerințe diferite membrilor societății și le asigură premise obiectiv determinate pentru utilizarea timpului liber.

În acest cadru trebuie remarcat că în contextul revoluției științifico-tehnice contemporane apare tot mai pregnantă nevoia unui timp sporit pentru știință, cultură și informație. Tendinței deteriorării rapide a cunoștințelor i se poate face față numai printr-o informare constantă, susținută și de masă. Realizarea acțiunilor necesare de reciclare și policalificare, ca trăsături calitative ale formării și dezvoltării profesionale — la Congresul al XII-lea al partidului s-a stabilit cuprinderea în programele de reciclare a peste 2 milioane de persoane anuale, astfel ca în cursul unui cincinal fiecare om al muncii să participe cel

puțin o dată la o formă organizată de perfecționare a pregătirii profesionale și tehnice — necesită evident un timp sporit în afara muncii.

Mai trebuie amintit că mecanizarea complexă a producției, automatizarea, cibernetizarea etc., ca principale căi ale progresului tehnic, schimbă structura consumului de energie umană în procesul muncii, în sensul creșterii ponderii energiei nervoase și reducerii celei fizice. În aceste condiții, refacearea capacității de muncă impune, ca o componentă majoră, timpul pentru activități deconectante, recreative; menținerea stării de sănătate fizică și psihică a oamenilor muncii necesită tot mai mult mișcarea în aer liber, participarea la activități sportive, cultural-artistice, în politica partidului nostru prevăzîndu-se ample acțiuni spre a se fundamenta material aceste cerințe.

Implicarea activă și eficientă a masei mari a oamenilor muncii în mecanismul democrației noastre socialiste necesită de asemenea, folosirea unei părți sporite din timpul din afara muncii. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la cel de al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, „**Făurirea socialismului și comunismului presupune lărgirea continuă a orizontului politic și ideologic al oamenilor muncii, înțelegerea tot mai aprofundată de către aceștia a legăturilor obiective ale dezvoltării sociale astfel ca fiecare cetățean să se poată manifesta plenar ca un factor activ, pe deplin conștient, în realizarea telurilor și idealurilor noii societăți**”.

Îngrijirea și educarea copiilor, aprovizionarea, transportul populației, viața de familie ș.a. sînt și ele cerințe obiective ce acționează asupra volumului și tendințelor structurii timpului liber. Ponderea cu care aceste cerințe influențează asupra structurii utilizării efective a timpului liber depinde de posibilitățile societății în fiecare moment al dezvoltării. La un nivel scăzut al forțelor de producție și implicit al productivității muncii sociale, sectorul terțiar din economie este relativ slab dezvoltat. În activitățile de aprovizionare și transport, de întreținere a gos-

podăriei casnice, populația trebuie să consume astfel o parte însemnată a timpului liber. Această tendință este în contradicție cu nevoia societății de a progresa pe baza folosirii unui timp sporit pentru dezvoltarea vieții spiritual-umane a membrilor săi. În procesul rezolvării acestei contradicții, trebuie adoptate toate măsurile necesare pentru a reduce dimensiunea timpului cheltuit pentru aprovizionare și transport, pentru activități casnice obositoare, pentru a spori timpul destinat educării tinerei generații, culturii și autoinstruirii, valorificării tuturor talentelor și aptitudinilor ce ne sînt solicitate prin specificul meseriei.

În acest cadru este de menționat că Programul-directivă de creștere a nivelului de trai, adoptat de cel de al XII-lea Congres al partidului, prevede, ca o sarcină majoră, sporirea volumului prestărilor de servicii și îmbunătățirea calității activităților acestora; se va extinde și moderniza baza tehnico-materială a comerțului socialist, paralel cu aplicarea pe scară largă a unor forme de servicii de mare productivitate. Se va îmbunătăți transportul în comun prin lărgirea dotării cu vehicule de mare capacitate. Pentru extinderea sistemului de educație preșcolară, se vor da în folosință circa 100 000 locuri în grădinițe, urmînd ca pînă în 1985 să fie cuprinși în grădinițe practic toți copiii de vîrstă preșcolară. Se va continua echiparea tehnico-edilitară a localităților în concordanță cu dezvoltarea economică și creșterea populației urbane, precum și alte măsuri menite să asigure folosirea tot mai eficientă a timpului din afara muncii.

Omoogenizarea crescîndă a societății noastre socialiste, valorificarea eficientă a resurselor, democratismul vieții social-economice, sistemul stimulentei materiale și morale, afirmarea tot mai puternică a umanismului revoluționar se realizează și perfecționează în strînsă legătură cu corelarea judicioasă a timpului de muncă și a celui în afara muncii, cu utilizarea eficientă a întregului timp de care dispune economia națională.

Viorica NICOLAIU

Produse noi

● Constructorii navali din Brăila au lansat la apă vasul „Paring” de 5 280 tdw, prima navă de pescuit oceanic construită în țara noastră. Vasul — avînd lungimea de 102 metri, lățimea de 15 m, înălțimea de 10 m — dezvoltă o viteză de aproape 17 noduri pe oră. Nava poate îndeplini simultan mai multe activități: pescuiește, prelucrează și congelează peștele, iar peștele necomestibil îl transformă în făină de ulci.

● Colectivul întreprinderii mecanice Codlea a trecut la fabricația de serie a tractorului special U-550-IF cu încărcător frontal. Noul tractor, rod al creației tehnico-științifice a specialiștilor din Brașov, este dotat cu un motor de 55 CP și cu diferite echipamente care execută o gamă variată de operațiuni privind mecanizarea lucrărilor de zootehnie.

● La întreprinderea metal-lemn Craiova a fost realizat primul stivitor hidraulic pentru ridicat, transportat și stivuit automat mobilă, elemente, diferite alte subsansamble. Destinat dotării tehnologice a întreprinderilor producătoare de mobilă, el a fost conceput de un grup de specialiști de la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lemnului din București și executat de colectivul secției mecanice a întreprinderii craiovene. Utilajul este primul de acest fel din industria noastră de profil.

● Întreprinderea „Refractara” din Aleșd a furnizat recent oțelărilor țării primele cantități de plăci silicioase, nou produs refractar, fabricat pentru prima dată în țara noastră. Prin realizarea acestuia se reduce efortul valutar al oțelărilor țării, în 1980, cu peste 12 milioane lei.

● Întreprinderea mecanică din Drobeta-Turnu Severin a lansat în fabricație de serie vagonul cisternă de 60 mc pentru transportul produselor chimice. Noul vagon — un produs proiectat — cu parametri funcționali superiori, necesită un consum de metal mai redus cu 212 kg.

● La Combinatul de prelucrare a lemnului Arad au fost introduse în producție noi modele de mobilă de artă: sufrageria „Romeo”, bogat ornamentată cu sculptură în relief și vitrine stil baroc, diferite măsuțe pliate cu furnire exotice, scaune curbate și alte piese de mobilier. Noile produse, prezentate la mai multe tirguri și expoziții internaționale, unde au înțrunit aprecieri favorabile, s-au înscris în planul de export al unității pe anul în curs, fiind solicitate de firme din Anglia, Belgia, Olanda și din alte țări.

De la 1 iunie a.c.

NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII BENEFICIAZĂ DE RETRIBUȚII MAJORATE

REALIZĂRILE tot mai mari obținute în economie, ritmul înalt de dezvoltare a producției materiale, profundele mutații calitative intervenite în structura economiei naționale stau la baza măsurilor succesive preconizate și puse în practică de către partidul și

statul nostru pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii. În acest context, adoptarea Programului pentru ridicarea nivelului de trai în anii

1976—1980 se înscrie ca o acțiune fără precedent în ceea ce privește creșterea veniturilor populației, cu deosebire a celor obținute pe calea retribuției.

Începînd cu luna iunie a acestui an, conform Hotărîrii Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii privind pro-

mul muncitor din industria celulozei și hîrtiei. În medie, retribuțiile oamenilor muncii din această industrie, ramură cu vechi tradiții în țara noastră, cu un rol important în valorificarea superioară și integrală a materiei prime lemnoase, vor crește cu 14,7%, procent superior mediei pe întreaga economie națională (13,6%).

Așa cum reiese din tabel — în care se redau câștigurile obținute de unele categorii de personal muncitor — și în cadrul celei de a doua etape de majorare procentele de majorare sînt diferențiate în concordanță cu principiile eticii și echității socialiste, urmărindu-se creșteri mai mari pentru personalul operativ, asigurarea unei mai bune corelări a retribuțiilor diferitelor categorii de personal etc.

Sporurile de venit realizate de oamenii muncii din industria celulozei și hîrtiei în cea de a doua etapă a majorării permit achiziționarea unui volum sporit de bunuri. Cîteva exemple în acest sens sînt deosebit de semnificative. Astfel, mașinistul care lucrează la deshidratat pastă-celuloză (vezi tabelul), cu venitul suplimentar realizat la nivelul unui an de 4764 lei, ar putea să achiziționeze, de exemplu, un televizor cu circuite integrate „Sirius“, un aspirator de praf „Ajax“, un costum de haine; din sporul de venit anual realizat în urma majorării, de 5136 lei, șeful de atelier ar putea să cumpere un radio-portabil „Gloria“, o mașină de spălat Alba Lux 8, un picup stereo.

Creșterea substanțială a veniturilor din muncă ale personalului muncitor din industria celulozei și hîrtiei, accentuată și de măsurile de îmbunătățire a Legii retribuției după cantitatea și calitatea muncii, ce se aplică odată cu majorarea retribuțiilor în etapa a doua, vor oferi un nou și important impuls în îndeplinirea în cele mai bune condiții a obiectivelor înscrise în planurile anuale și de perspectivă ale acestei ramuri.

Elena BADEA

Institutul de economie socialistă

	Retribuția tarifară netă		Diferența în plus plus lunar, față de retribuția nemajorată		Diferența în plus la sporul de vechime (lei)		Diferența în plus la adaos acord (lei)	Total venit lunar suplimentar (lei)
	actuală	majorată la 1 iunie 1980	(lei)	(%)				
Muncitor albitor pastă-celuloză, categoria a 5-a, treapta a II-a, spor vechime 7 ⁰ / ₀ , adaos acord 6 ⁰ / ₀	1928	2275	347	18,0	24	21	392	
Mașinist la deshidratat pastă celuloză, categoria a 6-a, bază, spor vechime 10 ⁰ / ₀ , adaos acord 8 ⁰ / ₀	2009	2346	337	16,3	34	26	397	
Maistru, gradația a 6-a, clasa 24, spor vechime 7 ⁰ / ₀ , adaos acord 10 ⁰ / ₀	2640	2910	270	10,2	19	27	316	
Șef atelier, gradația a 5-a, clasa 32, spor vechime 7 ⁰ / ₀	3330	4230	400	10,4	28	—	428	
Inginer, gradația a 6-a, clasa 27	3030	3350	320	10,6	16	—	336	

statul nostru pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii. În acest context, adoptarea Programului pentru ridicarea nivelului de trai în anii

gramul de creștere a nivelului de trai în perioada 1976—1980, se trece la creșterea, în cadrul celei de a doua etape de majorare, a retribuțiilor personalu-

REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI TEHNICE ROMÂNEȘTI

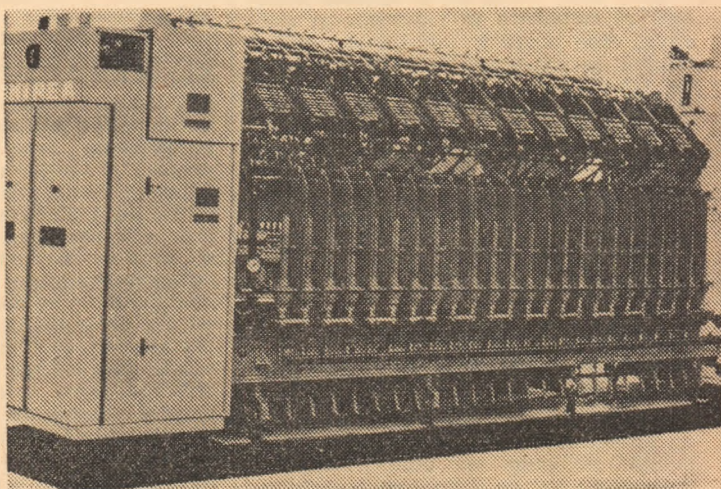
Mașini de filat pentru industria ușoară

PREOCUPAREA permanentă a întreprinderii clujene „Unirea“ de a pune la dispoziția fabricilor de textile mașini care să asigure semifabricatelor o calitate și o finețe remarcabile a fost concretizată, în ultima vreme, prin punerea la punct a unor mașini de filat cu performanțe deosebite. Este vorba, în acest caz, de o întreagă familie de mașini — simbolizată F.I.S. — destinată atât filării firelor de în uscat din bandă, cit și amestecurilor acestuia cu fibre sintetice, în diferite procente, corespunzătoare gamci de finete cuprinsă în limitele Nm 5 — Nm 25.

Aceste mașini fabricate în prezent în două tipodimensiuni (100 F.I.S. — cifra indicind pasul în mm — recomandată pen-

tru filarea firelor cu finetea cuprinsă în limitele Nm 16 și Nm 25 și 120 F.I.S. pentru filarea firelor cu finetea de Nm 5 — Nm 14) se situează la nivelul celor mai bune realizări cunoscute pe plan internațional. Ele răspund exigențelor beneficiarilor prin productivitate înaltă, calitatea superioară a firelor, ungerea automată a inelelor, automatizarea sfîrșitului de levată, densitatea mare de fuse pe unitatea de suprafață, construcția suplă și aspectul modern.

Structura acestor mașini de mare performanță — recunoscută și atestată și la Tîrgul internațional de la Zagreb, unde tipodimensiunii 100 F.I.S. i-a fost acordată Medalia de aur — este menită să crezeze filatoarelor condiții de muncă optime

prin centralizarea tuturor elementelor de comandă și de antrenare ale organelor în capul de antrenare, întreținerea ușoară și simplă, posibilitatea de controlare continuă a timpului de

pornire și de oprire, care reduce la minimum numărul firelor rupte, grad ridicat de automatizare cu posibilitatea unui control programat și o geometrie de filare optimă a firelor.

**Anchetă pe urmele unei
propuneri a revistei**

TEHNOLOGIA DE GRUP: INIȚIATIVE CARE CER O COORDONARE UNITARĂ

IN CONVERSAȚIE cu calculatorul, proiectantul care are de rezolvat conceperea unui produs nou trasează pe ecranul catodic conturul unei piese și introduce coduri semnificând calitatea materialului, unii parametri constructivi și de funcționare obligați. Computerul oferă în replică, din banca de date asupra documentațiilor existente, 2-3 schițe finisate, prezentând un grad ridicat de similitudine cu modelul indicat — și, când proiectantul optează pentru una din ele, furnizează codificat elementele de pregătire a fabricației la seria avută în vedere: necesar de materiale, tehnologie de prelucrare, grupa de mașini adecvată execuției.

Ceea ce poate părea o posibilitate ipotetică devine o perspectivă apropiată, grație cuplului modern tehnologii de grup-informatică. O perspectivă pe care trebuie să o pregătim și în industria noastră, punând de pe acum în valoare, la nivelul cerințelor și condițiilor existente, măcar elementele sale cele mai generale.

CU APROAPE trei luni în urmă (R.E. nr. 5/1980), un articol publicat la această rubrică semnala posibilitatea de a apropia producția de serie mică și unicate, în construcția de mașini, de nivelul de eficiență al seriilor mari, prin extinderea tehnologiei de grup — definită ca o modalitate de a utiliza optim capacitatea de concepție și de execuție a pieselor, exploatând judicios condițiile pe care le oferă similitudinile dintre ele sub raport morfodimensional și al gamei operațiilor de uzinare. Amintim că setul de metode corespunzător se referă la gruparea în familii (după diverse criterii, constructive și tehnologice) a pieselor din fabricația curentă sau recentă, codificarea lor, stocarea informațiilor respective în vederea regăsirii acestora și re folosirii documentației existente la proiectarea unui produs nou, determinarea tehnologiei optime de fabricație pentru piesele reprezentative din fiecare familie, elaborarea SDV-urilor și reorganizarea parcului de mașini de prelucrare prin gruparea lor potrivit cerințelor de execuție a familiilor de piese.

Este, deci, vorba de o tipizare avansată și complexă în concepție și execuție, care poate fi folosită și numai parțial ori introdusă etapizat, în funcție de condiții și cerințe. Implementarea necesită un efort considerabil, care este însă multiplu compensat de beneficiile ce se obțin prin creșterea productivității muncii, folosirea mai bună a capacității de proiectare și execuție.

Ce ecouri au trezit propunerile noastre și, mai cu seamă, ce condiții există pentru o reală afirmare a metodelor evoluat ale tehnologiei de grup?

Rezolvări fragmentare

PENTRU a se menține la ștacheta eficienței, modernizarea trebuie să fie un proces continuu și cuprinzător. Tehnologia de grup, așa cum a fost introdusă cu ani în urmă într-o serie de unități ale construcției de mașini din țara noastră, în mare parte s-a uzat moral, lipsită fiind de reazimul unei concepții unitare și de aportul principiilor moderne de organizare.

Nu putem și nu vrem să contestăm

meritul unor inițiative care au soluționat, oricum mai bine decât în sistemul tradițional, unele nevoi locale. Cu atât mai mult cu cât efortul a fost în întregime propriu. Iată două exemple din industria Capitalei. La „Timpuri noi” se lucrează în mod curent după o variantă simplificată a tehnologiei de grup, pentru biele și alte grupe de repere, inclusiv S.D.V.-urile corespunzătoare. Un caz particular la „Autobuzul”, unde prelucrarea a circa 6000 tone/an de profile închise, într-o gamă de 28 de secțiuni pentru peste 300 de repere la o unitate de produs din fiecare model aflat în fabricație, este organizată pe baza unei documentații și tehnologii tipizate, realizându-se centralizat la mașini semiautomate; clasificarea reperelor pe grupe de secțiuni, unghiuri și lungimi de debitare asigură un grad ridicat de folosire a materialului, estimându-se — în comparație cu sistemul folosit anterior — o economie anuală de circa 50 tone de țevă.

Am găsit, în investigația noastră, și alte astfel de rezolvări fragmentare — fără îndoială utile, dar care nu se ridică la nivelul amplitudii efort de modernizare a echipamentului, tehnologiilor, produselor.

În aplicarea indicațiilor conducerii de partid și de stat, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini desfășoară în prezent o acțiune de mare anvergură în vederea tipizării produselor și subsansamblelor. Este, credem, un moment propice și un teren favorabil pentru a aduce și tehnologia de grup la plafonul de conținut și eficiență pe care-l impune economia modernă, pe de o parte completându-se cu elementele specifice parametrilor tipizării, pe de altă parte organizându-se în consecință parcul de mașini de prelucrare pentru serii mici. Nu știm în ce măsură această oportunitate este avută în vedere de către M.I.C.M., care încă n-a dat curs invitației noastre de a-și exprima opinia asupra articolului menționat.

Modularea — o nouă deschidere spre eficiență

O CONTRIBUȚIE cu caracter original la lărgirea conceptului și ariei de cuprindere a tehnologiilor de grup au

adus-o cercetările întreprinse de catedra Tehnologia construcțiilor de mașini din Institutul politehnic București. Interpretând experiența mondială prin prisma condițiilor industriei noastre, colective din cadrul catedrei au abordat problema S.D.V.-isticii prin prisma rezolvării contradicției între diversitatea extrem de mare a cerințelor tehnologice de prelucrare și control al pieselor și imperativul eficienței tehnico-economice, care presupune serie mare. Soluția — ne relatează șeful catedrei, prof. dr. ing. Alexandru Rădulescu — a fost găsită într-o tipizare adusă până la esența universalității: modularea.

Astfel, pentru dispozitivele de prelucrare a fost conceput, prin descompunere, un set de elemente constitutive cu caracter universal. Dispozitivul adecvat prelucrării unei piese date se assemblează din astfel de elemente, iar după încheierea operației la seria necesară se demontează, componentele fiind returnate la magazie. Un prim set a fost omologat la o întreprindere din Băicoi a M.I.C.M., care va putea să-l reproducă în vederea dotării întregului sector.

În ce privește echipamentele de control al parametrilor dimensionali ai pieselor ce se prelucurează, varianta modulară — ce ia locul laborioasei măsurări cu șublerul și micrometrul — constă din montarea, pe o placă de bază, a unor elemente componente, în funcție de caracteristicile piesei respective și de parametrii ce urmează să fie prelevați (operație ce durează câteva minute). Ansamblul realizat permite controlul simultan al mai multor parametri de precizie într-o anumită plajă de dimensiuni, pentru piese din aceeași familie sau din familii diferite.

Pe baza contractelor cu catedra, o serie de întreprinderi beneficiază deja de noile sisteme ori sînt în curs de implementare a lor. O posibilă și necesară generalizare presupune și în acest caz coordonarea nu numai sub aspectul confecționării centralizate a seturilor, ci și în ce privește editarea de cataloage cu variante de asamblare a elementelor, pe grupe de caracteristici ale pieselor, adaptarea și completarea în timp etc.

Revenind la problematica de ansamblu a tehnologiilor de grup, redăm, în cele ce urmează, informațiile pe care ni le-au furnizat unele ministere economice care au și activitate de construcții de mașini.

M.I.U. ; premise favorabile

PUNCTUL DE VEDERE al Centralei industriei articolelor casnice, din cadrul Ministerului Industriei Ușoare, este exprimat într-o scrisoare sub semnătura directorului tehnic ing. Gh. Ionescu:

„Avînd în vedere remarcabila dez-

voltare a tehnicii și științei românești în ultimul deceniu, ca și mărețele planuri de perspectivă ale țării noastre, datorită tuturor specialiștilor este de a prelua și aplica cele mai avantajoase metode de lucru practice cu succes în țări dezvoltate, cu tradiție în tehnică.

Despre tehnologia de grup s-a mai vorbit și se vorbește tot mai mult ca fiind generatoarea unor importante avantaje materiale.

Ne însușim punctul de vedere al autorului articolului, care schițează unele propuneri pentru extinderea tehnologiei de grup în întreprinderile cu profil de construcții de mașini și prelucrare a metalelor — și în special cu propunerea ca sub egida C.N.S.T. să se elaboreze o metodologie, adecvată obiectivelor și condițiilor industriei noastre. De asemenea, reținem ca interesantă ideea testării acestei metodologii în unități-pilot, înainte de generalizare.

Celelalte propuneri făcute, cum ar fi asigurarea însușirii metodologiei de către nuclee de specialiști din unități industriale, precum și perfecționarea acesteia în timp constituie premise favorabile pentru implementarea tehnologiei de grup.

M.I.Ch. : o primă analiză

DIN PARTEA Ministerului Industriei Chimice ne-a răspuns **ing. M. Paraschiv**, directorul Direcției mecanică, energetică și de automatizare :

„Articolul din R.E. a fost difuzat de noi la centrala industrială cu profil de construcții de mașini — C.U.P.S.I.C. — și la Centrul de calcul, cu care s-au analizat apoi posibilitățile de aplicare în întreprinderi.

Principiile teoretice ale tehnologiilor de grup, eficiența și greutatea implementării acestui procedeu sînt cunoscute de către sectoarele noastre de specialitate.

În prezent, în cadrul unităților M.I.Ch. se acționează pentru întocmirea unor nomenclatoare ale tuturor pieselor de schimb, pe tipuri de utilaje, care se folosesc în mod curent la lucrările de întreținere și reparații. Apreciem că pe baza datelor ce vor fi obținute în urma întocmirii acestor nomenclatoare, se va putea trece la gruparea pieselor de schimb pe familii, la codificarea lor și, astfel, se va putea acționa pentru introducerea tehnologiilor de grup.

Intrucît în industria chimică se lucrează cu sute de mii de repere diferite de piese de schimb, problema comportă însă o muncă laborioasă și de durată. Din acest motiv, realizarea lucrării este etapizată pe o durată de timp mai îndelungată.

M.A.I.A. : s-a trecut la acțiune

UTILITATEA metodei a fost recunoscută și în sectorul de construcții de mașini al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. **Ing. Ioan Seserman**, șeful secției, și **ing. Teodor Damșa**, șef de atelier, de la Secția de proiectare și prototipuri Brașov din cadrul Centralei de mecanizare a agriculturii și producției de utilaje pentru agricultură și industria alimentară, ne informează: „Secția noastră are ca activitate de bază proiectarea și execuția de utilaje și S.D.V.-uri — necesare mecanizării lu-

crărilor agricole și industriei alimentare — în faza de prototip, deci de unicate sau serii foarte mici. Pentru proiectarea utilajelor și pregătirea tehnologică minimă necesară realizării lor se consumă mult timp și se fac cheltuieli materiale considerabile.

Printre metodele și căile de reducere a acestor cheltuieli se numără aplicarea tehnologiei de grup și execuția S.D.V.-urilor din elemente modulate.

Ținînd seama de avantajele acestor metode, care **ar trebui generalizate și aplicate în mod unitar în întreprinderile constructoare de mașini**, pentru introducerea lor în unitatea noastră am încheiat un contract de colaborare cu Institutul politehnic București — Colectivul de cercetare și proiectare DISROM. Obiectivele principale ale acțiunii sînt :

— codificarea reperelor pe familii, clase și grupe și a piesei reprezentative, în scopul refolosirii organelor de mașini și subsansamblelor în proiectarea utilajelor ;

— întocmirea, pentru fiecare piesă reprezentativă, a tehnologiei de fabricație cadru ;

— proiectarea rațională a S.D.V.-urilor, prin metoda SEFA-DISROM și folosirea elementelor modulare în execuția lor ;

— încărcarea corespunzătoare a mașinilor-unelte, prin reorganizarea fluxului tehnologic ;

— specializarea personalului tehnic în vederea însușirii metodologiei de lucru. Începutul introducerii metodei este destul de anevoios și lent, fiind greu de eliminat vechiul sistem de lucru și, în special, rutina oamenilor.

Avantajele evidente ale tehnologiei de grup — ca: reducerea ciclului de proiectare și a duratei de fabricație, micșorarea efortului de proiectare, tipizarea pieselor componente, utilizarea completă a materiilor prime și materialelor, reducerea consumului de energie, încărcarea optimă a mașinilor, creșterea productivității muncii etc. — sînt argumente care ne întăresc opinia privind necesitatea introducerii și aplicării metodei în întreprinderile cu producție de unicate și serie mică“.

M.E.F.M.C. : demaraj hotărît

CA ȘI CU ALTE PRILEJURI, re-marcăm interesul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții față de noutățile în domeniul organizării tehnologice. Iată ce ne comunică **ing. I. Vasilescu**, directorul Direcției tehnice :

„Articolul a fost citit cu atenție și discutat cu un larg colectiv de specialiști din aparatul Centralei de utilaje și piese de schimb și din institutul de proiectare al acesteia. Caracterul producției majorității unităților centralei — utilaje și piese de schimb de serie mică și unicate — conduce de multe ori la o programare nejudicioasă a mașinilor-unelte, la crearea artificială a unor locuri înguste. Acest fenomen nedorit a provocat de multe ori greutate în desfășurarea activității de producție, constituind obiectul unor căutări de soluții pentru remediere.

Rezultatul analizelor a relevat, ca soluție optimă, tehnologia de grup. Dorind ca aplicarea ei să se facă în mod corespunzător, ne-am adresat catedrei de Tehnologie construcțiilor de mașini, din cadrul Institutului politehnic București, cu sprijinul căreia — pe baza unui contract de colaborare — un colectiv a început implementarea sistemului SEFA-DISROM în cadrul unităților producătoare de utilaje și piese de schimb ale centralei.

La această dată s-a terminat complet codificarea tuturor reperelor din fabricație la două unități : I.U.P.S. Suceava și I.U.P.S. București, realizându-se gruparea lor analogică. Este în curs de realizare baza de dispozitive de la Suceava, urmînd ca în etapa imediat succesivă să se realizeze o asemenea bază și la Alba Iulia. Se elimină trecerea la aplicarea tehnologiei de grup încă în acest an la I.U.P.S. Suceava, iar în anul următor, extinderea ei și la alte unități.

Prin aplicarea tehnologiei de grup la secțiile de prelucrări mecanice scontăm **o reducere a ciclului de fabricație cu circa 30%, creșterea productivității muncii cu 15%, îmbunătățirea calității produselor.**“

RĂSPUNSURILE sînt unanime în aprecierea că tehnologia de grup merită să fie inclusă în inventarul curent al căilor pentru raționalizarea muncii de concepție și pentru exploatarea judicioasă a potențialului productiv. Rezultă, de asemenea, necesitatea unei coordonări organizatorice, care să rezolve atît cadrul metodologic, (cercetările din învățămîntul superior s-au dovedit în acest sens un punct de pornire ce merită să fie luat în considerație), cît și acțiunea unitară la nivelul de ramură.

Sperăm că M.I.C.M. va recepționa acest al doilea semnal.

Dan CONDREA

INFORMATICA ÎN METALURGIE

LA începutul săptămînii trecute, centrul de calcul al Combinatului metalurgic Cîmpia Turzii a găzduit primul Simpozion de informatică în metalurgie, la care centrele, oficiile și stațiile de calcul din întreprinderi și institute ale ramurii. Această manifestare a prilejuit o sinteză a progreselor realizate și un util schimb de idei privind problematica unei mai bune și eficiente utilizări în viitor a tehnicii electronice de calcul în metalurgie. Cele 35 de comunicări au fost grupate în două secțiuni : produse informatice cu prelucrare pe loturi și produse informatice interactive. Cu un interes deosebit au fost urmărite de către participanți prezentările demonstrative în regim de teleprelucrare, făcute pe echipamente moderne românești, privind sistemele on-line și în timp real — în domeniul cum sînt : conducerea operativă a producției, controlul proceselor tehnologice, urmărirea consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil, controlul stocurilor ș.a.

Dinamica dezvoltării și calitatea vieții în socialism (1)

TRANSFORMĂRILE revoluționare care au avut loc în România, în decursul construcției socialismului, sînt reflectate pregnant de schimbarea radicală a condițiilor de muncă și viață ale tuturor membrilor societății, de creșterea gradului de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale întregului popor. Un rol hotărîtor în evoluția ascendentă a societății românești pe calea socialismului revine Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român care, prin analizele retrospective efectuate, orientările de perspectivă și hotărîrile adoptate, a inaugurat deschiderea celei mai fertile etape din istoria patriei noastre, confirmată pe deplin de realizările obținute

te în toate domeniile de activitate, în cei 15 ani parcurși de la acest eveniment istoric.

Documentele programatice aprobate de Congresul al XII-lea al P.C.R. exprimă, prin conținutul și dimensiunile lor, o nouă contribuție a partidului nostru la dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii construcției socialismului, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a progresului și civilizației contemporane.

În acest context Programul-Directivă de creștere a nivelului de trai și de ridicare continuă a calității vieții, elaborat din inițiativa și cu participarea directă a secretarului general al partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu —, prezintă semnificații deosebite pentru

gîndirea economică și acțiunea socială din țara noastră.

Subliniind că scopul suprem al întregii politici a Partidului Comunist Român, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecere la comunism, este asigurarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor și dezvoltarea multilaterală a omului, acest program cuprinde noi teze și orientări cu privire la nivelul de trai și calitatea vieții din societatea noastră. Analiza realizărilor și perspectivei modului de viață din țara noastră pe fondul concepției novatoare a Partidului Comunist Român este și obiectivul studiului pe care-l publicăm.

Calitatea vieții în socialism

ÎN CADRUL FORTELOR MOTRICE care au determinat și determină acțiunea socială, satisfacerea necesităților (nevoilor, trebuințelor) de trai ale oamenilor ocupă un loc primordial.

Într-o formulare succintă, **necesitățile de trai sînt forme concrete de manifestare a condițiilor vieții materiale, spirituale și sociale care, în mod obiectiv, trebuie să fie satisfăcute pentru desfășurarea normală a activităților sociale și dezvoltarea aptitudinilor fizice și intelectuale ale personalității umane.**

Complexitatea condițiilor vieții sociale determină și diversitatea necesităților (trebuințelor) oamenilor. Astfel, existența omului — ca ființă vie — presupune, în primul rînd, satisfacerea nevoilor fiziologice (materiale), de alimentație, îmbrăcăminte, locuință. De asemenea, acțiunea conștientă a omului impune satisfacerea unui complex de necesități spirituale, de instruire, cultură, artă, știință etc. Totodată, activitatea socială „presupune nu numai satisfacerea trebuințelor vieții fizice ci și satisfacerea unor anumite nevoi generate de condițiile sociale în care se află și se dezvoltă oamenii”¹⁾. În cadrul acestor condiții sociale rolul hotărîtor revine atît relațiilor de producție cît și sistemului politic existent într-o societate, specificitatea lor determinînd conținutul, dimensiunile și tendințele trebuințelor sociale și politice ale oamenilor.

Fiecare categorie de trebuințe (nevoi) prezintă diferite caracteristici. Astfel, din punct de vedere al menținerii și reproducerii vieții oamenilor, **trebuințele materiale** (fiziologice) ocupă locul primordial în acțiunea socială, gradul de satisfacere al acestora fiind determinat — în principal — de nivelul de dezvoltare al producției materiale. Totodată, caracteristic pentru trebuințele materiale este și faptul că ele au un anumit prag de saturație, (o anumită limită fiziologică), ceea ce face ca, după atingerea acestuia, volumul și structura nevoilor de hrană, îmbrăcăminte și locuință să cunoască o relativă stabilitate. **Nevoile spirituale** ale oamenilor sînt determinate atît de cerințele producției materiale — un anumit nivel al dezvoltării mijloacelor de muncă presupunînd și o pregătire corespunzătoare a forței de muncă —, cît și de procesul neîntrerupt al dezvoltării gîndirii și conștiinței umane. Spre deosebire de trebuințele materiale, **nevoile spirituale nu pot avea un prag de saturație**, ci ele se amplifică neîntrerupt sub impulsurile cunoașterii și creației umane, pe traiectorii infinite. Totodată, important este și faptul că **gradul de satisfacere a nevoilor spirituale depinde, în primul rînd, de caracterul orînduirii social-economice și al sistemului politic existent.** **Nevoile sociale** sînt determinate de caracterul social al acțiunii umane, de interdependențele organice dintre individ și colectivitate. Aceste nevoi sînt extrem de eterogene și acționează simultan atît asupra individului cît și asupra societății. Astfel, nevoile privind integrarea și ocuparea forțelor de muncă în producția materială sau în alte activități utile, cele referitoare la condițiile de muncă și durată ei, la recuperarea forțelor de muncă — prin acțiuni special organizate, sau cele privind evoluția populației și asigurarea sănătății acesteia, etc., vizează direct atît pe fiecare membru al societății cît și întreaga colectivitate. Deosebit de important este faptul că unele dintre aceste nevoi sociale au un rol primordial în sistemul de trebuințe. De

exemplu, gradul de ocupare a forțelor de muncă — (apte de a munci) — în producția socială determină direct evoluția nevoilor materiale și spirituale ale membrilor societății, și nivelul de satisfacere a acestora. **Trebuințele (nevoile) de natură politică** izvorăsc din interdependențele — obiective — dintre economic și politic, din relațiile dintre partide — clase — mase și funcțiile suprastructurii politice. Această categorie de nevoi se caracterizează prin conținutul și dimensiunile specifice fiecărei orînduirii sociale. În capitalism, de exemplu, societate bazată pe proprietatea privată și exploatarea forței de muncă ca marfă, nevoile politice ale oamenilor muncii se referă, îndeosebi, la organizarea și desfășurarea luptei împotriva clasei exploatare, pentru apărarea și respectarea drepturilor economice, sociale și politice — care li se cuvin în calitate de producători direcți, pentru asigurarea securității individului și a familiei. Opus acestora se manifestă acțiunile claselor deținătoare ale puterii economice și politice, pentru apărarea și dezvoltarea proprietății private, creșterea profiturilor și menținerea statului capitalist. Se cuvine a se sublinia că acțiunile claselor exploatare nu sînt determinate de nevoile obiective ale progresului social, ci de interesele acestor clase care folosesc constrîngerea economică și forța coercitivă a statului pentru realizarea lor. Totodată, aceste acțiuni au efecte negative directe asupra evoluției și gradului de satisfacere a tuturor categoriilor de nevoi (trebuințe) ale populației. Radical deosebite sînt nevoile politice din societatea socialistă. Tripla calitate a oamenilor muncii — proprietari, producători și beneficiari direcți ai rezultatelor muncii lor —, unitatea economică, socială și politică a întregii societăți, rolul conducător al partidului oamenilor muncii în întreaga viață socială, natura funcțiilor statului socialist — ca exponent al intereselor întregii societăți — determină un complex de trebuințe politice, integrat organic în sistemul de nevoi individuale, ale fiecărui om al muncii, cu semnificații multiple pentru întreaga societate. Astfel, **participarea tuturor oamenilor muncii la organizarea și conducerea societății, creșterea contribuției fiecărui membru al societății la întărirea și perfecționarea autoconducerii muncitorești, ridicarea continuă a nivelului politic și ideologic** sînt domeniile majore ale evoluției și satisfacerii nevoilor politice ale fiecărui om al muncii din societatea socialistă.

Dimensiunile și structura nevoilor (trebuințelor) populației depind nu numai de geneza specifică a fiecărei categorii (tip) de nevoi ci și de **legitățile generale ale sistemului de trebuințe**, determinat de interdependențele organice dintre toate condițiile vieții sociale. Factorul principal care definește volumul, conținutul, evoluția și tendințele sistemului de nevoi este **producția materială**, deoarece funcționarea acesteia presupune, în primul rînd, satisfacerea nevoilor de existență și de pregătire a forțelor de muncă. Totodată, producția, prin rezultatele sale asigurînd satisfacerea unui volum determinat de trebuințe permite apariția de noi nevoi care, la rîndul lor, impun multiplicarea mijloacelor materiale pentru satisfacerea lor. „Însăși prima nevoie satisfăcută, acțiunea satisfacerii și instrumentul dobindit pentru această satisfacere duc la noi necesități, iar această creare de noi necesități este primul act istoric”²⁾. Cu alte cuvinte, reluarea continuă a procesului de producție înseamnă nu simpla reproducere a nevoilor, ci și o creștere continuă a lor, acestea fiind una dintre legile principale care guvernează producția indiferent de natura ei social-economică.

¹⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 16 București, Ed. politică, 1963, p. 176.

²⁾ Karl Marx, Fr. Engels, Opere vol. 3, Ed. politică, 1962, p. 29.

Interacțiunea dintre producție și nevoi prezintă și o altă relație esențială. Producția „crează” nevoile prin produsele pe care le pune la dispoziția oamenilor — mai întâi, din punct de vedere calitativ. Odată însușite noile produse de către consumatori devin tot mai presantă satisfacerea cantitativă a noilor nevoi, ceea ce constituie un factor principal al dezvoltării producției materiale. Această dinamică a raporturilor dintre producție și nevoi determină totodată și o continuă elasticitate, diversitate și înlocuire reciprocă a nevoilor.

Dar, categoria de nevoie sau trebuință de consum nu poate și nu trebuie considerată ca simplă rezultantă dintre mecanismul producției, condițiile materiale sau climatice, pe de o parte, și omul ca simplu deținător al forței de muncă, pe de altă parte. Omul acționează atât în calitate de producător cât și de consumator, sub impulsul gândirii și conștiinței sale și al factorilor care definesc diferitele trepte ale progresului și civilizației. Pentru fiecare etapă de dezvoltare a societății necesitățile oamenilor se prezintă într-un volum și cu o structură bine definite, iar individualizarea lor se face sub acțiunea factorilor obiectivi și subiectivi. Chiar factori de natură psihologică, ca dorințele, gusturile, preferințele, intenția, voința, imitația, au la bază necesitățile obiective de consum, care imprimă acestora varietate în modul de manifestare precum și impulsuri în dezvoltarea lor.

Toate aceste elemente definitorii ale genezei și evoluției nevoilor de trai exprimă și conținutul esențial al uneia din legile obiective, generale ale progresului economico-social corespunzător căreia dinamica și volumul nevoilor de trai al oamenilor devansează evoluția producției sociale. De aceea, acțiunea socială pentru organizarea și funcționarea unei producții care să corespundă tot mai mult nivelului și structurii nevoilor de trai ale oamenilor, care să asigure deci micșorarea decalajelor dintre nevoi și producție, este o altă lege obiectivă a progresului economico-social.

Rolul determinant asupra evoluției întregului sistem de nevoi (trebuințe) dar, mai ales, asupra proceselor de satisfacere a acestora revine însă relațiilor de producție, structurii sociale, conținutului și funcțiilor politicului din fiecare orînduire social-economică. Caracterul relațiilor de producție dintr-o orînduire dată definește însuși conținutul legilor obiective specifice ale acestei orînduirii, care acționează și au efecte în toate domeniile vieții sociale. Structura de clasă, specificitatea raporturilor dintre clasele sociale, caracterul și funcțiile statului, conținutul politicii claselor, care dețin puterea economică și politică într-o societate, determină direct atât volumul, structura și tendințele nevoilor (trebuințelor) de trai ale populației cât și gradul și modul de satisfacere a acestora.

Acțiunea unitară a factorilor economici, sociali și politici determină nu numai legitățile evoluției nevoilor (trebuințelor) populației ci și nivelul de trai și calitatea vieții din fiecare orînduire social-economică.

Cele două concepte — nivelul de trai și calitatea vieții se găsesc într-o strînsă interdependență, dar ele nu pot fi confundate. În ce privește nivelul de trai, există aproape o unanimitate de opinii ale specialiștilor (teoreticieni și practicieni) corespunzător cărora acesta exprimă gradul de satisfacere a nevoilor (trebuințelor) membrilor societății. De asemenea, procesele reale ale vieții sociale, demonstrează — fără mari dificultăți, evoluția ascendentă a nivelului de trai în decursul dezvoltării societății omenești — ca reflectare a superiorității unei orînduirii sociale față de cele precedente.

O mare diversitate de opinii există însă în gândirea economică și social-politică contemporană cu privire la conceptul de calitate a vieții. După opinia noastră calitatea vieții sintetizează interdependențele organice dintre nivelul și calitatea tuturor condițiilor vieții sociale, gradul de satisfacere a nevoilor (trebuințelor) membrilor societății și trăsăturile calitative esențiale ale existenței, dezvoltării și perfecționării personalității individuale și colectivităților umane.

După cum se observă, în concepția noastră calitatea vieții este un circuit complex de procese economice, sociale și politice în cadrul cărui gradul de satisfacere a nevoilor (nivelul de trai) reprezintă „liantul” (veriga) dintre nivelul și calitatea condițiilor vieții sociale și efectele asupra modului de viață a întregii societăți și a individului. Fără îndoială că nivelul de trai prin locul pe care-l ocupă în acest circuit, are semnificații multiple în determinarea calității vieții, acesta reflectînd, parțial, și schimbările calitative ale bunurilor sau serviciilor utilizate pentru satisfacerea nevoilor. Dar, nivelul de trai, în general, reflectă numai starea de fapt a raportului dintre volumul nevoilor ce trebuie satisfăcute și gradul de satisfacere a acestora.

Calitatea vieții, care este determinată de calitatea tuturor condițiilor economice, sociale și politice exprimă, în primul rînd, volumul, structura și tendințele nevoilor (trebuințelor)

obiective ale întregii societăți și ale individului, gradul de cuprindere și intensitate al acestora asupra membrilor societății, raporturile dintre nevoile generale și individuale. Totodată, calitatea vieții exprimă formele și mijloacele prin care membrii societății își satisfac nevoile de trai. Iar esența calității vieții constă în reflectarea efectelor tuturor acestor procese asupra realizării și afirmării personalității individului și asupra conținutului și dimensiunilor modului de viață al tuturor membrilor societății.

Analiza calității vieții în societatea socialistă prin prisma componentelor sale esențiale, reliefează trăsăturile distinctive ale acesteia, noile dimensiuni pe care le imprimă progresului și civilizației contemporane.

Generalizarea relațiilor de producție socialiste în întreaga viață socială, desființarea exploatării omului de către om, înseamnă înlăturarea limitelor sociale, de clasă, ale dinamicii și structurii nevoilor populației muncitoare. În aceste condiții, trebuințele tuturor membrilor societății se constituie, în socialism, într-un sistem de importanță generală, iar satisfacerea continuă a acestora reprezintă una din coordonatele majore ale evoluției și structurii întregii producții sociale. Totodată, caracteristic este faptul că în socialism ritmul, volumul și structura nevoilor de trai și, ca urmare, evoluția gradului de satisfacere a acestora, cunosc dimensiuni și modificări calitative deosebite față de orînduirile precedente. În socialism, omul nu reprezintă simpla unitate a însușirilor de producător și consumator, ci o ființă socială complexă a cărei conștiință, gândire, psihic presupune în primul rînd, cunoaștere, creație, responsabilitate și înțelegerea sensului existenței sale. Realizarea deplină a aptitudinilor omului, dezvoltarea sa multilaterală în concordanță cu posibilitățile oferite de civilizația contemporană, manifestarea sa plină ca proprietar, producător și beneficiar al rezultatelor muncii sale înseamnă amplificarea continuă, mai ales, a nevoilor de ordin spiritual și totodată, a condițiilor pe care societatea trebuie să le dețină pentru satisfacerea acestor nevoi.

Conținutul și dimensiunile calității vieții în socialism sînt determinate, totodată, de specificitatea surselor care asigură satisfacerea crescîndă și continuă a nevoilor de viață ale tuturor membrilor societății. Așa după cum se știe, oricare ar fi forma socială a producției, de la un anumit stadiu al dezvoltării forțelor de producție și un anumit nivel al productivității muncii, atunci cînd producătorul direct poate să creeze mai mult decît consumă el și familia sa, a apărut posibilitatea și necesitatea împărțirii produsului nou creat în două părți: produs necesar și plusprodus. Categoriile economice generale de produs necesar și plusprodus evidențiază ceea ce este comun tuturor modurilor de producție de la un anumit nivel al productivității muncii. Ele nu sînt categorii ale orînduirilor bazate pe proprietatea privată. Nu proprietatea privată a creat plusprodusul ci, invers, plusprodusul a dus la apariția proprietății private. Modurile de producție se disting, nu prin existența sau inexistența împărțirii produsului nou creat în produs necesar și plusprodus, ci prin conținutul social — economic diferit al acestora în funcție de relațiile de producție ale fiecărei orînduirii, prin formele specifice și rolul acestor categorii în fiecare societate.

Bazele generale ale împărțirii produsului nou creat se mențin și în socialism deoarece diferitele părți ale muncii productive și, prim urmare, ale produsului creat, îndeplinesc diferite roluri în procesul reproducției, cu circuite economice deosebite. Categoriile economice generale de produs necesar și plusprodus îmbracă însă forme de manifestare specifice socialismului, corespunzătoare relațiilor de producție caracteristice acestei orînduirii. O parte din produsul nou creat reprezintă produs pentru sine, iar o altă parte produs pentru societate.

Fiecare parte din produsul nou creat în socialism are funcții proprii care se găsesc într-o strînsă interdependență. Produsul pentru sine reprezintă principala sursă de obținere a mijloacelor necesare pentru satisfacerea necesităților individuale din perioada prezentă. Caracteristic pentru produsul necesar este faptul că limitele sale cresc pînă la acel volum pe care, pe de o parte, îl îngăduie forța productivă existentă a societății, iar pe de altă parte îl cere deplină dezvoltare a individului.

Produsul pentru societate este sursă permanentă care asigură lărgirea continuă a reproducției dar, în același timp este izvor al creșterii posibilităților de satisfacere a nevoilor viitoare ale populației. Adică, partea din produsul pentru societate destinată dezvoltării economice într-o anumită perioadă de timp permite ca în etapele următoare să se obțină un volum mai mare de produse și diversificarea acestora care să corespundă noilor necesități ale populației. Mărirea acumulării din produsul pentru societate, într-o anumită etapă, determină chiar dinamica, volumul și tendințele produsului pentru sine. Totodată, produsul pentru societate este sursă prin-

pală de satisfacere a necesităților social-culturale ale întregii societăți.

Calitatea vieții în societatea socialistă este determinată de caracterul deosebit al scopului producției și al funcțiilor politice din această orînduire. În socialism, pentru prima dată în istoria societății omenești, **satisfacerea continuă a necesităților de trai ale întregii societăți reprezintă scopul direct al producției sociale.** Totodată, acest scop este centrul gravitațional al întregii politici economice elaborată pentru oricare perioadă a construcției socialismului. Sintetizînd specificitatea scopului orînduirii socialiste, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea al partidului, menționează: „În determinarea direcțiilor și volumului producției materiale pornim nu de la criteriile proprii orînduirii capitaliste — ale asigurării unor profituri maxime — ci de la principiul socialist al dezvoltării forțelor de producție în vederea satisfacerii nevoilor de viață, determinate științific, ale societății atît pentru asigurarea reproducției largite, cît și pentru acoperirea necesităților consumului.”³⁾

Caracterul deosebit al condițiilor economice, sociale și politice din socialism precum și acțiunea permanentă a societății pentru satisfacerea continuă și pe un plan superior a nevoilor populației determină **trăsăturile distinctive ale calității vieții** în această orînduire care, succint, pot fi grupate și prezentate astfel:

I. Calitatea mediului social-politic

- egalitatea deplină dintre membrii societății ca proprietari, producători și beneficiari ai rezultatelor muncii prestate;
- egalitatea deplină dintre toți membrii societății, indiferent de sex și naționalitate;
- participarea largă a maselor de oameni ai muncii la conducerea întregii societăți; adîncirea continuă a democratismului;
- asigurarea de către societate a realizării drepturilor sociale-politice și a condițiilor pentru îndeplinirea obligațiilor care revin fiecărei persoane.

II. Evoluția demografică

- familia — celula de bază a societății; stabilitatea familiei;
- echilibrul dinamic dintre creșterea populației și dezvoltarea economiei;
- armonizarea modificărilor în structura populației pe medii cu schimbările în economie;
- politica, curentă și de perspectivă, a statului pentru prosperitatea demografică.

III. Asigurarea condițiilor de muncă; pregătirea și perfecționarea forței de muncă

- folosirea deplină și rațională a tuturor resurselor de muncă;
- creșterea numărului locurilor de muncă corespunzător evoluției potențialului de forță de muncă;
- perfecționarea condițiilor de muncă; protecția muncii;
- pregătirea și perfecționarea continuă a forței de muncă în funcție de cerințele progresului tehnico-științific; asigurarea de către stat a locurilor de muncă corespunzător numărului și profilului forței de muncă;
- mobilitatea planificată a forței de muncă.

IV. Nivelul și evoluția veniturilor populației

- creșterea venitului național — sursă principală a ridicării nivelului de trai și calității vieții;
- repartizarea venitului național pentru fondul de acumulare și fondul de consum — corelație fundamentală a progresului social-economic;
- repartizarea veniturilor populației pe baza principiilor eticilor și echității socialiste; micșorarea decalajelor dintre veniturile cele mai mari și cele mai mici;
- creșterea veniturilor reale ale întregii populații.

V. Nivelul și structura consumului populației

- așezarea pe baze științifice a consumului populației;
- armonizarea creșterii fondului individual de consum cu

³⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, p. 98.

creșterea fondului social de consum, pentru satisfacerea nevoilor generale ale societății și a nevoilor individuale;

— creșterea și modificarea structurală și calitativă a consumului de bunuri (alimentare, nealimentare, de folosință îndelungată) și a serviciilor pentru populație.

VI. Condițiile de locuit

- creșterea continuă a fondurilor statului destinate construcției de locuințe;
- construcția de locuințe — proprietate personală din veniturile proprii ale populației și cu sprijinul statului;
- ridicarea gradului de confort al locuințelor;
- folosirea de către o mare parte a populației a locuințelor proprietate de stat în condiții avantajoase (chirie, întreținere etc);

VII. Instruirea și educația continuă; ridicarea nivelului de cultură al întregii populații

- organizarea de către stat a unui sistem de instruire și educație continue;
- accesul gratuit al întregii populații la oricare formă de instruire și educație;
- creșterea gradului de instruire a întregii populații;
- extinderea și diversificarea mijloacelor de informare a populației și dezvoltarea activităților culturale-artistice în toate zonele țării;
- creșterea gradului de participare a populației la viața și creația cultural-artistică.

VIII. Protejarea și amenajarea mediului inconjurător

- protejarea mediului natural; acțiunea socială pentru dezvoltarea factorilor naturali biologici (resurse hidrografice, fondul forestier, flora și fauna etc);
- sistematizarea teritoriului și modernizarea așezărilor omenești;
- combaterea poluării mediului inconjurător.

IX. Starea de sănătate a populației

- așezarea pe baze științifice a folosirii fondului total de timp de către populație (fondul de timp destinat activităților profesionale, fondul de timp pentru activități culturale-artistice și sportive, fondul de timp pentru activități familiale etc);
- reducerea duratei săptămîinii de lucru;
- refacerea capacității de muncă prin sistemul concediilor de odihnă;
- organizarea de către stat a sistemului de asistență sanitară; accesul gratuit al populației la serviciile de asistență sanitară preventivă și curativă;
- creșterea duratei medii de viață a întregii populații.

ÎN LEGĂTURĂ cu sinteza prezentată mai sus sînt necesare cîteva precizări. În primul rînd, procesele și corelațiile care exprimă conținutul și trăsăturile calității vieții în socialism sînt, în realitate, mult mai complexe decît cele prezentate. Totodată, pentru fiecare categorie de procese există un sistem de indicatori care permite cunoașterea, analiza și evaluarea schimbărilor cantitative și calitative ale vieții în socialism precum și stabilirea direcțiilor principale de acțiune pentru ridicarea pe un plan superior a acesteia. În al doilea rînd, gruparea proceselor și corelațiilor din sinteză s-a făcut ținîndu-se seama atît de structura condițiilor vieții sociale cît și din considerente de ordin metodologic, pentru a ușura analiza laturilor calitative ale macrosistemului. În realitate, între aceste grupe de procese există o interdependentă organică și numai unitatea lor exprimă trăsăturile definitorii ale calității vieții în socialism. În al treilea rînd, procesele și corelațiile care definesc calitatea vieții în socialism se găsesc într-o continuă evoluție, dezvoltare și perfecționare, în funcție de transformările care au loc în producția socială, în baza și suprastructura societății socialiste. În al patrulea rînd, deosebit de important este faptul că toate aceste procese și caracteristici ale calității vieții în socialism constituie — în unitatea lor organică — scopul suprem al acțiunii sociale: bunăstarea întregii societăți și dezvoltarea multilaterală a omului.

Ioan V. TOTU

În numărul viitor al revistei studiul va continua cu analiza unor dimensiuni și tendințe ale calității vieții în România.

De la întreprinderea tradițională la întreprinderea socialistă creativ-inovativă (III)

Sistemul gestiunii globale

VOM URMĂRI în continuare să caracterizăm elementele de bază ale sistemului de gestiune al întreprinderii creativ-inovative și, în legătură cu acesta, să avansăm unele considerații privind finanțarea inovării și dezvoltarea în întreprindere a unui climat propice noului.

Gestiunea globală a întreprinderii creativ-inovative impune luarea sistematică în considerație, a tuturor factorilor și activităților implicate în procesul de dezvoltare și valorificare a inovației. În ordinea lor de succesiune factorii implicați sînt:

— **Documentarea (D)** în domeniul în care se desfășoară eforturile de cercetare și inovational.

— **Cercetarea (C)** propriu-zisă, adică desfășurarea procesului de creație.

— **Proiectarea (P)** în vederea materializării ideilor noi, rezultate din cercetare, pe care conducerea a hotărît să le pună în aplicare.

— **Asimilarea (A)** ideilor noi proiectate, ceea ce presupune activități de verificare și omologare (prototip, stație, pilot, serie 0, etc.), organizarea pregătirilor pentru producția curentă etc.), în unele cazuri și intervenția unităților de construcție și montaj care realizează obiectivele de investiții (întreprinderi sau secții noi). Toate aceste activități au ca punct final darea în funcțiune și realizarea parametrilor tehnico-economi proiectați.

— **Exploatarea (E)** obiectivului dat în funcțiune pentru obținerea produselor și serviciilor pentru care a fost creat.

— **Comercializarea (C)** sau difuzarea rezultatelor, respectiv livrarea produselor prin intermediul pieții la utilizatorii finali, precum și efectuarea de prestații de servicii către aceștia.

Fiecare din cei șase factori sau faze implicate are propriile ei activități și procese specifice care se află însă într-o strînsă legătură de succesiune în cadrul sistemului gestiunii globale a întreprinderilor creativ-inovative.

Prima fază (documentarea) determină și o ajută pe a doua. Înainte de a începe o cercetare este necesar să se știe dacă problema care face obiectul acesteia nu este deja rezolvată ceea ce impune o bună documentare. Din același motiv documentarea trebuie continuată pe parcursul celorlalte etape ale corelației, oferind informații asupra eventualelor schimbări în tendințele pieții, asupra stadiului în care se găsesc competitorii virtuali etc.

Cercetarea (C) propriu-zisă poate să se refere la crearea unui nou produs ce urmează să fie proiectat și asimilat sau numai la know-how-ul acestuia, în cazul cînd fazele următoare au în vedere o licență achiziționată. Cercetarea implică un consum de resurse, ceea ce impune o analiză temeinică a eficienței ei prin aprecierea avantajelor pe care le poate aduce transferul rezultatelor cercetării în produse sau servicii și difuzarea acestora la utilizatori.

Proiectarea face aplicabile (asimilabile) rezultatele cercetărilor. În condițiile întreprinderii creativ-inovative se impune trecerea de la proiectarea de tip hardware, limitată la problemele tehnice, la proiectarea de tip software, în care proiectantul trebuie să aibă în vedere și crearea condițiilor necesare ca produsul sau întreprinderea proiectată să funcționeze optim în cadrul unui anumit mediu ambiant. Avem în vedere ca pe lângă proiectarea tehnică să se proiecteze și structurile organizatorice, sistemele informațional-decisionale interne și externe, care să permită întreprinderii să se adapteze cât mai elastic la cerințele mediului economic și pieții. În cazul acestui tip de proiectare un rol important îl au studiile de marketing care înfirmă sau confirmă prevederile inițiale asupra oportunității și eficacității realizării obiectivelor proiectate.

Asimilarea este faza care urmează proiectării solicitînd cel mai mare volum de resurse, care vor fi imobilizate în tot timpul duratei asimilării. În consecință decizia de asimilare implică cea mai mare responsabilitate. Înainte de a o lua se impune o reconsiderare, printr-o sistematică documentare, a deciziei inițiale spre a se vedea dacă produsele sau serviciile ce se vor obține

prin darea în funcțiune a întreprinderii (secției etc.), mai sînt solicitate de piață. O eventuală decizie de a sista asimilarea atunci cînd este cazul apare eficientă deoarece va limita pierderile la nivelul resurselor consumate în fazele anterioare.

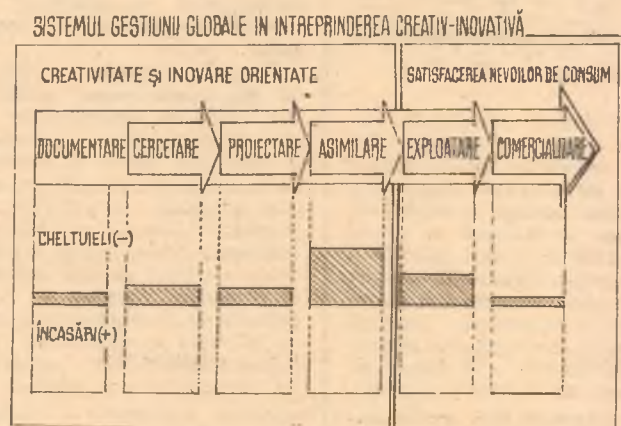
Exploatarea obiectivului dat în funcțiune verifică calitatea proiectării precum și calitatea activităților desfășurate de cei care au participat la asimilare. Realizarea parametrilor tehnico-economi proiectați depinde, desigur, și de calitatea exploatarei obiectivului care implică de asemenea calitatea organizării, gestiunii, planificării, a sistemelor informaționale și de evidență, nivelul de calificare a oamenilor, oglindind în final calitatea conducerii.

Scopul final este însă satisfacerea cerințelor utilizatorilor ceea ce se realizează prin **comercializare sau difuzare**. Importanța acestei ultime faze, derivă nu numai din faptul că se realizează scopul propus încă din faza inițială, dar și din faptul că în cadrul acestei faze se recuperează toate cheltuielile efectuate în fazele anterioare obținîndu-se beneficiile și rentabilitatea scontată.

Considerăm că această optică asupra sistemului global al gestiunii întreprinderii creativ-inovative, impune trecerea la un nou tip de conducere presupunînd o întărire a **planificării coordonatoare** care să ia în considerație permanent activitățile din cele șase faze implicate.

Sistemul global de gestiune se împarte de fapt în două subsisteme, primul cuprinde patru faze: documentarea, cercetarea, proiectarea și asimilarea. În cadrul acestui subsistem se fac eforturi de creativitate și inovare în vederea satisfacerii unor cerințe de viitor, cerințe depistate prin studiile de marketing care se întocmesc în cadrul proiectării. Al doilea subsistem care cuprinde exploatarea și comercializarea are în vedere satisfacerea efectivă a acestor cerințe, așa cum se arată în schema nr 1.

Schema nr. 1

În sistemul planificării coordonatoare ca factor esențial apare **timpul de realizare** a celor șase faze, grupate în cele două subsisteme. O nerespectare a timpului de realizare în cazul primului subsistem prin prelungirea duratei lui duce la pierderi pentru întreprindere și societate, iar reducerea acestui timp duce la avantaje concretizate în creșterea volumului producției și acumulărilor, inclusiv a beneficiului. Dacă timpul de realizare a fazelor din primul subsistem se reduce timpul de exploatare și comercializare se mărește corespunzător și odată cu aceasta sporesc beneficiile și rentabilitatea. În caz contrar dacă durata

dr. C. PINTILIE

(Continuare în pag. 22)

SE IMPLINESC 200 de ani de la nașterea lui Tudor Vladimirescu, organizatorul și conducătorul revoluției de la 1821, revoluție care, după cum se apreciază în Programul partidului, a constituit un moment de cotitură în lupta pentru libertate și dreptate socială, pentru scuturarea jugului dominației străine și afirmarea drepturilor naționale ale poporului român. Deși a fost înfrântă, ea a zdruncinat puternic vechea orinduire, vestind transformările revoluționare viitoare. Din documentele acestei revoluții — proclamații și scrisori, emanate de la T. Vladimirescu, se degajă o serie de idei și teze a căror valabilitate a fost și continuă să fie confirmată de dezvoltarea istorică. Deși nu sînt expuse sistematic, și, ca atare pot apărea ca răzlețe și sumare, în fapt ele exprimă o concepție clară cu privire la lupta de eliberare socială și națională, la căile și mijloacele de realizare a acestui dublu obiectiv, de făurire a unui destin mai bun poporului român. Ideile și tezele cuprinse în proclamațiile și scrisorile lui T. Vladimirescu se înscriu ca o componentă esențială a moștenirii spirituale românești și, totodată, ca o contribuție la dezvoltarea gândirii social-economice universale despre mișcarea revoluționară, națională și socială.

Una dintre ideile care se degajă cu pregnanță din gândirea și acțiunea lui T. Vladimirescu este aceea potrivit căreia libertatea, deopotrivă socială și națională, a poporului român nu poate fi realizată fără o luptă susținută. Dînd expresie acestei realități, în prima sa proclamație revoluționară adresată la 23 ianuarie 1821 locuitorilor Țării Românești, T. Vladimirescu sublinia: „Nici o praviță

Tradiții ale gîndirii progresiste și revoluționare românești: Tudor Vladimirescu (I)

nu oprește pe om de a întîmpina răul cu rău... Dar pe balaurii care ne înghit de vii, căpeteniile noastre zic, atît cele bisericești cit și cele politicești, pînă cînd să-i suferim... Pînă cînd să le fim robi?... Veniți dar, fraților, cu toții, cu rău să pierdem pe cei răi, ca să ne fie nouă bine... veniți în grabă cu toții : care veți avea arme cu arme ; iar care nu veți avea arme cu furci de fier și cu lănci...“).

În concepția revoluționarilor de la 1821 înălțurarea asupririi poporului putea avea loc, deci, numai prin lupta tuturor celor care aspiră la o viață mai bună, mai dreaptă. Numai în acest mod puteau fi obținute libertatea și dreptatea socială, precum și afirmarea drepturilor naționale ale poporului român. În acest sens, în proclamația adresată locuitorilor județelor, în martie 1821, T. Vladimirescu sublinia: „cu glasul norodului celui năpăstuit am urmat și urmez, spre dobîndirea dreptăților... și să ocîrmuiesc pe toți cei ce au incins arme din partea a tot norodului, spre zdrobirea și incetarea a vericăruia jaf și nedreptate ce ați cercat pînă acum din

pricina oblăduitorilor domni ce au stătut, carii întru desăvîrșită nemilostivire aflîndu-se, au plecat oricîte chipuri de mijloace s-au îndeletnicit și v-au supt singele aducîndu-vă într-această mare dărăpănare și proastă stare întru care vă aflați“).

Denunțarea viguroasă a stării grele în care se afla țara, a mizeriei în care trăiau masele largi ale poporului, datorate deopotrivă exploatării feudale și jugului fanariot, străbate cu vigoare întreaga gândire și acțiune a lui T. Vladimirescu. Într-o scrisoare către N. Văcărescu el subliniază că „tagma jefuitoare... a ridicat arme de moarte asupra patriei și a licălosului ei norod“. Iar într-o altă scrisoare către pașa Vidinului arată că „domnii țării împreună cu boierii greci și români, unindu-se cu toții ne-au prădat și ne-au despuiat, încît am rămas numai cu sufletele“). „Dușmanii împotriva cărora poporul este chemat la arme sînt desemnați pe nume, constată în acest sens L. Pătrășcanu, referindu-se la documentele perioadei lui Tudor Vladimirescu. Aceștia sînt boierii, tiranii, indiferent dacă sînt români sau greci. Împotriva lor și a stăpînirii cu care împilau poporul, se ridică pandurii“). T. Vladimirescu era conștient că în acea vreme exploatarea feudală crîncenă la care era supus norodul — „cu al căruia sînge, cum se exprima el, s-a hrănit și s-a poleit tot neamul boieresc“ — se împletea cu asuprirea străină, țara fiind împovărată de obligații față de Poartă, jefuită de domnii fanarioți, care prin dările stoarse își plăteau tronul.

Înțelegînd că o cauză esențială a stării grele în care se afla țara și norodul o constituia jugul fanariot, el își exprimă

FIȘE

Dezbateri științifice

● La sfîrșitul săptămîinii trecute a avut loc ședința Biroului executiv al Institutului Central de Cercetări Economice consacrată analizei activității de cercetare desfășurată în cursul anului 1979 în cadrul Institutului de Economie Industrială, precum și modului în care au fost materializate în activitatea practică rezultatele investigațiilor respective. Dezbaterile — la care au participat ca invitați cercetători, cadre didactice din învățămîntul economic superior, specialiști din producție, redactori din presa de specialitate — s-au axat în principal asupra unor aspecte metodologice și a concluziilor cuprinse în două dintre lucrările importante elaborate în cadrul institutului în anul 1979: „Problemele eficienței economice a autoutilării în condițiile noului mecanism economico-financiar“, și „Estimarea cantitativă și structurală a materialelor obținute

prin scoaterea din uz a unor bunuri de folosință îndelungată și evidențierea posibilităților de preluare a acestora de la populație“.

Pentru a formula un răspuns cit mai fundamentat problemele legate de determinarea eficienței economice a autoutilării — activitate de o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea economiei naționale —, colectivul de cercetători care au colaborat la realizarea primei lucrări a urmărit pe parcursul analizei mai multe obiective: precizarea conceptului de autoutilare și a celui de eficiență a autoutilării, elaborarea indicatorilor economici de caracterizare a nivelului de eficiență economică a autoutilării, formularea unor propuneri menite să asigure creșterea eficienței economice în acest sector. Cea de a doua temă, a cărei importanță pentru economie nu mai trebuie subliniată, a solicitat la rîndul său, din partea cercetătorilor, investigații aprofundate. Au fost evaluate în acest context, locul și rolul reciclării resurselor și, în mod deosebit, a bunurilor scoase din uz de către populație. Deopotrivă s-au ur-

mărit; estimarea — pe baza unei metodologii originale — a cantității și tipurilor de bunuri ce vor fi scoase din uz, în cîincinal viitor; analiza unor aspecte ale eficienței economice a recuperării și ale diferitelor forme de valorificare a unor asemenea bunuri — reconșionare, reutilizarea unor componente, cu durata mai mare de serviciu, întrebuințarea materialelor refolosibile, separarea substanțelor în vederea alimentării bazei de materii prime etc.

Reciclarea materialelor

● Evoluții economice recente au pus în evidență strînsa interconșionare ce se stabilește între procesul de reproducție și procesul reproducției naturale, opinază Horst Paucke și Günther Streibel în studiul „Zur Verflechtung von Naturprozessen und volkswirtschaftlichem Reproduktionsprozess“ publicat în numărul din aprilie al revistei WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT. O idee centrală a autorilor este aceea că în tot mai mare măsură dezvoltarea economico-socială este

dependentă de posibilitățile autoregenerative ale naturii ; iar pentru a armoniza cele două procese care, în anumite limite, urmează legi specifice de dezvoltare se impune dirijarea acestora prin metode adecvate de organizare și planificare. H.P. și G.S. arată că dacă în planul realizării practice, elementul principal îl constituie progresul tehnic — factor ce poate influența atît procesele naturale propriuzise, cit și pe cele economice —, în plan conceptual se resimte nevoia unei strategii eficiente de economisire a resurselor materiale — problemă insuficient abordată de teoria și practica economică. În această optică do-kindește o tot mai largă apreciere necesitatei concepșion de cicluri de producție închise, pe baza reciclării produselor secundare, a substanțelor deja utilizate. Avantajele acestui mod de organizare a producției, subliniază autorii, se concretizează în valorificarea superioară a substanțelor utilizate în producție, în protecția reală și eficientă a echilibrului ecologic, realizîndu-se condiții necesare pentru creșterea eficienței sociale.

în repetate rânduri hotărârea fermă de a lupta împotriva domniilor fanariote. Într-o scrisoare către marele vistier sublinia : „ieu nu caut cevasi pentru mine, ci țara își caută dreptățile cele robite de fanarioți”. Conștient că asupritorii interni și străini nu vor ceda de bună voie în fața revendicărilor poporului și că prin urmare acestea vor putea fi transpuse în viață numai prin luptă, inclusiv lupta armată, T. Vladimirescu solicită la 5 aprilie 1821, mitropolitului și marelui vistier să dispună recrutarea de oameni din toate județele țării pentru oștire, „că precum se vede lucru, fără dă arme nu o să ne putem izbăvi țara din miinile celor ce au mincat-o atîția ani, pină cînd au adus o într-această stare ticăloasă și în deznădăjduirea cea mai după urmă”¹⁾.

O asemenea credință în puterea armată a poporului a fost exprimată de T. Vladimirescu cu mulți ani înainte de revoluția inițiată și condusă de el. Astfel, în anul 1815, în scrisori adresate boierului N. Glogoveanu arăta că „slăpînii țării noastre” de la care „ni se pricinuieste” atîta „prăpădenie”, „vor lua plată dumnezeiască!”. „Eu numai cu pandurii țării, fără de nici un ostaș străin, voi face de a nu să va mișca o iarbă din pămîntul țării”²⁾.

Punînd în lumină dublul obiectiv al mișcării sale revoluționare — național și social, T. Vladimirescu își exprimă în repetate rânduri hotărârea fermă de a promova prin toate mijloacele și cu consecvență drepturile țării. Astfel în

proclamația menționată, adresată locuitorilor județelor el sublinia : „Iar cea mai de temei hotărîre a mea, însoțită cu glasul norodului, iaste ca nici într-un chip să nu încetez din cererea dreptăților țării, pe care și de nu le voi vedea dobîndite prin-acele destoinice cuvinte care s-au făcut cunoscute pînă acum pã unde s-au cuvenit, vă fãgãduiesc sufletește că să vor dobîndi negreșit prin vãrsare de sînge împotriva vericãruia vrãjmaș să va arãta cãlãtoriu acestor dreptãți, de care intii voi aveți să vă bucurați”. Rezultă din cele de mai sus o concepție, confirmată de întreaga desfășurare ulterioară a evenimentelor, potrivit căreia eliberarea socială și națională nu poate fi decît opera voinței și forței poporului român, rodul luptei susținute, al eforturilor și sacrificiilor lui. Această concepție, însoțită de optimismul viguros al încrederii în victoria cauzei în care se angajase cu toată ființa sa, se întemeiază pe convingerea nestrămutată potrivit căreia oricărui român îi revine

îndatorirea sacă de a lupta, chiar cu prețul jertfei de sine, pentru binele patriei sale. O asemenea convingere este exprimată și într-o scrisoare a lui T. Vladimirescu în care subliniază că „sintem datori să ne jertfim pentru patria noastră, pentru care și sint eu venit dinpreună cu norodul”³⁾.

Gîndirea și acțiunea lui T. Vladimirescu se întemeiază, totodată, pe înțelegerea de către el a locului și rolului mișcării revoluționare în dezvoltarea socială, a

căilor de înfăptuire a revoluției. În viziunea lui, punctul de plecare, condiția de bază pentru înfăptuirea unor transformări înnoitoare, în folosul maselor largi populare, îl constituie cucerirea de către ele a puterii politice. El vedea realizarea acestui fapt prin chemarea maselor la viața politică a țării, prin înlăturarea regimului politic existent. În prima sa proclamație revoluționară el arată : „.....să vă faceți degrabă, și să veniți unde veți auzi că se află Adunarea cea orînduită pentru binele și folosul a toată țara. Și ceea ce vă va povățui mai marii Adunării, aceia să urmați, și unde vă vor chema ei, acolo să mergeți. Că ne ajunge, fraților, atîta vreme de cînd lucrăm de pe obrazele noastre nu s-au mai uscat!”. Așa cum sublinia Nicolae Bălcescu, revoluția de la 1821 a fost democratică, deoarece ea „a strigat dreptate și a vrut ca tot românul să fie liber și egal, ca statul să se facă românesc”, a cerut „domnirea democrației”⁴⁾.

dr. Dumitru MUREȘAN
dr. Mircea ROZOREA

¹⁾ Documente privind istoria României. Răscoala din 1821. Documente interne. Vol. I, Ed. Academiei, 1959, p. 207—208.

²⁾ Ibidem, p. 285.

³⁾ Ibidem, p. 258, 210.

⁴⁾ L.D. Pătrășcanu. Un veac de frământări sociale 1821—1907. Ed. politică, 1969, p. 71.

⁵⁾ Documente..., vol. II, p. 28, 34.

⁶⁾ Ibidem, vol. I, p. 89, 91.

⁷⁾ Ibidem, vol. II, p. 22.

⁸⁾ N. Bălcescu. Scrieri alese. Ed. Minerva, București, 1973, p. 109, 114.

CROISSANCE D'UNE ECONOMIE SOCIALISTE LA ROUMANIE par Léon Lavalée

● Recent, a văzut lumina tiparului în Franța o lucrare consacrată evoluției economiei românești în perioada postbelică : CROISSANCE D'UNE ECONOMIE SOCIALISTE. LA ROUMANIE (Editions Horvath, 1979), semnată de LEON LAVALLEE. Autorul, specialist în probleme de economie socialistă, a sintetizat în lucrarea sa rezultatele unor investigații aprofundate asupra economiei românești în anii construcției socialiste ; totodată, pe baza unor analize și observații de finețe el a căutat să contureze specificul dezvoltării economiei noastre naționale în procesul general al tăuririi economiilor de tip socialist.

Într-un prim capitol de carte L. L. analizează coordonatele fundamentale ale procesului creșterii economice deo-

potrivă cu evoluția unor indicatori ai dezvoltării : rata de creștere, dinamica veniturii naționale, eficiența acumulării, productivitatea muncii etc. O atenție deosebită este acordată surprinderii elementelor definitorii și a factorilor care jalonează trecerea economiei românești, îndeosebi în perioada de după 1965, de la tipul extensiv la cel intensiv de creștere. Sint analizate în această optică efectele promovării progresului tehnic, mutațiile survenite în structura economică, adaptarea la restricțiile energetice și de materii prime. O altă secțiune a volumului cuprinde o analiză de tip sectorial ale cărei obiective sint industria și procesul de industrializare, contribuția agriculturii la creșterea economică, participarea comerțului exterior la valorificarea superioară a avuției naționale. În final, Léon Lavalée oferă cititorului de limbă franceză posibilitatea cunoașterii direcțiilor și obiectivelor de dezvoltare ale economiei românești la orizontul anului 2000, chipul de miine al unei țări angajate ferm pe drumul progresului și al bunăstării.

Aurul verde

● Resursele forestiere ale S.U.A. vor putea contribui în viitor, într-o măsură mai importantă, la reducerea dependenței energetice a țării față de hidrocarburi de import — opinează Kathleen K. Wiegner în studiul „Forests : green gold” publicat în numărul 2/1980 al revistei ECONOMIC IMPACT. Potrivit unor calcule, arată autoarea, masa lemnoasă exploatabilă va putea furniza, spre slîrșitul acestui secol, circa 10% din consumul energetic al Statelor Unite față de numai 2% cit este în prezent. Din această perspectivă, două sint problemele principale ce urmează să fie rezolvate, și în care cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică sint implicate fundamental. Un prim aspect se referă la determinarea soluțiilor celor mai avantajoase care să permită utilizarea energetică a masei lemnoase fără a afecta celelalte utilizări din economie. Investigațiile întreprinse pînă acum opinează K. M. — au pus în evidență unele direcții posibile de acțiune : utilizarea lemnului în construcții și ca înlocu-

FIȘE

tor al unor materiale energointensive — aluminiul, cărămida, betonul ; prelucrarea așchiiilor de lemn sau a așa-numitelor „plantații de biomasă” (plantații de diverse specii de arbori și arbuști cu densitate mare și reede crescători) în vederea obținerii de combustibil ; gazeificarea lemnului, procedeu care se dovedește mai ieftin și mai simplu decît gazeificarea cărbunelui ; substituirea petrolului ca materie primă în ramuri ale industriei chimice pentru obținerea unor produse de bază etc. Un alt aspect, care condiționează însăși realizarea obiectivelor amintite, îl constituie sporirea susținută a volumului masei lemnoase exploatabile. În acest sens, subliniază K.W., eforturile cercetării sint orientate prioritare spre scurtarea ciclului de regenerare a pădurilor, deopotrivă cu perfecționarea tehnologiilor de prelucrare și exploatare a masei lemnoase.

De la întreprinderea tradițională la întreprinderea socialistă creativ-inovativă (III)

(Urmare din pag. 19)

fazelor din primul subsistem este depășită rămâne un timp mai scurt pentru fazele de exploatare și comercializare, sporind riscul de a reduce și chiar de a nu avea beneficii și uneori de a nu mai recupera în întregime nici cheltuielile făcute. Efectele uzurii morale se vor repercuta și ele negativ.

Din punct de vedere al rezultatelor, faza cea mai importantă este ultima, adică comercializarea și difuzarea deoarece așa cum s-a arătat, prin ea se realizează scopul final urmărit de întreprinderea creativ-inovativă. Realizarea acestui scop și însăși decizia de angajare în procesul de inovare depinde de calitatea răspunsurilor date la câteva întrebări care trebuie puse chiar înainte de a începe documentarea și cercetarea. Aceste întrebări se vor repeta și în celelalte faze ale corelației, îndeosebi în faza de proiectare, înainte de a începe asimilarea noilor idei proiectate. Aceste întrebări sînt :

— Care va fi cantitatea produselor ce se va putea livra prin utilizarea capacităților de producție date în funcțiune și care va fi prețul de vânzare al produselor livrate ?

— Care va fi costul de fabricație a acestor produse ?

— Care va fi volumul investițiilor ce se vor efectua în faza de asimilare, precum și cheltuielile ce vor fi necesare în celelalte trei faze ale subsistemului ?

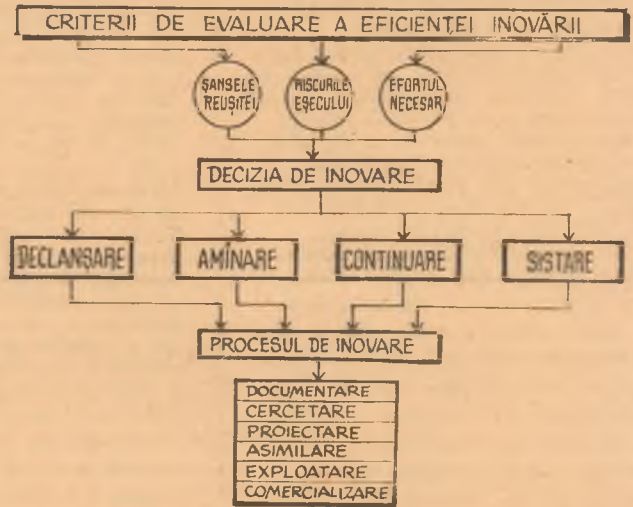
Cu ajutorul unor răspunsuri cât mai precise la aceste întrebări, putem să calculăm indicatori de eficiență cum sînt : termenul de recuperare a cheltuielilor avansate, investiția specifică, eficacitatea unui leu investit, curs de revenire etc. Toate aceste calcule de eficiență este necesar să se repete la fiecare fază din primul subsistem mărindu-se treptat gradul de fundamentare a deciziilor de a continua procesul de inovare pe măsura primirii de informații sigure la cele trei întrebări. Răspunsul cel mai dificil este la prima întrebare, deoarece orizontul previzional este îndepărtat și factorii ce trebuie luați în considerare în prezent pot să dispară în viitor, să-și reducă sau să-și amplifice importanța. Cu cât viitorul este mai îndepărtat informațiile ce-l privesc sînt mai rare, mai greu de obținut, mai puțin sigure.

Acestea impun ca în sistemul gestiunii globale a întreprinderii creativ-inovative să se accepte riscul sub toate formele acestuia, căutînd însă să-l minimizăm pe cît posibil. Una din modalitățile de reducere a riscurilor este efectuarea unui efort mai mare în fazele de documentare, cercetare și proiectare, deci și acceptarea unui volum mai mare de cheltuieli în aceste faze, îndeosebi în cea de proiectare, pentru a obține în acest fel o creștere a gradului de certitudine previzională asupra rezultatelor finale, a scurta faza de asimilare și a mări durata fazei de exploatare.

Aspecte specifice sistemului gestiunii globale a întreprinderii creativ-inovative prezintă și finanțarea inovării. Strategia dezvoltării întreprinderii creativ-inovative solicită un mod diferit de finanțare, de control și de estimare a eficienței, care să țină seama de riscurile care există în activitatea de inovare. Riscul apare chiar și atunci cînd inovația reușește, deci atunci cînd prototipul este omologat și stația pilot atestă valabilitatea rețetei de fabricație. Riscul în acest caz constă în schimbarea, între timp, a cererii pieții sau satisfacerea acesteia de către un alt competitor care a reușit să ofere pieței mai repede produsele cerute. Riscul apare și atunci cînd volumul de resurse necesare imobilizate este disproporțional de mare în raport cu rezultatele ce scontăm să le obținem. În acest caz diminuarea riscului presupune o corelare mai bună între capacitățile de producție proiectate și volumul vânzărilor scontate. În caz contrar vor apare supradimensionări ale capacităților de producție și deci o angajare nejustificată de resurse, devenite investiții moarte prin neutilizarea completă a capacităților date în funcțiune. Acest risc crește mult în cazul cînd producția este destinată exportului, dar contractele pe termen lung contribuie la reducerea riscurilor de această natură.

Deci criteriile specifice de evaluare a eficienței activității de inovare se concretizează în următorii trei factori : 1) șansele finale de reușită ; 2) riscurile eșecului ; 3) efortul și cheltuielile necesare. Din analiza corelată a acestor factori va rezulta decizia de a începe procesul de inovare, decizia de a-l amîna, de a-l continua sau de a-l opri atunci cînd perspectivele de succes sînt reduse și riscul insuccesului este foarte mare. Schema nr. 2 ilustrează natura deciziilor în conducerea proceselor creativ-inovative.

NATURA DECIZIEI ÎN CONDUCEREA PROCESELOR CREATIV-INOVATIVE

În procesul de conducere, implicit de planificare, coordonare și dirijare a inovației întotdeauna trebuie să se țină seama de finalitatea concretă urmărită, eșalonată în timp, avînd mereu în vedere că toate anticipările făcute pot fi modificate de evenimente, de factorii noi apăruiți care la început nu au putut fi luați în considerare. Totodată trebuie asigurate măsurile pentru a sista la timp procesul de realizare a inovației, atunci cînd împrejurările o impun. Procedînd astfel se înăltură ceea ce se numește un pseudo-succes care este un risc mai grav, deoarece înseamnă continuarea procesului de inovare și deci de consum al resurselor pentru a realiza un produs care din punct de vedere tehnic poate însemna un succes, dar din punct de vedere economic să fie un insucces, deoarece nu mai este cerut.

Conducerea întreprinderilor care pun la baza succeselor lor inovarea trebuie să-și propună ca principal obiectiv stimularea și dezvoltarea unui permanent climat propice creației și inovării care să cuprindă întregul personal. Modelul optim este ca la perioade scurte de timp fiecare membru al personalului întreprinderii să facă o propunere, o sugestie de perfecționare a activității din compartimentul lui sau activitățile care privesc întreprinderea în ansamblul ei, considerînd aceasta ca o obligație elementară pentru el.

În întreprinderea creativ-inovativă conducerea nu poate să se limiteze numai să încurajeze ideile noi, ci ea trebuie să conducă și să gestioneze întregul proces de creativitate și inovare, să asigure transferul ideilor noi în soluții practice, realiste, eficiente. Menirea acestei conduceri este să nu descurajeze, ci să stimuleze și să dea atenție chiar și acelor idei care aparent sînt fanteziste, insuficient de coapte. Aceasta deoarece în procesul de creativitate odată cu ideile bune, realizabile se nasc și altele proaste, irealizabile. Dintre toate, pînă la urmă, ideile bune se vor afirma. La început însă, în faza incipientă nu se pot distinge ideile greșite de cele bune. De regulă, ambele apar la început la fel de importante sau la fel de lipsite de importanță. Conducerea unei întreprinderi creativ-inovative trebuie să-și dezvolte capacitatea de a provoca și dezvolta noul util ce poate fi transpus într-o soluție practică, realistă, eficientă. Chiar din idei care par eronate, pot fi depistate elemente de utilitate.

Dezvoltarea climatului efervescent de creativitate și inovare într-o întreprindere, presupune intensificarea relațiilor între conducere și toți cei care virtual pot produce idei noi. Aceasta se poate realiza prin întâlniri frecvente nonformale, prin discuții decontractate cu aceștia, prin formularea de întrebări de genul „Ce posibilități noi întrezăriți?”. Cointeresarea morală și materială poate de asemenea să ajute mult la dezvoltarea climatului de creativitate și inovare în întreprindere și pentru realizarea acestui deziderat, deosebit de important, considerăm că este necesar să utilizăm toți factorii favorizanți.

Am încercat în cele de mai sus să prefigurăm trăsăturile, problemele și cerințele întreprinderii creativ-inovative în contrast cu întreprinderea tradițională. Trecerea la noul tip de întreprindere, pentru care noul mecanism economico-financiar creează condiții favorabile, este, totodată, procesul de trecere la o nouă calitate și la un nivel mai înalt de eficiență în toate sferele de activitate. Dar problema conceptului de eficiență în noile condiții solicită o tratare separată.

18

CRIZA GENERALĂ A CAPITALISMULUI

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior, elaborate pe baza Programelor Ministerului Educației și Învățământului, de către cadrele catedrelor de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PROCESUL ISTORIC al adâncirii contradicției dintre forțele de producție și relațiile de producție burgheze a generat intrarea capitalismului în criza sa generală, perioadă în care legitățile obiective ale dezvoltării societății „cer făurirea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat, cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general“¹⁾

I. Conținutul crizei generale a capitalismului

EPOCA CONTEMPORANĂ se caracterizează prin profunde transformări cu caracter revoluționar în structura economico-socială a lumii, atît pe plan național, cît și pe plan mondial, ea este epoca istorică ce cuprinde perioada revoluțiilor socialiste, a revoluțiilor de eliberare națională, precum și a revoluționării forțelor de producție pe baza științei și tehnicii noi, epoca trecerii omenirii la socialism, a triumfului socialismului și comunismului pe plan mondial.

Începutul epocii contemporane a fost marcat de victoria primei revoluții socialiste din lume — Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 în Rusia — care a pus capăt existenței sistemului capitalist ca sistem atotecuprinzător. Ea se va încheia atunci cînd socialismul va deveni atotecuprinzător, cînd revoluția socialistă victorioasă se va împlini în toate țările lumii.

Una din componentele (laturile) distinctive ale epocii contemporane o formează apariția și accentuarea crizei generale a capitalismului, adîncirea caracterului perimat al orînduirii burgheze în ansamblul ei. **Criza generală a capitalismului reprezintă procesul istoric complex și multilateral al prăbușirii efective a capitalismului, în ansamblul său, și al nașterii societății socialiste.**

Pentru înțelegerea deplină a conținutului crizei generale a capitalismului este necesar să fie subliniate cîteva caracteristici ale procesului.

Esența crizei generale a capitalismului este unică. Aceasta înseamnă că prăbușirea capitalismului și nașterea socialismului, luate împreună, definesc pretutindeni și întotdeauna procesul, inditerent de formele concrete prin care ele se manifestă.

În al doilea rînd, procesul crizei generale a capitalismului este ireversibil. Acest caracter decurge logic, din adîncirea continuă a contradicțiilor proprii capitalismului, care reprezintă cauza principală și directă a apariției și dezvoltării crizei generale.

În al treilea rînd, criza generală are un caracter complex și multilateral, ea cuprinzînd toate laturile vieții sociale și afectînd profund economia, activitățile social-politice și ideologia, relațiile dintre țările capitaliste, sistemul mondial capitalist în ansamblul lui.

Criza generală a capitalismului are anumite trăsături care, de fapt, sînt identice cu acele fenomene specifice crizei, prezente într-o formă sau alta, în toate fazele existenței acesteia. Trăsăturile principale sînt următoarele :

- restrîngerea progresivă a sferei de dominație a capitalismului pe plan mondial ;
- criza sistemului colonial al imperialismului, destrămarea și prăbușirea acestui sistem sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională, lupta tinerelor state suverane pentru dobîndirea și consolidarea independenței lor economice și politice ;
- adîncirea instabilității economice capitaliste, atît pe planul intern al fiecărei țări, cît și în planul relațiilor internaționale ;
- criza politicii imperialiste de dictat, de folosire a forței și de amenințarea cu forța ;

¹⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Congresul al XI-lea al P.C.R., București, Ed. politică, 1975, p. 729.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, București, Editura politică, 1976, s. 475.

— criza ideologiei burgheze, criza tuturor componentelor suprastructurii burgheze, în special, a celei politice etc.

Criza generală a capitalismului reprezintă un proces istoric, ceea ce înseamnă că aceasta a început la un moment dat, în anumite condiții istorice, că ea se adîncește continuu pe baza modificării condițiilor care au determinat-o și că se va încheia atunci cînd toate popoarele lumii vor trece la socialism. În desfășurarea sa, criza generală a capitalismului a parcurs, pînă în prezent, două faze, în anii '70 ea intrînd într-o fază nouă.

II. Noua fază a crizei generale a capitalismului. Documentele P.C.R. despre conținutul și formele noii faze

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție remarcabilă la clarificarea unor probleme fundamentale ale societății burgheze, ale lumii contemporane în ansamblul ei. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie teza adoptată la Congresul al XI-lea al Partidului nostru, conform căreia la începutul deceniului al VIII-lea, sistemul capitalist a intrat într-o nouă fază a crizei sale. „O caracteristică a epocii noastre — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — o constituie noua fază a crizei vieții economico-sociale, ascuțirea tot mai accentuată a contradicțiilor în cadrul lumii capitaliste“²⁾.

Pornind de la trăsăturile generale, permanente ale crizei generale a capitalismului și ținînd seama de manifestările lor noi în ultimii ani, formele actuale de manifestare a crizei generale pot fi grupate astfel :

- restrîngerea progresivă a sferei capitaliste pe plan mondial, îngustarea bazei de acțiune a imperialismului ;
- dezvoltarea mișcării de eliberare națională și socială, intrarea luptei tinerelor state suverane într-o nouă etapă ;
- adîncirea și diversificarea fără precedent a instabilității economice în țările capitaliste ;
- criza capitalismului monopolist de stat ;
- criza politicii și ideologiei burgheze ;
- intensificarea puternică a luptei pentru o nouă reîmpărțire a lumii ;
- criza vechii ordini economice și politice internaționale ;
- apariția unor probleme mondiale grave, a căror cauză ultimă se află în relațiile de producție burgheze, în politica imperialistă și neocolonialistă.

a) Restringerea progresivă a sferei capitalismului pe plan mondial.

Capitalismul a încetat de a mai fi un sistem unic și atotecuprinzător. Alături de sistemul mondial capitalist, aflat în declin, a apărut socialismul, în continuă dezvoltare. După al doilea război mondial, revoluția socialistă a învins într-o serie de alte țări din Europa, Asia și America Latină, țările respective ieșind pentru todeauna din sfera de exploatare a capitalismului. Ele au încetat deci să mai fie folosite pentru scopurile de profit ale marilor monopoluri sau ca sfere de influență politică ale puterilor imperialiste.

În ultimii ani, au survenit unele schimbări de ordin calitativ în raportul dintre dezvoltarea țărilor socialiste și a celor capitaliste. În întreaga perioadă 1973—1979 ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în țările socialiste a fost de peste 3 ori mai înalt decît în țările capitaliste. În anii 1973—1975, țările capitaliste dezvoltate economic au înregistrat scăderi de producție. Tendința proprie imperialismului de a se dezvolta în lărgime a încetat în ultimele decenii, el pierzîndu-și poziția predominantă în economia mondială. **Capitalismul în general nu mai poate asigura dezvoltarea forțelor de producție pe plan mondial, el nu mai oferă soluții acceptabile problemelor complexe ce preocupă lumea contemporană.** Socialismul!

s-a dovedit a fi singura orînduire capabilă să lichideze urmările politicii de inegalitate din trecut, să asigure progresul multilateral și armonios al tuturor națiunilor, să pună bazele unei vieți economice internaționale cu adevărat echitabile.

b) Noua fază a luptei tinerelor state suverane.

Criza sistemului colonial al imperialismului a început încă din timpul primului război mondial și s-a manifestat sub diferite forme și intensități în toți anii interbelici.

După al doilea război mondial, procesul respectiv a intrat într-o nouă fază, manifestându-se prin **destrămarea și prăbușirea sistemului colonial** sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională. Pe fondul agravării contradicțiilor dintre metropole și colonii, dintre popoarele care trăiesc în țările și teritoriile slab dezvoltate economic și marile monopoluri internaționale, lupta eroică a acestor popoare a luat o mare amploare, ele fiind sprijinite politic, diplomatic, moral și material de țările socialiste, de toate forțele progresiste contemporane.

În deceniul al 8-lea, lupta popoarelor din fostele colonii, semicolonii și teritorii dependente a intrat într-o nouă fază: caracteristica ei principală constă în **prioritatea luptei pentru independență economică în ansamblul eforturilor acestor țări și popoare pentru dezvoltarea de sine stătătoare**. În acest sens, forțele progresiste din aceste țări promovează programe complexe menite să ducă la înlăturarea exploatații lor necolonialiste de către marile monopoluri internaționale, de către puterile imperialiste, la valorificarea resurselor materiale și umane, de care dispun, în concordanță cu interesele naționale etc. Unele dintre popoarele acestor țări, în frunte cu forțele revoluționare, se orientează spre calea necapitalistă de dezvoltare.

Pe plan internațional țările în curs de dezvoltare și slab dezvoltate, se afirmă tot mai puternic ca națiuni libere și independente, ridicându-se cu hotărâre împotriva vechilor relații de inechitate, pentru o nouă ordine economică și politică internațională. Toate aceste aspecte confirmă teza conform căreia criza generală a capitalismului a intrat într-o nouă fază a evoluției sale, lupta tinerelor state suverane îngustînd posibilitățile imperialismului de a ieși din criză prin asuprirea și jefuirea altor popoare.

c) Adîncirea instabilității economiei capitaliste.

În ultimii ani, s-au accentuat asemenea fenomene, care evidențiază caracterul perimat al relațiilor de producție burgheze: o nouă fază a instabilității economiei capitaliste, roadele revoluției tehnico-științifice sînt folosite cu precădere de către o minoritate monopolistă, se irosec cantități enorme de resurse pentru înarmări; ia proporții deosebite dezvoltarea inegală; se manifestă cu deosebită acuitate problema pietelor; apar o multitudine de crize economice ciclice și neciclice; folosirea incompletă a capacităților de producție; marea risipă de resurse neregenerabile, de mijloace de muncă perfecționate; șomajul cronic de masă; amploarea fără precedent a inflației în anii de pace; crizele financiar-valutare etc.

În ultimii ani, **capitalismul s-a confruntat cu una dintre cele mai puternice crize economice ciclice din istoria sa**. Masa produsului național brut al țărilor capitaliste dezvoltate a scăzut, în anul 1975, cu 2,4%, comparativ cu anul precedent. Pentru prima dată în perioada postbelică, producția materială a lumii capitaliste a înregistrat stagnări și scăderi doi ani consecutiv. Criza economică ciclică respectivă a cuprins aproape toate țările capitaliste dezvoltate, ceea ce nu a permis unora dintre aceste țări să iasă din criză pe seama altora, cum s-a întîmplat de cîteva ori în perioadele postbelice anterioare. Inflația nu a reușit să susțină creșterea investițiilor și a producției, așa cum sperau factorii guvernamentali din aceste țări.

Un alt aspect al noii faze a crizei sistemului capitalist, cu efecte deosebit de grave pentru masele de oameni ai muncii, îl constituie **șomajul cronic —total și parțial— de mare amploare**. În ultimii ani, numărul șomerilor a crescut considerabil în țările capitaliste dezvoltate, cu toate pronosticurile optimiste ale oficialităților burgheze și în pofida măsurilor întreprinse de statele respective. Se apreciază că, în anul 1975, au existat peste 25 milioane de șomeri în țările capitaliste dezvoltate față de aproximativ 14 milioane în anul 1970. În ultimii ani, șomajul s-a menținut la cote mult mai ridicate decît în anii '50 și '60. La această imensă armată industrială de rezervă din țările capitaliste dezvoltate, se adaugă șomerii totali și parțiali din țările în curs de dezvoltare și slab dezvoltate. Numai în țările din America Latină au existat în 1977 circa 20 de milioane șomeri. Se lărgeste baza socială a șomajului. Crește ponderea tineretului în totalul șomerilor. Asemenea fapte atestă, fără

putință de tăgadă, că orînduirea burgheză nu poate asigura satisfacerea unui drept elementar și, în același timp, fundamental al omului — dreptul la muncă.

Inflația, de o amploare fără precedent în anii de pace, constituie o altă componentă principală a instabilității economiei capitaliste contemporane. În unele țări capitaliste dezvoltate, ritmul anual al inflației a fost, în ultimii ani, de peste 20%. Amploarea deosebită a inflației, împletirea laturilor și determinărilor ei naționale cu cele internaționale sînt aspecte distincte ale noii faze a crizei sistemului capitalist, ale instabilității economiei țărilor capitaliste. Departe de a fi un factor de creștere economică, inflația actuală înrăutățește climatul conjunctural, grăbește apariția crizelor economice. Inflația este folosită de statul burghez ca instrument de redistribuire a venitului național în avantajul capitaliștilor. Creșterea prețurilor bunurilor de consum și scumpirea serviciilor, corelate cu menținerea salariilor nominale sau cu o creștere mai lentă și întîrziată a lor, duc la creșterea costului vieții și la înrăutățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii.

Deși, se mențin și se agravează contradicțiile și disfuncționalitățile structurale ireductibile ale economiei capitaliste, totuși ele nu duc în mod obligatoriu la o stagnare absolută a producției. De altfel, clasa muncitoare, toate păturile de oameni ai muncii nu sînt interesate, în nici un fel, într-o soluție caiaștrofică a crizei, ci într-o depășire a ei pe cale democratică și progresistă care să asigure satisfacerea revendicărilor lor economice și sociale, să limiteze puterea marilor monopoluri și să deschidă calea transformărilor revoluționare în perspectivă.

d) Intensificarea puternică a luptei pentru o nouă reimpărțire a lumii.

Ultimii ani marchează tendința cercurilor imperialiste de a ieși din criză prin intensificarea exploatații maselor populare din propriile țări și, totodată, prin aruncarea consecințelor acestora pe seama altor popoare, prin aservirea economică mai ales a statelor în curs de dezvoltare. Se poate afirma — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că lupta pentru reimpărțirea lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante a intrat acum într-o etapă nouă, ducînd la ascuțirea extremă a contradicțiilor dintre diferite state și grupuri de state, agravînd situația internațională și creînd pericole pentru noi conflicte și războaie**.

În promovarea politicii de reimpărțire a lumii se folosesc tot felul de mijloace — atît pașnice cît și militare, inclusiv amestecul în treburile interne ale popoarelor, învrăjbirea între state, stimularea directă sau indirectă a stării de tensiune și chiar a conflictelor militare.

La agravarea acestor stări de lucruri contribuie într-o însemnată măsură, **continuarea și accentuarea cursei înarmărilor**, pentru care se cheltuiesc anual peste 450 miliarde dolari. Aceasta constituie o grea povară ce apasă pe umerii tuturor popoarelor, un obstacol imens în calea normalizării vieții internaționale, a depășirii crizei instabilității economice și politice mondiale. Cu toate acestea, datorită schimbării raportului de forțe pe arena mondială, al revoluționării tehnicii militare, cercurile agresive ale burgheziei nu mai pot folosi războiul mondial ca mijloc de diversiune internă și de expansiune externă, de reimpărțire a sferelor de influență, fără riscul real al dispariției civilizației.

Analiza științifică a faptelor atestă că există deja forțe sociale progresiste capabile să lichideze cu desăvîrșire politica imperialistă de reimpărțire a lumii în zone de influență și dominație, să determine oprirea cursei înarmărilor și soluționarea unor anomalii economice, sociale și politice care întretin și adîncesc diferitele stări de criză și conflicte, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, bazate pe echitate și dreptate socială, să asigure pacea pe planeta noastră.

e) Criza ordinii economice și politice internaționale.

Noua fază a crizei sistemului capitalist este marcată și de criza ordinii economice și politice internaționale generate de imperialism. Ea cuprinde întreg ansamblul de schimburi economice dintre statele capitaliste, sistemul monetar internațional, mecanismul formării prețurilor pe piața mondială, schimburilor internaționale de mărfuri și servicii, toate gravele perturbații din relațiile interțări, care vin în contradicție flagrantă cu cerințele și avantajele cooperării internaționale.

Domeniul valutar este terenul celor mai evidente manifestări a crizei respective. Sistemul valutar capitalist, bazat pe eta-

prof. dr. Niță DOBROTA

(Continuare în pag. 26)

Dezechilibrele balanțelor de plăți internaționale — factor de incertitudine și instabilitate

BALANȚELE de plăți internaționale reflectă în mare măsură evoluția și starea relațiilor economice dintre state, consecințele crizei economice cu toate aspectele de manifestare — criza energetică, de materii prime, criza monetară — precum și agravarea decalajelor între nivelurile de dezvoltare ale statelor. Dezechilibrele balanțelor de plăți exprimă o accentuare a stării de instabilitate, de nesiguranță care periclitează realizarea planurilor de dezvoltare ale majorității țărilor lumii, contribuind astfel la perpetuarea stării de subdezvoltare în care se află o mare parte a omenirii.

Cauzele acestor dezechilibre sînt multiple, variabile de la țară la țară, de la o perioadă la alta, iar măsurile adoptate sau propuse a fi adoptate pentru remediere sînt diferite și ca posibilitate și ca rezultat. Ceea ce a dovedit însă experiența ultimilor ani este că măsurile izolate, acțiunile forțate de conjunctură nu pot da decît rezultate parțiale, unele agravînd chiar problemele generale, deși aparent par a soluționa temporar, aspecte locale și imediate.

Concepția tradițională a echilibrului balanțelor de plăți și a disciplinei impuse asupra dezvoltării relațiilor economice externe cere ca deficitele din balanța de plăți curente să fie acoperite din rezervele monetare ale țării sau prin atragere de fonduri care se reflectă într-un excedent al balanței mișcărilor de capital. Această atragere de capital, de obicei sub formă de credite pe termen mijlociu, de 3—5 ani, acoperă deficitul unui an, urmînd ca prin măsuri economice să se ajungă la creșterea exportului, reducerea importului etc., astfel încît să se redreseze balanța plăților curente și să se realizeze un excedent necesar acoperirii creditelor.

Un deficit prelungit al balanței de plăți curente impune adoptarea unor măsuri de restructurare a economiei. Atunci cînd este vorba de țări în curs de dezvoltare se poate ajunge la oprirea creșterii economice și concesionarea bogățiilor naturale. În cazul unei țări dezvoltate se reduc rezervele monetare, se devalorizează moneda pentru a crește competitivitatea externă a mărfurilor de export și se apelează la credite pe termen mijlociu și lung pe piața internă și internațională.

Cazul țărilor în curs de dezvoltare

ACEASTĂ CONCEPTIE nu ține însă seama de condițiile specifice și de necesitățile dezvoltării în ritm accelerat ale țărilor sărace, rămase în urmă ca urmare a politicii imperialiste și colonialiste duse de cercurile interesate. Marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare au nevoie de capitaluri, de tehnologie modernă pentru valorificarea resurselor lor naturale și diversificarea producției lor, de condiții avan-

tajoase de comerț pentru a putea progresa și a reduce din decalajul ce le desparte de țările dezvoltate. De aceea, balanțele de plăți curente ale țărilor în curs de dezvoltare arată o creștere continuă a operațiilor de comerț exterior cu menținerea pentru o perioadă mai îndelungată a unui deficit în balanța de plăți curente rezultat din im-

comercială (excluzînd S.U.A.) s-a datorat sporirii volumului exportului, în timp ce în 1978 a provenit din majorarea prețurilor. Accentuarea avantajelor, ca urmare a condițiilor comerțului tot mai favorabile țărilor industriale contribuie însă la adîncirea decalajelor față de țările în curs de dezvoltare.

În balanțele de plăți curente pe anul

Tabelul nr. 1

d a t o r a t e :

Țara și zona	Variații globale în raport de anul precedent		variațiilor în volum		variațiilor în condițiile schimbului		efectelor modificărilor în nivelul general al prețurilor în dolar	
	1977	1978	1977	1978	1977	1978	1977	1978
Un grup de 11 țări dezvoltate	- 3,3	15,3	5,1	-10	-5,8	25,0	-2,6	0,3
Același grup, fără S.U.A.	18,5	18,4	18,2	- 5,2	-0,1	20,9	0,4	2,7
Alte țări dezvoltate	- 1,6	7,9	0,6	9,4	1,0	2,1	-3,2	-3,6
Țări exportatoare de petrol	- 8,5	-19,5	-15,0	- 9,5	1,0	-12,0	5,5	2,0
Țări în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol	1,5	-12,5	- 1,5	- 2,0	4,5	- 7,0	-1,5	-3,5

Sursa : Banque des Règlements Internationaux, 49-e rapport annuel, Bâle, 1979.

portul de utilaje și tehnologie care ar trebui, însă, să fie acoperit dintr-un excedent al balanței capitalurilor provenit din împrumuturi pe termen lung, dar cu dobînzii mici.

În fapt, balanțele de plăți curente ale țărilor în curs de dezvoltare au suferit și suferă mult din cauza raportului inechitabil între prețurile mărfurilor lor de export (produse primare) și prețurile produselor industriale pe care le importă. De asemenea, o influență negativă au multe din măsurile adoptate de statele dezvoltate pentru redresarea balanțelor lor de plăți, așa numite măsuri de ajustare, îndeosebi în perioade de criză. Asemenea măsuri ca frînarea importurilor, în principal de produse manufacturate, stimularea producției interne de bunuri importate din țările în curs de dezvoltare, creșterea prețurilor la utilaje, tehnologii și alte produse industriale ce sînt necesare funcționării economiilor țărilor în curs de dezvoltare pot duce la redresarea balanțelor țărilor dezvoltate, dar agravează situația — prin creșterea deficitelor — țărilor în curs de dezvoltare. Un alt efect negativ este produs de scăderea fluxului de capitaluri și, mai ales, de creșterea dobînzilor.

Redăm spre exemplificare în tabelul nr. 1 efectele asupra balanțelor comerciale ale variațiilor de volum și prețuri în 1977 și 1978 (cifre estimative, în miliarde dolari).

După cum evidențiază Raportul Anual al Băncii Reglementelor Internaționale din Basel, analizînd cifrele de mai jos, în 1977, excedentul de balanță

1978 această situație a avut ca rezultat o creștere globală a excedentului la 33 miliarde dolari pentru țările industrializate care, în cea mai mare parte, s-a reflectat prin agravarea poziției țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol. O explicație este și scăderea relativă a prețurilor produselor de bază. În același timp s-a redus substanțial excedentul înregistrat de țările exportatoare de petrol.

Ceea ce a preocupat îndeosebi țările dezvoltate industrial au fost însă dezechilibrele balanțelor de plăți curente între ele, respectiv deficitul mare înregistrat de S.U.A. față de excedentele importante ale R.F. Germania, Japoniei și celorlalte țări din grupul celor zece plus Elveția. Dacă la această situație se are în vedere că S.U.A. înregistrează și un deficit la balanța capitalurilor de ordinul a 13 miliarde în 1976, 18,6 miliarde în 1977, 15,3 miliarde în 1978, se poate ușor imagina efectul destabilizator avut asupra cursului dolarului, contribuția la inflația globală și complicațiile aduse problemei echilibrării balanțelor.

Cu toate că statisticile globale pe grupe de țări nu pot oglindi preocupările și divergențele dintre țările din același grup, ele dau totuși imaginea problematicii de ansamblu din acest domeniu. În acest scop prezentăm evoluția balanțelor de plăți curente pe grupe de țări membre ale Fondului Monetar Internațional, țări al căror număr a ajuns la 138, folosind denumirile și gruparea făcută de Raportul anual al F.M.I. din 1979 (în miliarde dolari).

Așa cum rezultă din tabelul nr. 2, țările industrializate reușesc să depășească perioadele de criză prin creșterea prețurilor la produsele manufacturate și să-și redreseze balanțele lor de plăți curente, povara crizei căzând asupra țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor cu producție primară relativ mai dezvoltată.

Este adevărat că principalii beneficiari apar a fi țările exportatoare de petrol, dar beneficiile acestora sînt temporare, ele depinzînd de cererea de petrol, pe care toate țările importatoare se străduiesc să o reducă, de scăderea puterii de cumpărare (ca urmare a inflației) a dolarului S.U.A. (moneda în care se plătește petrolul), de rezervele de petrol de care dispun și de capacitatea de asigurare a unui ritm ridicat de dezvoltare necesar lichidării subdezvoltării în care se află.

O problemă deschisă

PROGNOZELE ce se efectuează în diverse țări, ca și analizele de ansam-

blu ale economiei mondiale, arată că dezechilibrele balanțelor de plăți curente se vor accentua în cursul anului 1980, rămînînd o problemă deschisă pentru viitor. Așa de exemplu, Japonia care în 1978 a înregistrat un excedent mare al balanței de plăți curente și a încurajat o politică de investiții de capitaluri în străinătate, în anul 1979 a înregistrat un deficit. De menționat că pentru a combate apariția unui deficit mai mare, s-a dus o politică de influențare și stimulare a scăderii cursului yenului (de la 183 yeni pentru 1 dolar S.U.A. în octombrie 1978 s-a ajuns la 239,70 yeni pentru un dolar la 31 decembrie 1979), cu scopul stimulării exporturilor. Totuși, exportul nu a crescut în suficientă măsură pentru a acoperi și sporul la prețurile petrolului, astfel că anul 1979 s-a încheiat cu un deficit de circa 8,5 miliarde dolari. Pentru anul 1980 se prevede un deficit mai mare, ca urmare a imposibilității sporirii exportului în condițiile stagnării economice din lumea capitalistă.

În R.F. Germania, pentru prima oară în 31 de ani s-a înregistrat un deficit

al balanței de plăți curente de aproximativ 5,5 miliarde dolari în 1979 și după afirmațiile președintelui Băncii Centrale (Bundesbank), Karl Otto Pöhl, deficitul balanței de plăți curente a R.F.G. în 1980 ar putea atinge 10 miliarde dolari. Totuși, a spus K.O. Pöhl, „în contrast cu situația din 1974, nu este de prevăzut că deficitele balanțelor de plăți curente ale țărilor industriale vor ridica vreo problemă de finanțare, dar situația țărilor în curs de dezvoltare este de departe mult mai puțin bună“. În adevăr un deficit previzibil de 60 miliarde dolari pe 1980 al țărilor în curs de dezvoltare, care urmează să se adauge la deficitul cumulat din 1974—1979 de circa 191 miliarde dolari — după aprecierile buletinului „World Financial Markets“ editat de Morgan Guaranty Trust Company of New York — nu va fi ușor de finanțat. Băncile comerciale nu pot și nu vor să se mai angajeze în reciclarea excedentelor de „petrodolari“, astfel că se aud tot mai multe voci care cer ca organismele internaționale să fie antrenate în operațiile de finanțare a deficitelor țărilor în curs de dezvoltare. Problema este însă complicată de faptul că — așa cum se spune într-un comunicat de presă din 15 februarie 1980 al Secretariatului GATT, „din 1974 procentul investițiilor față de venit luat global (pentru țările capitaliste cu economie de piață) a scăzut în loc să crească. Aceasta arată că o mare parte din împrumuturile care au reciclat primul excedent (din 1974) a fost folosită pentru a se menține consumul, ori astfel de împrumuturi nu pot fi justificate prin definiție. Împrumuturile se justifică pe termen lung numai dacă sînt susținute de investiții noi, adecvate pentru a crea o producție suplimentară necesară acoperirii datoriei“.

În aceste condiții problema dezechilibrelor balanțelor de plăți devine tot mai complicată, soluționarea ei reală putîndu-se realiza doar printr-un consens general în cadrul unor măsuri globale, prin instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

dr. Dorel OPRESCU

Tabelul nr. 2

	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979 *)
I. Țările industrializate (14)	19	-4	25	7	4	33	-7
II. Țările cu producție primară cele mai dezvoltate (13)	1	-14	-15	-14	-13	-6	-8
III. Principalele țări exportatoare de petrol (12)	3	68	35	40	32	6	60
IV. Țările în curs de dezvoltare, altele decît principalele țări exportatoare de petrol (99):	-10	-28,7	-38	-25,5	-21,2	-31,4	-45
— țări africane (43)	-1,6	-2,4	-6,2	-5,9	-6,5	-8,4	-10,5
— țări asiatice (21)	-2,0	-9,1	-8,6	-2,3	-1,6	-5,9	-9,3
— țări din Orientul Apropiat (9)	-2,0	-4,0	-6,7	-5,4	-4,5	-5,8	-7,6
— țări din America latină și zona Caraibilor (26)	-4,4	-13,2	-16,5	-11,9	-8,6	-11,3	-17,6

*) Estimății. Sursa: Rapoartele anuale F.M.I. pe anii respectivi

Criza generală a capitalismului

(Urmare din pag. 24)

Ionul aur și devize, a încetat să mai funcționeze. Efectele ample generate de criza valutar-financiară asupra comerțului internațional, asupra relațiilor dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ca și disputele înverșunate cu privire la reorganizarea sistemului valutar internațional au scos în evidență că această criză are la bază contradicții antagoniste, agravate continuu de adîncirea crizei generale.

Din cele arătate mai sus rezultă că în lumea contemporană continuă să se mențină stări de lucruri anacronice care contravin noilor forțe de producție, intereselor forțelor sociale și naționale progresiste. Rezolvarea de fond a tuturor acestor probleme este posibilă în socialism. De aceea „nădejdea omenirii se îndreaptă tot mai mult către idealul comunismului a cărui misiune istorică este eliberarea popoarelor, a întregii omeniri de exploatare și asuprire socială și națională, realizarea unei lumi a dreptății și egalității pe plan național și internațional“.³⁾

³⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Congresul al XI-lea al P.C.R., București, Ed. politică, 1975, p. 729.

Aceasta nu înseamnă că trebuie să se aștepte pînă se vor crea structuri socialiste pentru a lupta împotriva manifestărilor crizei generale, că forțele progresiste trebuie să acționeze doar în direcția unor asemenea transformări structurale. Este necesară o acțiune convergentă a tuturor forțelor progresului chiar în condițiile actuale. Instaurarea unei politici internaționale noi, democratice și echitabile, oprirea cursei înarmărilor și orientarea resurselor tuturor popoarelor spre progres economico-social, intensificarea eforturilor pentru destindere, colaborare și pace — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al partidului — constituie singura alternativă la agravarea continuă a crizei mondiale, singura cale ce poate deschide o perspectivă luminoasă de pace viitoriului omenirii.

Întrebări

1. În ce constă conținutul crizei generale a capitalismului?
2. Enumerați trăsăturile principale ale crizei generale a capitalismului.
3. Care sînt formele de manifestare a noii faze a sistemului capitalist?
4. Analizați principalele fenomene social-economice care marchează și caracterizează adîncirea instabilității economiei capitaliste în noua fază a crizei generale.
5. Prin ce se caracterizează lupta pentru o nouă reimpărțire a lumii, a zonelor de influență în etapa actuală?
6. În ce constă criza ordinii economice și politice internaționale?

Perspective contradictorii pentru țările industrializate

STUDII recente ale O.C.D.E., pornind de la analiza stocurilor la producători apreciază că în următorii ani se poate aștepta o oarecare revenire din situația de recesiune ce caracterizează în prezent situația economică a țărilor industrializate.

În acest sens, sursa citată menționează cazul anilor de criză din 1973—74, când cererea de bunuri și servicii a fost satisfăcută pe seama stocurilor și nu dintr-o producție majorată,

fără a mai atinge situația ante-criză.

Pentru perioada următoare, O.C.D.E. prevede un oarecare reviriment în ceea ce privește producția de bunuri, în special în vederea refacerii stocurilor.

În Japonia, stocurile depășeau în 1974 cu 29% nivelul vânzărilor și se așteaptă ca revenirea să fie lentă, astfel că doar spre sfârșitul anului în curs cifra respectivă ar putea să revină aproape de 25%. În cazul Angliei se așteaptă ca stocurile să fie în continuare descompletate ca urmare a vânzărilor masive efectuate de producători din lipsă de lichidități. În S.U.A., acoperirea pasivelor prin

referință. Ca urmare, și stocurile se află într-o situație dificilă, cu mici excepții, printre care automobilele de mare litraj, anumite tipuri de oțel.

În ceea ce privește încadrarea forței de muncă perspectivele sînt diferite. Într-o situație ceva mai bună se vor mai afla, încă pentru un timp, R.F.G. și Japonia, unde primele luni ale anului indică reduceri ale șomajului. Statele Unite și Franța se pare că vor avea în continuare dificultăți legate de accentuarea șomajului. În aceste țări încercîndu-se ca stîmbularea cererii — cel puțin pentru refacerea stocurilor — și deci și a producției să se facă pe baza utilizării unei forțe de muncă mai redusă. Pe ansamblul țărilor dezvoltate, nivelul șomajului este, în 1980, dublu față de 1974. Dacă tendințele actuale se mențin, aceasta va face ca oină în 1982, în unele țări (Belgia, Canada) șomajul să depășească 10% din populația ocupată, iar pe total O.C.D.E. numărul șomerilor să depășească 20 de milioane.

Specialiștii O.C.D.E. se pronunță, în aceste condiții, pentru adoptarea unei noi strategii printr-o mai atentă mănenerare a stocurilor de producție, respectiv acțiuni mai lente, fără inițiative pur speculative, de natură să permită creșterea cererii, a producției și a productivității, în contextul unui grad mai ridicat de folosire a forței de muncă existente.

Programe de dezvoltare

Birmania — priorități industrial-agrare

FĂCÎND parte din grupul statelor cele mai puțin dezvoltate, cu un venit pe locuitor de 150 dolari în 1979, Birmania dispune de mari resurse forestiere (50% din suprafața țării fiind acoperită de păduri) și unele rezerve minerale (cupru, zinc, plumb, coșitor și chiar țitei) a căror exploatare este încă insuficient dezvoltată.

Eforturile de dezvoltare economică ale actualului guvern materializate prin realizarea a două planuri pe cîte patru ani și continuate în prezent prin al treilea plan cvadrilateral (1978—81), au avut ca principală preocupare dezvoltarea cu prioritate a sectorului agricol (domeniu în care sarcinile stabilite s-au realizat în proporție de 98%). Amplu program de revitalizare a agriculturii prevede printre altele, integrarea de noi suprafețe (cca. 10 mil ha) în suprafața agricolă a țării, sporirea recoltelor, în special de orez — principalul produs (cultivarea lui ocupînd 60% din forța de muncă a țării și asigurînd peste 40% din valoarea exportului), introducerea unor soiuri superioare și îmbunătățirea dotării tehnico-materiale (mașini, îngrășăminte etc.). De asemenea, se prevede că pînă în 1994 să se realizeze cooperativizarea aproape integrală a agriculturii, ponderea fermelor cooperatiste la crearea PNB urmînd a se majora de la 8% în prezent, la 26%.

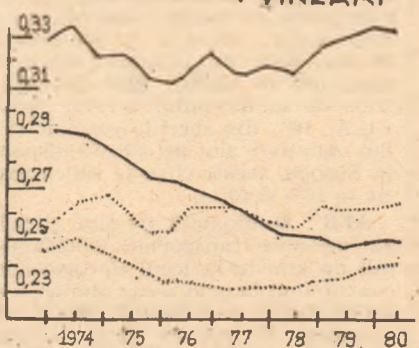
Începînd cu al treilea plan de dezvoltare, se acordă un accent sporit și dezvoltării celorlalte ramuri economice, stabilindu-se ritmurile cele mai rapide de dezvoltare pentru industria prelucrătoare (12,20%) industria extractivă (12,20%) și construcții (11,80%). Dezvoltarea se realizează prin mobilizarea eforturilor financiare interne și externe, acestea din urmă reprezentînd circa 50% din volumul investițiilor stabilite pentru 1979-80.

Printre principalele proiecte menite să contribuie la progresul sectorului industrial (atît ramura prelucrătoare cit și extractivă) putem menționa: construirea unei rafinării de cupru cu o capacitate de prelucrare de 60 mii tone concentrate, extinderea unei fabrici de tractoare, construirea unei fabrici de anvelope, o nouă rafinărie de țitei cu o capacitate de 300 mii tone/an (avîndu-se în vedere o producție de țitei de 2,2 mil. tone în 1981 și un export de 700 mii tone), construirea unor rețele de conducte pentru transportul țiteiului în porturi, construirea unei fabrici de ciment etc.

În ce privește relațiile dintre România și Birmania, cele două țări pornesc de la convingerea că există posibilități de identificare și punere în valoare a unor noi căi și mijloace de natură să contribuie la extinderea schimburilor comerciale, a colaborării tehnico-economice româno-birmaneze.

Lucian PRICOP

Dinamica raportului STOCURI/VÎNZĂRI

Sursa: OCDE (după «The Economist»)

cu rezultate negative în ce privește productivitatea și utilizarea forței de muncă. Procesul a început să se modifice ca tendință începînd cu anii următori, (în 1976 productivitatea crescuse cu 4% față de 1975), dar

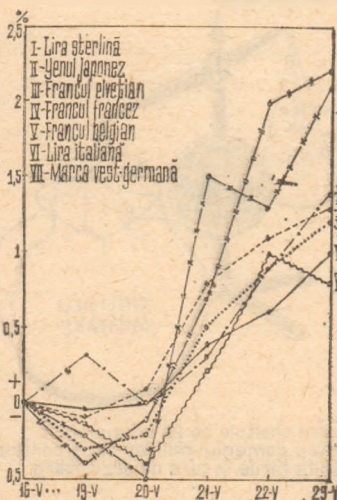
active s-a realizat numai în proporție de 29% în prima jumătate a anului trecut (deși în creștere — de la 25% — față de anul 1973) în timp ce în R.F.G. balanța s-a echilibrat față de o acoperire de numai 88% în anul de

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMINA 19—23 V 1980, dolarul S.U.A. a continuat să evolueze pe o linie descendentă față de majoritatea valurilor occidentale.

Reducerea din nou a dobânzii preferențiale „prime rate” de către principalele mari bănci nord-americane de la 16,5% la 14,5—15,5%, anunțarea deficitului bugetar majorat al S.U.A. pe primul trimestru al acestui an au determinat noi presiuni „à la baisse” asupra monedei nord-americane, care, în cluda intervențiilor băncilor centrale, se situa pe 23.V.1980 la nivele inferioare față de închiderea săptămînii precedente în relația sa cu toate celelalte valute occidentale.

Lira sterlină a înregistrat în acest interval nivelul cel mai ridicat din mai 1975, față de dolar. Perspectivele creșterii prețului la țiteiul extras din Marea Nordului, precum și anunțarea situației Angliei pe primul loc la plasamentele fondurilor unor țări O.P.E.C. au influențat favorabil cursul lirei pe piață, care era la sfîrșitul intervalului analizat la 2,34 dolari/1 liră, comparativ cu 2,29 dolari/1 liră pe 16 V 1980 (reprecieri de 2,2%). După o „cădere” în prima parte a săptămînii, urmare a situației politice din Japonia (votul de neîncredere în actualul guvern) yenul japonez recupează accentuat din terenul pierdut, astfel că la închiderea din 23 V 1980 era cotat la 222,5 yeni/1 dolar, cu 2,1% sub nivelul de referință de 227,25 yeni/1 dolar. Deficitul comercial al Elveției pe luna trecută de 1 263 milioane franci — în ușoară creștere față de martie a.c. — a avut un impact nefavorabil de scurtă durată asupra francului elvețian, care era tranzacționat la închiderea perioadei analizate la 1,55 franci/1 dolar, com-

parativ cu nivelul de 1,6725 franci/1 dolar pe 16 V 1980 (reprecieri cu 1,4%). Francul francez a terminat săptămîna la 4,1550 franci/1 dolar, cu 1,3% peste cotația de închidere din 16 V 1980 de 4,21 franci/1 dolar, nivel de reprecieri apropiat, înregistrat și de francul belgian — 28,55 franci/1 dolar pe 23 V 1980, comparativ cu 28,90 franci/1 dolar nivelul de referință. Lira italiană, după o evoluție în jurul a 846 lire/1 dolar în prima parte a săptămînii, se situa la închiderea din 23 V 1980 la 838 lire/1 dolar, cu 1% peste nivelul din 16.V de 846,25 lire/1 dolar.

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat o scădere, mai accentuată la eurodolarii — de la 11,375 la 10,125%, urmată de eurofrancii elvețieni — de la 6,25 la 5,75% și euromărcile vest-germane — de la 9,75 la 9,5%.

Prețul aurului la Londra a fluctuat între 500 și 515 dolari/uncie, al doilea fixing din ziua de 23 V fiind de 511,25 dolari/uncie, cu 4,25 dolari/uncie sub cel corespunzător din 16 V 1980.

Paul DUMITRĂȘCU
Gheorghe MUNTEANU

Evoluția cursului principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19—23 V 1980 avînd ca bază cursurile din ziua de 16 V 1980

Probleme ale viitorului și dezvoltării

in viziunea unor specialiști

CONCERTAREA EFORTURILOR, CONDIȚIE A CONSERVĂRII MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

PROBLEMA de importanță covârșitoare pentru însuși viitorul omenirii, conservarea mediului înconjurător preocupă în cel mai înalt grad pe specialiști, este prezentă, mai mult decât oricând, în conștiința lumii, impunându-se ca un obiectiv ce reclamă măsuri concrete și imediate. Ceea ce s-a făcut până în prezent este, fără îndoială, un început bun — dar a ne limita la acest stadiu nu mai poate fi considerat suficient pe fondul implicațiilor profunde și chiar imprevizibile pe care le poate genera lipsa unor acțiuni concertate la nivel mondial.

Potrivit raportului pe acest an al Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător¹⁾, deceniul actual se încheie cu un bilanț pozitiv în privința unor efecte specifice — reducerea mortalității, morbidității, ameliorarea productivității terenurilor agricole și a muncii, îmbunătățirea raportului dintre consum și resursele energetice, dintre gradul de poluare și producție. Se consideră însă că rezultatele sînt încă infime față de răspunderile pe care le implică o tratare adecvată a acestei probleme, în interdependență cu creșterea economică. Continuă să fie îngrijorătoare și să constituie obiect de studiu situația din domenii cum sînt aprovizionarea și calitatea apei potabile și industriale, efectele nocive ale utilizării necontrolate a îngrășămintelor, incidența diseminării poluanților atmosferici pe suprafețe întinse asupra ecosisteme-

¹⁾ „Etat de l'environnement 1980”, raport al Directorului executiv al P.N.U.E., dr. M. K. Tolba. Din aceeași sursă provin și graficele prezentate. Vezi „l'Observateur de l'O.C.D.E.” nr. 98/1979.

**5 iunie —
Ziua
mondială
pentru
mediul înconjurător**

lor, poluarea aerului cu poluanți receni recunoscuți ca atare, poluarea fonică relația dintre sănătate și degradarea mediului.

Iată cîteva dintre domeniile a căror situație este considerată de specialiști ai P.N.U.E. și O.C.D.E.²⁾ ca fiind „deosebit de critică”.

APA : ● Micropoluantii (compusi organici, metale grele) din riuri — proveniți din industrie, agricultură sau consum menajer — rămîn încă netratabili prin metodele actuale de epurare a apelor ; ● poluanții specifici (compusi ai fosforului și azotului) au determinat degradarea rapidă a ecosistemelor acvatice pe mari întinderi de apă (lacurile alpine elvețiene, Marile Lacuri din S.U.A.) ; ● a crescut concentrația de nitrați în apele riuurilor și în estuarele fluviilor ; ● apa insalubră, asociată cu condiții de viață neigienice constituie cauza principală a unor boli ca febra tifoidă care, potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, afectează sănătatea a

peste un milion de copii din întreaga lume.

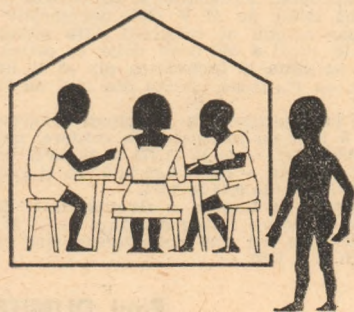
SOL : ● în ultimii 20 de ani s-au extins suprafețele ocupate de orașe pe seama celor destinate agriculturii ; ● terenuri agricole de bună calitate au fost distruse prin construirea de aeroporturi, autostrăzi, extinderea zonelor de agrement etc. ; ● se accentuează deteriorarea solurilor prin eroziunea straturilor superficiale de pămînt ; ● supra-solicitarea terenurilor agricole a dus la distrugerea florei și faunei sălbatice ; ● mai mult de jumătate din speciile dispărute în ultimii 2000 de ani s-au stins de la începutul acestui secol (în S.U.A., 10% din speciile vegetale și 90% din mamifere sînt pe cale de dispariție ; în Europa, aceste cifre se ridică respectiv la 10% și 23%).

AER : ● bioxidul de sulf și sulfatii din aer sînt transportați la distanțe de mii de km de la locul de proveniență, contribuind la acidizarea ploilor și a altor forme de precipitații ; ● emisia de monoxid de carbon de la automobile este încă insuficient controlată ; ● crește poluarea fotochimică (datorită oxidului de azot și hidrocarburilor), aflată la originea degradării stratului protector de ozon din atmosferă ; ● acumularea îngrijorătoare de bioxid de carbon în atmosferă are efecte încă imprevizibile pentru viața pe planeta noastră ; încălzirea excesivă a aerului ar putea determina modificarea climatului, topirea calotelor de gheață și schimbarea regimului ploilor.

POLUAREA FONICĂ : 15—20% din populația O.C.D.E., respectiv peste 100 milioane persoane trăiesc în condiții de zgomot depășind 65 decibeli, nivel considerat ca fiind limita superioară acceptabilă ; ● în ultimii 15 ani s-a dublat energia acustică totală emisă în țările O.C.D.E., cu urmări directe asupra sănătății populației (creșterea tensiunii arteriale, treceri de hormoni în sînge, accelerarea ritmului cardiac etc.).

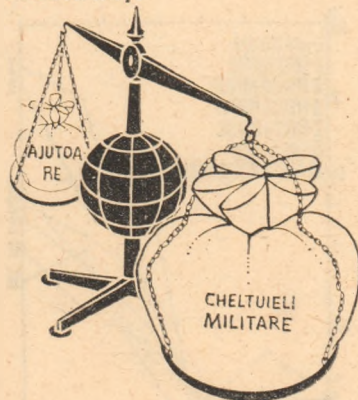
De fapt, sănătatea omului este tot mai periclitată datorită multiplicării factorilor care pot provoca îmbolnăviri greu de controlat cu mijloacele existente în prezent : astfel s-a constatat că unele produse chimice pot provoca — în absența unui control adecvat asupra producției, transportului, utilizării și eliminării acestora — efecte pe termen lung asupra omului, cum ar fi modificările genetice și cancerul (vezi măsura luată în S.U.A. în legătură cu evacuarea a

NECESITĂȚI FUNDAMENTALE

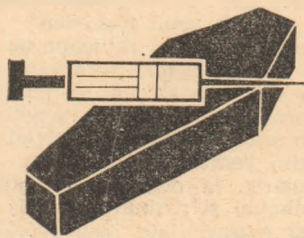
¼ din copiii lumii sînt privați de condiții minime de viață

PRIORITĂȚI

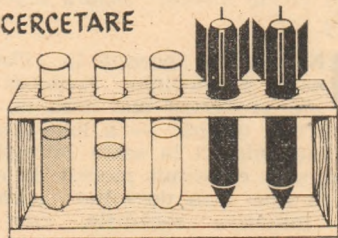
Lumea cheltuie de 20 ori mai mult pentru domeniul militar decît pentru a ajuta țările în curs de dezvoltare

SĂNĂTATE

5 milioane copii mor anual de boli ce pot fi evitate prin imunizare

CERCETARE

2/3 din activitatea de cercetare științifică și dezvoltare sînt consacrate domeniului militar

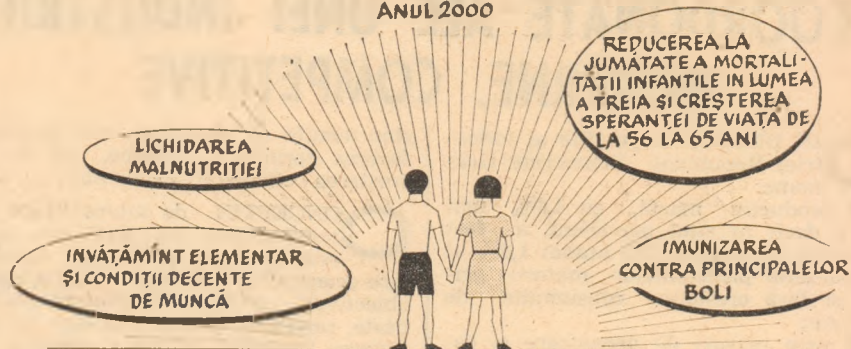
numeroase familii din orașul Niagara Falls, ca urmare a faptului că locuințele lor se află construite pe un teren poluat cu produse chimice deosebit de nocive).

Prezența metalelor grele în corpul uman poate determina apariția unor afecțiuni renale, neurotice sau chiar a cancerului. Plumbul, unul dintre metalele grele cele mai nocive și mai răspândite, poate genera — prin acumulări excesive în sine — leziuni ale creierului afectînd în special organismele mai fragile ale copiilor. Pătrunzînd în corp prin respirație sau alimentație aceste metale pot rezista timp îndelungat în organism, de la 70 zile mercurul pînă la 20 de ani cadmiul. Aceasta, în condițiile în care producția mondială de cadmu este în continuă creștere, de la cîteva zeci de tone la începutul secolului, la circa 15 mii t în prezent.

Primii și cei mai vulnerabili la toate aceste pericole rămîn copiii. Iar în primele rînduri ale acestora se află cei 350 milioane care nu au acces la condiții elementare de hrană, îngrijire medicală, locuință etc. Statisticile arată că, în timp ce în țările industrializate se înregistrează o medie de 15 decese la 1 000 de nașteri, această cifră se ridică la 129/1 000 în cazul națiunilor cele mai sărace din Asia și Africa — o astfel de situație fiind generată de lipsa unor condiții de igienă și alimentație adecvate, malnutriția maternă, serviciu medical necorespunzător.

Dificultățile continuă odată cu concentrarea unui număr mare de copii în centre industriale puternic poluate sau în cartiere periferice lipsite de condiții normale de viață, educație, alături de necesare unei dezvoltări fizice și morale sănătoase pentru tinerile generații.

OBIECTIVE PENTRU ANUL 2000

După cum rezultă din raportul amintit, se impun acțiuni urgente, atât la scară națională cît și pe plan mondial, pentru coroborarea eforturilor vizînd împiedicarea degradării în continuare a mediului înconjurător, pentru a evita situații care ar putea să pună în pericol însăși existența omenirii. Iată cîteva din domeniile asupra cărora P.N.U.E. consideră că ar trebui concentrate eforturile în prezent :

- **Examinarea corelațiilor dintre cererea viitoare de energie și climă, precum și dintre climă și populație :** ar fi util să se inițieze un program climatologic mondial care să analizeze ciclul carbonului în aer, apă și sol, precum și interdependența efectelor acțiunilor acestuia asupra omului și, în general, asupra vieții pe pămînt. Ar fi, de asemenea, util să se treacă de urgență la programe de împăduriri pentru menținerea microclimatului actual în zonele respective. Se impun acțiuni concertate pentru stabilirea de criterii în ce privește securitatea utilizării metalelor grele și a substanțelor toxice, corespunzător gradului de toleranță al organismului.

- **În ce privește transporturile,** P.N.U.E. consideră că trebuie majorate fondurile destinate cercetării vizînd reducerea poluării fonice, diminuarea consumului de carburant și a emisiei de gaze poluante, creșterea securității în utilizarea transportului de substanțe chimice, petrochimice, radioactive etc., cît și pentru lupta împotriva poluării mărilor și oceanelor, împotriva distrugerii florei și faunei sau a terenurilor agricole prin extinderea căilor de comunicații etc.,

- **Specialiștii P.N.U.E. insistă asupra importanței ce trebuie acordată creării, pentru tînăra generație, a unui mediu ambiant care să îi permită să se dezvolte în condiții de viață normale, cît mai ferite de griji.** În acest scop se impun măsuri din partea tuturor țărilor, a organizațiilor internaționale pentru realizarea obiectivelor prioritare din punct de vedere social sau relativ la mediul înconjurător, printre acestea fiind de menționat: asigurarea alimentării cu apă potabilă a tuturor popoarelor lumii cel tîrziu pînă în 1990 ; sprijin efectiv pentru reducerea mortalității

infantile și eradicarea bolilor specifice infantile, fonduri majorate pentru sănătate și educație, pentru lupta împotriva folosirii și traficului de droguri, pentru crearea unor condiții de muncă corespunzătoare tinerei generații.

Desigur, realizarea în fapt a acestor preocupări necesită fonduri și eforturi materiale însemnate din partea colectivităților naționale și a organizațiilor internaționale. Alături de toate forțele progresiste mondiale, de toți cei preocupați de soarta viitoarelor generații P.N.U.E. atrage atenția asupra necesității de a consacra acestor scopuri de neîncercat și urgente **fondurile uriașe irosite în prezent pentru înarmare.** În acest context, raportul P.N.U.E. pune în evidență distrugerile și pierderile cu urmări greu de calculat pe care le provoacă înarmarea și angajările militare asupra omenirii, asupra sistemelor naturale de care depinde însăși existența tuturor formelor de viață pe planeta noastră. Iată numai cîteva exemple : puterea arsenalelor militare care s-au acumulat în ultimii treizeci de ani ar putea, în cazul unui conflict mondial să distrugă de mai multe ori globul pămîntesc ; încercările și exercițiile militare, conflictele din diferite zone ale lumii sînt tot atîtea elemente ce prejudiciază grav mediul înconjurător ; consumul de hidrocarburi în scopuri militare echivalează cu dublul consumului civil al întregului continent african. Pentru a ne opri aici cu această listă este suficient să arătăm că omenirea cheltuiește astăzi, în fiecare minut, aproape un milion de dolari pentru înarmare.

Odată cu aceasta, uriașe sume, o mare parte din potențialul de cercetare științifică este deturnat de la obiectivele sale firești, rezolvarea unor probleme stringente care se află în prezent în fața omenirii — identificarea unor noi surse de energie sau a soluțiilor pentru păstrarea și apărarea mediului înconjurător — fiind folosite pentru multiplicarea aberantă a mijloacelor de distrugere a omenirii. Forțe ce ar putea și ar trebui să revină în slujba umanității pentru a favoriza dezvoltarea și progresul general în condiții de pace și neamenințare cu forța.

Em. STANCU

R. D. GERMANĂ

COORDONATE ALE UNEI INDUSTRII MODERNE, COMPETITIVE

DIN BILANȚUL pe 1979 al industriei Republicii Democratice Germane:

- producția marfă, cu 4,8% mai mare decât în anul precedent, a fost realizată cu un spor de numai 1,3% al consumului principalelor materii prime și fără creșterea consumului de energie;

- prin măsuri de organizare și raționalizare s-a economisit un volum de manoperă echivalent cu munca, timp de un an, a 200 mii de persoane;

- mai mult de a zecea parte din producția globală au reprezentat-o produsele superioare, purtând marca de calitate „Q”, la realizarea căroră au contribuit în mod special cele 448 de „întreprinderi ale muncii de calitate”.

Sînt elemente definitorii pentru actuala orientare a industriei R.D.G. spre o dezvoltare intensivă și o competitivitate înaltă, în parametri stabiliți de Congresul al IX-lea al P.S.U.G., care prevăd ca — valorificîndu-se avantajele economiei socialiste planificate și progresul tehnico-științific — să se obțină o eficiență economică superioară, optimizarea raportului între cheltuieli și beneficiu, prin creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție, utilizarea mai bună a fondurilor fixe, îmbunătățirea calității produselor, sporirea rentabilității.

SÎNT opțiuni fundamentale ce corespund unor necesități obiective. Pe de o parte, industria R.D.G. duce lipsă de forță de muncă, din care cauză în anul trecut, echipamentul de producție a lucrat în medie doar 14,9 ore pe zi — nivel considerat necorespunzător cerințelor unei utilizări intensive. Soluții: creșterea în continuare a gradului de automatizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor (în 1979 s-a ajuns la 47%) și pe această bază, ca și prin raționalizarea muncilor auxiliare, eliberarea numărului de muncitori necesar funcționării noilor capacități (pentru acest an se prevede să se realizeze un disponibil de 18—20 mii de persoane).

Pe de altă parte aprovizionarea cu materii prime, tributară importului, este afectată de creșterea rapidă a prețurilor lor. Petrolul, gazele naturale, lignitul trebuie să-și găsească valorificări superioare, ca eficiență economică, celei pe care le-o dă utilizarea energetică. Dacă anul trecut, stimulată și de noile prețuri industriale, reducerea consumurilor la principalele forme de energie și materii prime a atins 4%, nivelul stabilit pentru 1980 este, în medie, de 4,5—4,7%. Fabricarea de produse mai bune, în cantități mai mari, utilizînd mai puțină energie și materiale este considerată ca problema fundamentală a industriei.

În sfîrșit, concentrarea efortului de creație spre dezvoltarea și introducerea de procedee de vîrf, care să corespundă nivelului internațional, lărgirea considerabilă a volumului producției de mașini, aparate și bunuri de consum care se încadrează deja în acest nivel

sînt menite să contribuie atît la satisfacerea cerințelor interne, cît și la creșterea eficienței exportului.

CONCEPTUL de intensivizare și raționalizare socialistă, pe care este construit planul de dezvoltare economică, vizează în mod integrat obiectivele productivitate-economii-calitate, rezemînd înfăptuirea lor pe îmbinarea aportului științei și tehnicii cu inițiativa creatoare a oamenilor muncii. În acest sens sînt stabilite sarcini concrete pentru fiecare minister industrial, pentru fiecare din cele 129 de combinate și cele peste șase mii de întreprinderi grupate în cadrul acestora, urmărindu-se ca prin legarea strînsă a activităților de cercetare, dezvoltare, investiții și producție să se reducă la minimum termenul de introducere în practică a celor mai noi cuceriri ale științei. Caracterul din ce în ce mai cuprinzător al planurilor anuale de știință și tehnică are în vedere valorificarea mai rapidă a rezervelor existente pentru modernizarea accentuată a producției, blocarea tendințelor — legate adesea de un exces de muncă operațională — de a subestima activitățile tehnico-științifice.

Un exemplu sugestiv îl oferă ofensiva microelectronicii, care deschide calea automatizării evaluate și robotizării proceselor de producție. În timp ce în centrele de cercetare ale Academiei de științe și celorlalte academii din R.D.G., în învățămîntul superior continuă intens munca pentru obținerea unui avans științific în acest domeniu important al economiei, la startul anului '80 s-au aliniat noi capacități de fabricare a microprocesoarelor și a circuitelor integrate la Erfurt, Neuhaus, Berlin; producția de semiconductori și componente electronice, înregistrînd anul trecut cel mai mare ritm de creștere în ansamblul industriei: +23,8% (cu contribuția deosebită a combinatelelor „Mikroelektronik” „Carl Zeiss” și „Robotron”), a luat o serioasă opțiune pentru noile sarcini din 1980 privind dezvoltarea roboților industriali, a comenzilor numerice și nenumerice. Iar o serie de noi mașini automate de înaltă performanță, trecînd cu succes testele de funcționare, au fost înscrise pe lista ofertei pentru propria industrie și pentru export*).

*) De pildă: Uzina de mașini-unelte din Auerbach, colaborînd cu institutele de învățămînt superior din Leipzig și Dresda, a realizat centrul de prelucrare orizontală CFKw 250/1, din generația a 4-a de mașini cu comandă numerică, dotat cu noul sistem de comandă liber programabilă bazat pe microprocesoare — CNC 600; construit la întreprinderea „Numerik” Karl-Marx-Stadt, acest sistem, care permite folosirea unui număr mare de subprograme, echează și mașinile speciale și unicate de mare randament fabricate de combinatul „Fritz Heckart”. Mașina automată de prelucrare în etaje PAUSC 100.3, construită la Zaulenrode, utilizează noul sistem de comandă numerică Ursalog 4 000/5 010, pentru executarea după program a unei game largi de operații. Combinînd sistemul convențional de automatizare Ursamat K 4 000 cu microprocesoarele, întreprinderea de aparate de măsură și control Teltow a rezolvat eficient automatizarea proceselor de control în industria celulozei, cu efecte importante în economisirea materiei prime, energiei, manoperei.

Progresul științific și tehnic a devenit o problemă de masă. Nu numai amploarea muncii de creație (în 1979 s-au brevetat cu 17% mai multe invenții decât în anul precedent; activitatea celor peste 1,7 milioane de inovatori și raționalizatori, încadrată în planul de stat de știință și tehnică, a adus economiei naționale beneficii de 4,4 miliarde de mărci, echivalînd cu 2,6% din venitul național), nu numai participarea la organizarea științifică a producției și a muncii (anul trecut au fost reamenajate sau reorganizate peste 232 mii locuri de muncă), ci însăși rezolvarea colectivă a acțiunilor de modernizare și raționalizare stau mărturie a interesului muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor pentru o înaltă eficiență a activității productive, cu efecte directe asupra nivelului lor de trai.

INIȚIATIVA pornită la Combinatul petrochimic Schwedt — „Să producem mai mult cu manoperă mai puțină” — a luat proporțiile unei mișcări la scara întregii industrie și a constituit mediul de emulație în care s-au dezvoltat germeii altor inițiative socialiste, cum este aceea de a înlocui cel puțin patru mașini vechi printr-una nouă, de înaltă productivitate. Colectivele a numeroase întreprinderi iau asupra lor sarcina dezvoltării capacităților de producție. În 1979, volumul utilajelor și echipamentelor realizate prin autoutilitare a atins 2 miliarde de mărci, iar al lucrărilor de construcții executate în regie proprie de către unitățile industriale — 1,3 miliarde. Angajamentele asumate la nivelul întreprinderilor și combinatele, privind valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, deschid pentru acest an perspectiva ca produsele noi și modernizate să se realizeze cu reduceri de 20—30% ale consumurilor specifice, iar prin utilizarea judicioasă a materialelor refozabile (fier vechi, hîrtie, uleiuri uzate, resturi de lemn, de materiale plastice etc. — colectate de la populație și din industrie) să se acopere a zecea parte din necesarul de materii prime importante pentru economia națională.

Astfel de inițiative dețin un rol important în înfăptuirea sarcinilor economice din 1980, punct de plecare pentru dezvoltarea din cincinalul 1981—1985, ale cărui obiective vor fi stabilite, în aprilie viitor, de Congresul al X-lea al P.S.U.G.

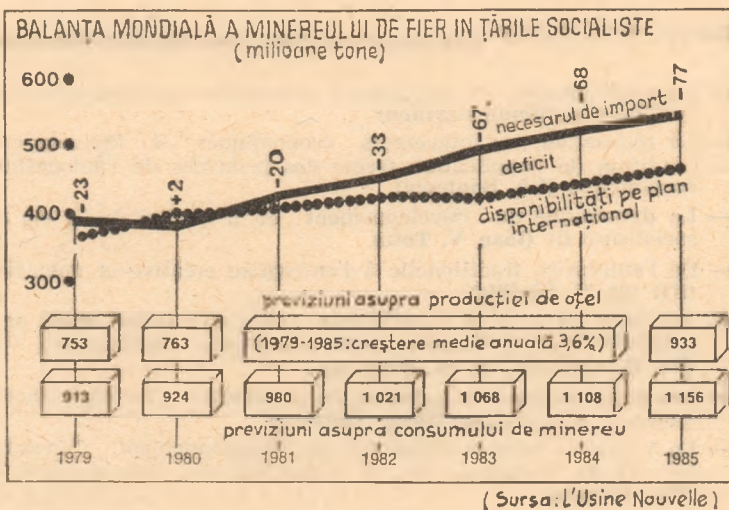
IN MARTIE, peste 4200 de combinate și întreprinderi industriale și de comerț exterior din R.D.G. au prezentat, la Tîrgul de la Leipzig, o vastă ofertă de produse, între care circa 5200 noi și modernizate, demonstrînd potențialul înalt, competitiv al unei industrie orientată spre eficiența înaltă atît la producător, cît și la utilizator. Comerțul exterior, care anul trecut a însumat un volum de 109 miliarde de mărci, constituie o bază solidă a creșterii economice a țării. România — al 6-lea partener comercial al Republicii Democratice Germane — dezvoltă schimburile comerciale și cooperarea economică reciproc avantajoasă cu țara prietenă, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii și socializmului.

Dorin CONSTANTINESCU

Proгноza minereului de fier

VA PUTEA oare producția de minereu de fier să acopere, în perspectivă, necesarul industriei siderurgice? Răspunsul pe care-l dau specialiștii în materie este determinat de faptul că în ultimii ani, scăderea și apoi stagnarea prețurilor la minereu de fier pe piața mondială a frinat efectuarea de noi investiții pentru lărgirea exploatării zăcămintelor din țările nesocialiste.

Tendința de majorare a prețurilor manifestată în acest an (cu circa 20 la sută a prețurilor F.O.B.) este apreciată de specialiști ca fiind încă insuficientă pentru a asigura o extindere a producției de minereu de fier conform creșterii previzionate a cererii pe termen mediu din partea siderurgiei. După cum se vede din graficul alăturat, în varianta mijlocie a expansiunii producției mondiale de oțel, din anul 1983 ar putea să apară un decalaj sensibil între necesarul de consum de minereu de fier și disponibilitățile existente pe plan internațional.

Ungaria: intensificarea participării la diviziunea internațională a muncii

ÎN ULTIMA perioadă de timp — înformează agenția Hungaropress — ținându-se seama de rolul important pe care-l joacă comerțul exterior în dezvoltarea social-economică a Ungariei și de evoluțiile de pe piața mondială, politica de finanțare și de creditare a economiei a fost orientată cu prioritate către intensificarea participării țării la diviziunea internațională a muncii, în special către întărirea potențialului său de export. Astfel, în cadrul programului său de promovare a exporturilor Banca Națională a Ungariei a acordat aproape jumătate din creditele cu caracter investițional acelor întreprinderi care s-au angajat să realizeze — în baza lor — un spor al exporturilor care să asigure nu numai rambursarea creditului și a dobânzilor, ci și un excedent de încasări în devize. Suma totală acordată în condițiile amintite pînă la finele anului în curs se ridică la aproximativ 3,4 miliarde dolari (la cursul actual de schimb).

În același timp, Ungaria și-a reconsiderat concepția asupra echilibrului schimburilor comerciale externe, acordându-se preferință obiectivelor unui echilibru dinamic, în funcție de necesitățile de import a unor tehnici de

virf, care vor permite lărgirea în viitor a exporturilor. Totodată, a fost reevaluată poziția față de obținerea de credite din străinătate, cu condiția ca acestea să fie folosite pentru modernizarea economiei ungare și ridicarea competitivității sale, pentru adîncirea cooperării economice între întreprinderi ungare și firmele străine, pentru extinderea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, intensificîndu-se concomitent participarea Băncii Naționale a Ungariei la activitatea bancară internațională.

Biomasa — posibilități de utilizare energetică

ÎN CĂUTAREA unor surse de energie, care să constituie o alternativă la utilizarea petrolului și gazelor, atenția cercetătorilor se oprește, între altele, asupra diferitelor variante de utilizare a biomasei. Deficiențele acesteia (volum mare la un tonaj echivalent, temperatura relativ scăzută de ardere ș. a.) sînt compensate atît de caracterul ei de resursă regenerabilă, cît și de faptul că prin arderea biomasei poluarea atmosferei (cu bioxid de carbon, sulf etc.) este mult mai redusă, ceea ce conduce la aprecierea rentabilității folosirii sale îndeosebi în zonele ecuatoriale și tropicale.

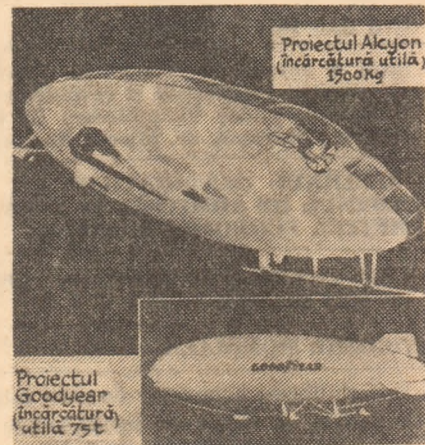
Se preconizează, de pildă, realizarea unor plantații de biomasa, printre cele

mai potrivite plante în acest scop fiind trestia de zahăr, maniocul, eucaliptul ș. a. Experiențele efectuate au evidențiat că, în cazul tăierii rase a pădurilor, este rentabilă prelucrarea pe loc a întregii biomase, reprezentată de deșeurile provenite din procesul exploatării, precum și de lemnul de calitate necorespunzătoare pentru a servi ca materie primă în industria lemnului. Se consideră că o asemenea prelucrare se poate efectua în condiții de eficiență cu ajutorul unor instalații mobile, care realizează fie brichetarea biomasei, fie piroliza acesteia.

Un mijloc de transport economicos: dirijabilul

„CRIZA” energetică a determinat, între altele revitalizarea unor mijloace de transport considerate anterior ineficiente și abandonate, cum este cazul dirijabilului. Progresul tehnic permite realizarea unor nave de acest tip cu totul diferite de dirijabilele din perioada antebelică: ele vor utiliza un gaz inert (heliu), ceea ce va asigura eliminarea pericolului de incendiu, vor fi mai suple și mai rezistente, vor fi dotate cu aparatură electronică pentru controlul navigației, vor consuma (zburînd, ce-i drept, mai încet) de circa zece ori mai puțin combustibil decît avioanele (la încărcătură egală), nu vor polua practic atmosfera și nu vor necesita instalații complicate de infrastructură (la sol).

În cercurile de specialitate se apreciază că dirijabilele vor găsi aplicație îndeosebi în domeniul observării aerie-

ne (a traficului maritim, a focarelor de incendii din păduri etc), la transportul de mărfuri sau de piese mari și grele, în special în zonele în care este greu de construit și de întreținut o rețea rutieră modernă. De asemenea, ele ar putea fi folosite pentru transportul persoanelor, deschiderea primei linii de acest gen fiind anunțată pentru anul 1984, între Paris și Londra. În prezent, specialiștii lucrează la variate prototipuri de dirijabil, cu o capacitate de transport variînd între 1,5 și 100 de tone (vezi figura alăturată).

Revista ECONOMICA

Edi^tat^a de Consiliul Suprem al Dez-
voltării Economice și Sociale — Insti-
tutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 22 din 30 mai 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Diversificarea sortimentală a producției în condiții de reducere a costurilor (Gh. Drăghici) 1
- Tipizarea o componentă esențială a eficienței în construcții (Ștefan Barthon) 3
- Îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe din unitățile zootehnice de tip industrial (Maria Stroe, Ștefan Danciu, Gheorghe Iosif) 5
- Îndeplinirea indicatorilor economico-financiari, condiție a aplicării principiilor autogestunii (Gh. Boulescu) 7
- Cum putem promova relații directe, eficiente între producător și comerț (Constantin Tudose) 9
- Considerații privind utilizarea rațională a timpului de lucru (Viorica Nicolau) 11
- De la 1 iunie a.c., noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de retribuții majorate (Elena Badea) 13

CONDUCERE—ORGANIZARE

- Tehnologia de grup: inițiative care cer o coordonare unitară (Dan Condrea) 14

TEORII—IDEI

- Dinamica dezvoltării și calitatea vieții în socialism (I) (Ioan V. Totu) 16
- De la întreprinderea tradițională la întreprinderea socialistă creativ-inovativă (III) (dr. C. Pintilie) 19
- Școli ● curente ● economiști. Tradiții ale gândirii progresiste și revoluționare românești: Tudor Vladimirescu (I) (dr. Dumitru Mureșan, dr. Mircea Rozorea) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Criza generală a capitalismului (prof. dr. Niță Dobrotă) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezechilibrele balanțelor de plăți internaționale — factor de incertitudine și instabilitate (dr. Dorel Oprescu) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- 5 iunie — Ziua mondială pentru mediul înconjurător. Concertarea eforturilor, condiție a conservării mediului înconjurător (Em. Stancu) 28
- R. D. Germană. Coordonate ale unei industrii moderne, competitive (Dorin Constantinescu) 30
- Mondorama 31

ÎN SUPLEMENTUL REVISTEI: Consultații în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic. În numărul viitor: Breviar de termeni de comerț exterior

IN THIS ISSUE

- Typifying — an essential constituent of the efficiency in construction (Ștefan Barthon) 3
- Carrying out the economic and financial indicators — condition for firmly setting up the principles of the economic self-management (Gh. Boulescu) 7
- Dynamics of the development and the life quality in socialism (I) (Ioan V. Totu) 16
- From the traditional enterprise to the creative-inovative socialist enterprise (III) (Dr. C. Pintilie) 19
- Schools ● trends ● economists. Traditions of the Romanian progressist and revolutionary thinking: Tudor Vladimirescu (I) (Dr. D. Mureșan, Dr. M. Rozorea) 20
- Unbalanced current accounts — element of uncertainty and instability (Dorel Oprescu) 25
- June 5th — the international day of the environment. Well-concerted efforts, condition for environment conservation (Em. Stancu) 28

DANS LE NUMERO

- La normalisation, une composante essentielle de l'efficience dans le bâtiment (Ștefan Barthon) 3
- La réalisation des indicateurs économiques et financiers — condition de l'application ferme des principes de l'autogestion économique (Gh. Boulescu) 7
- La dynamique du développement et la qualité de la vie en socialisme (I) (Ioan V. Totu) 16
- De l'entreprise traditionnelle à l'entreprise créative et novatrice (III) (dr. C. Pintilie) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Traditions de la pensée progressiste et révolutionnaire roumaine: Tudor Vladimirescu (I) (Dr. D. Mureșan, Dr. M. Rozorea) 20
- Les déséquilibres des balances de paiements — facteur d'incertitude et d'instabilité (Dorel Oprescu) 25
- Le 5 juin — journée mondiale de l'environnement. Concerter les efforts, condition de la protection de l'environnement. (Em. Stancu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Типизация — основная составная часть эффективности в строительстве (Штефан Бартон) 3
- Выполнение экономико-финансовых показателей — условие твердого проведения в жизнь принципов экономического хозрасчета (Г. Булеску) 7
- Динамика развития и качество жизни при социализме (I) (Иоан В. Тоту) 16
- От традиционного предприятия к социалистическому творческо-новаторскому предприятию (III) (др. К. Пинтилие) 19
- Школы ● течения ● экономисты. Традиции прогрессивного и революционного мышления в Румынии: Tudor Vladimirescu (I) (др. Д. Мурешан, др. М. Розори) 20
- Нарушения равновесия платежных балансов — фактор неопределенности и неустойчивости (Дорел Опреску) 25
- 5-ое июня — Мировой день окружающей среды. Согласование усилий, условие сохранения окружающей среды (Ем. Станку) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatului Poligrafic „Casa Științei”.

TRICOTAJE NOI, FRUMOASE ȘI PRACTICE

Jachetele, bluzele, vestele, rochiile și costumele din două piese, tricotate din fire de bumbac, PNA, poliester și fire combinate, permit compunerea unor ansambluri vestimentare elegante.

Tricotajele pe care vi le oferă raioanele și magazi-

nele de specialitate ale comerțului de stat sînt confortabile și ușor de întreținut.

Zeci de modele destinate vestimentației de zi, de după-amiază sau sport.

Zeci de culori alese din cromatica adoptată de creatorii de modă pentru acest sezon.

O LUME MINUNATĂ, CU MII DE JUCĂRII PENTRU COPII

În LUNA DESFACERII DE MĂRFURI PENTRU COPII, o lume minunată cu mii de jucării se află în oricare magazin specializat al comerțului de stat. Vă stau la dispoziție jucării și jocuri diferite, pentru vârste diferite :

- jucării mecanizate (vehicule lunare, trenuleț electric monorai, tractor Titan etc.) ;
- jocuri de montaj (șasiuri cu telecomandă, autoutilitare etc.) ;
- jocuri din carton poligrafiat („Roza vînturilor“, „Dacii și romanii“, „Să ne orientăm pe hartă“ etc.) ;
- jocuri de îndeminare („Am învățat să cos“, „Să țesem frumos“ etc.) ;
- iepurași, elefanți, căței, urși, pisici etc.

Alese cu grijă, jucăriile și jocurile pot fi mai mult decît obiecte de joacă ; ele pot avea și un rol important în educarea copiilor, în dezvoltarea orizontului de cunoștințe, a perspicacității și îndemnării lor. Deci, dăruieți copiilor dv. jucăriile și jocurile de care au nevoie !

Cel mai bun prilej pentru a face astfel de cumpărături este LUNA DESFACERII DE MĂRFURI PENTRU COPII, organizată în toate magazinele comerțului de stat între 15 mai și 15 iunie.

